

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Α.ΔΙ.Π.
ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

HELLENIC REPUBLIC
H.Q.A.A.
HELLENIC QUALITY ASSURANCE AGENCY
FOR HIGHER EDUCATION

Διετής Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

**Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Σχολή Παιδαγωγική
Τμήμα Δημοτικής**

**Ακαδημαϊκά έτη 2011-2013
Τόπος: Φλώρινα
Ημερομηνία: Δεκέμβριος 2013**

1. Παρουσίαση του Τμήματος

1.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος (π.χ. στην πρωτεύουσα, σε μεγάλη πόλη, σε μικρή πόλη, συγκεντρωμένο, κατανεμημένο σε μια πόλη κλπ).

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης ανήκει στην Παιδαγωγική Σχολή του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τη Φλώρινα. Οι εγκαταστάσεις του Τμήματος βρίσκονται τρία χιλιόμετρα έξω από την πόλη της Φλώρινας, επί της εθνικής οδού Φλώρινας - Νίκης - Συνόρων. Η πόλη συνδέεται με την Παιδαγωγική Σχολή με ποδηλατόδρομο περίπου 2Km καθώς και με αστική συγκοινωνία. Από το Φθινόπωρο του 2013 βρίσκεται σε εξέλιξη η κατασκευή πεζοδρόμων και επέκτασης των ποδηλατοδρόμων με στόχο την ασφαλέστερη σύνδεση της Παιδαγωγικής Σχολής με τον αστικό ιστό.

1.2. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος.

Ποιοι είναι οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του;

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Π.Δ. 544/1989, το άρθρο 5 του Π.Δ. 99/1993 και στα πλαίσια της αποστολής του Πανεπιστημίου (άρθρο 1 του Ν. 1268/1982) το Τμήμα έχει ως αποστολή:

- ✓ να καλλιεργεί και να προάγει τις Επιστήμες της Αγωγής με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα,
- ✓ να παρέχει στους/στις πτυχιούχους την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη,
- ✓ να συμβάλλει στην εξύψωση του επιπέδου της εκπαίδευσης και στην κάλυψη των αναγκών σε ζητήματα Παιδαγωγικής,
- ✓ να συμβάλλει στην αντιμετώπιση και επίλυση παιδαγωγικών, εν γένει προβλημάτων,
- ✓ να συμβάλλει στην αντιμετώπιση της ανάγκης για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και διαρκή επιμόρφωση του λαού,
- ✓ να χορηγεί πτυχίο, το οποίο παρέχει στους/στις κατόχους τη δυνατότητα να διορίζονται ως εκπαιδευτικοί λειτουργοί σε σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Με βάση τις αρχές του Προγράμματος Σπουδών, προκειμένου ο/η φοιτητής/τρια να γίνει δάσκαλος/α επιστήμονας-ερευνητής και επαγγελματίας θα πρέπει:

- ✓ να είναι ικανός/ή να αντιμετωπίζει κριτικά, με υπευθυνότητα και αποτελεσματικότητα, το παιδαγωγικό και διδακτικό έργο του/της και την εκπαίδευση γενικά, να παρακολουθεί τις εξελίξεις των Επιστημών της Αγωγής, αλλά και να προβαίνει ο/η ίδιος/α σε αυτοτελή έρευνα με σκοπό την παραγωγή νέας παιδαγωγικής και διδακτικής γνώσης (δάσκαλος επιστήμονας και ερευνητής),
- ✓ να έχει κατανοήσει βασικές έννοιες και θεωρίες των Επιστημών της Αγωγής και να έχει εξοικειωθεί με τη μεθοδολογία τους (παιδαγωγική κατάρτιση),
- ✓ να έχει αποκτήσει τις απαραίτητες θεωρητικές γνώσεις από τις επιστήμες από τις οποίες προέρχονται τα μορφωτικά αγαθά που περιλαμβάνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου, αλλά και να έχει εισαχθεί στη μεθοδολογία των επιστημών αυτών (κατάρτιση στις ειδικές επιστήμες),
- ✓ να έχει αποκτήσει γνώσεις Διδακτικής των μαθημάτων που διδάσκονται στο Δημοτικό σχολείο (διδακτική κατάρτιση),
- ✓ να έχει αναπτύξει παιδαγωγικές και διδακτικές ικανότητες και δεξιότητες κατά τη διάρκεια των σπουδών του (πρακτική κατάρτιση).

2. Προγράμματα Σπουδών

2.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

2.1.1 Πώς κρίνετε το βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Εισαγωγικά:

Το πρόγραμμα σπουδών 2013-2014 διαμορφώθηκε με βάση την αποστολή του Τμήματος όπως αυτή διατυπώνεται στην ιδρυτικό Προεδρικό Διάταγμα (Π.Δ. 99/1993, άρθρο 5) και την ριζική του αναδιάρθρωση του προγράμματος κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008. Η αναδιάρθρωση του προγράμματος 2007-2008 έγινε στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδιασμού του Τμήματος και του Πανεπιστημίου για οργανικότητα 30 μελών ΔΕΠ και στη βάση των 140 φοιτητών ανά έτος ($4 \times 140 = 560$ στο σύνολο). Ωστόσο, η ανάπτυξη του Τμήματος στο πλαίσιο αυτού του σχεδιασμού πραγματοποιήθηκε μόνον μερικώς (τρεις από τις εννέα προγραμματισμένες θέσεις καλύφθηκαν και εκκρεμεί ο διορισμός ακόμη μίας εκλογής – έγινε Δεκέμβριος 2013), ενώ παράλληλα ο αριθμός των εισαγομένων φοιτητών κατά το 2012-2013 αυξήθηκε κατά 38% σε σχέση με το έτος βάσης (από 140 το 2007 σε 193 το 2012-2013) και ο συνολικός αριθμός φοιτητών κατά 50% (από 410 φοιτητές το 2007 σε 615 φοιτητές το 2012-2013).

Το 2012 έγινε προσπάθεια αναθεώρησης του προγράμματος σπουδών αλλά ενόψει επικείμενων αλλαγών στο πλαίσιο του προγράμματος ΑΘΗΝΑ για τα πανεπιστήμια αναβλήθηκε η εφαρμογή του προκειμένου να μην υπάρχουν ταυτόχρονα πολλαπλά προγράμματα σπουδών τα οποία θα τρέχουν ταυτόχρονα. Έτσι, έγιναν μικρές τροποποιήσεις στο αρχικό σχεδιασμό του 2007-2008 και συνεχίστηκε η λειτουργία του διατηρώντας τη βασική δομή του. Εκπρόσωπος του Τμήματος συμμετέχει στη εργασίες των Παιδαγωγικών Τμημάτων της χώρας για σύγκλιση των προγραμμάτων σπουδών.

Η αποστολή του Τμήματος να παρέχει στους πτυχιούχους του «την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη» επιτυγχάνεται μέσα από τη θεωρητική και επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών. Ειδικότερα, η διαμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, δηλαδή η επιλογή των γνωστικών αντικείμενων, ο καθορισμός της αναλογίας των διαφόρων κατηγοριών των μαθημάτων και του περιεχομένου τους, καθώς επίσης και η θέση της Πρακτικής Άσκησης βασίστηκαν στις παρακάτω αρχές ώστε το Πρόγραμμα να ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος αλλά και στις απαιτήσεις της κοινωνίας για **δασκάλους επαγγελματίες** (ικανούς να εκπληρώσουν με υπευθυνότητα και αποτελεσματικότητα το παιδαγωγικό και διδακτικό τους έργο), **δασκάλους επιστήμονες** (ικανούς να αντιμετωπίζουν κριτικά τον παιδαγωγικό και διδακτικό του ρόλο), και **δασκάλους ερευνητές** (ικανούς να παρακολουθούν τις εξελίξεις των σχετικών επιστημών και να σχεδιάζουν αυτοτελή έρευνα με σκοπό την παραγωγή νέας παιδαγωγικής και διδακτικής γνώσης). Με βάση τις αρχές αυτές διαμορφώθηκε το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος.

Η υλοποίηση της αποστολής με βάση αυτές τις αρχές οδήγησε στη διάρθρωση των σπουδών η οποία να παρέχει μια σειρά από γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες οι οποίες θα μπορούσαν να οργανωθούν σε τέσσερις άξονες:

(α) την **βασική παιδαγωγική κατάρτιση**, με στόχο να βοηθήσει τους φοιτητές να κατανοήσουν βασικές έννοιες και θεωρίες των Επιστημών της Αγωγής συμπεριλαμβανομένων και της Ψυχολογίας και να εξοικειωθούν με τη μεθοδολογία τους (Γενική Παιδαγωγική Γνώση, Γνώση Αναλυτικού Προγράμματος, Γνώση του Εκπαιδευτικού Πλαισίου, Γνώση των Εκπαιδευτικών Στόχων, και Γνώση των μαθητών και των χαρακτηριστικών τους),

(β) την **κατάρτιση στις ειδικές επιστήμες**, με στόχο να βοηθήσει τους φοιτητές να αποκτήσουν τις απαραίτητες θεωρητικές γνώσεις από τις επιστήμες από τις οποίες προέρχονται τα μορφωτικά αγαθά που περιλαμβάνονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα του δημοτικού σχολείου, αλλά και να εισαχθούν στη μεθοδολογία των επιστημών αυτών (Γνώση Περιεχομένου),

(γ) στη **διδακτική κατάρτιση**, με στόχο οι φοιτητές να αποκτήσουν γνώσεις

Διδακτικής των μαθημάτων που διδάσκονται στο δημοτικό σχολείο (Παιδαγωγική Γνώση του Περιεχομένου) και,

(δ) **πρακτική άσκηση**, με στόχο να αναπτύξουν παιδαγωγικές και διδακτικές ικανότητες και δεξιότητες και να συνδέσουν τη θεωρία με την πράξη (Διεπιστημονική Προσέγγιση κατά την πράξη με έμφαση στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας και τον συνυπολογισμό των ατομικών, οικογενειακών, πολιτισμικών και άλλων παραγόντων).

Το προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών διαρθρώνεται σε 8 εξάμηνα με φόρτο εργασίας τα 30 ECTS ανά εξάμηνο και 240 ECTS για τη λήψη πτυχίου. Το Πρόγραμμα Σπουδών θα πρέπει να ολοκληρωθεί το πολύ σε 10 εξάμηνα ($n + 2$ έτη) διαφορετικά διαγράφεται αυτόματα ο φοιτητής. Ωστόσο, παρέχονται διευκολύνσεις σε ορισμένες κατηγορίες φοιτητών να διακόψουν τις σπουδές τους και να συνεχίσουν στη συνέχεια το πρόγραμμα. Κάθε εξάμηνο σπουδών περιλαμβάνει 7 μαθήματα με φόρτο εργασίας τα 4 – 6 ECTS.

Μια σειρά 42 μαθημάτων κρίνονται ως υποχρεωτικά για τους φοιτητές και αντιστοιχούν στο 75.8% του συνολικού φόρτου εργασίας (182/240 ECTS) των φοιτητών που απαιτείται για την λήψη του πτυχίου, ενώ 14 μαθήματα τα οποία αντιστοιχούν στο 24.2% (58/240 ECTS) του συνολικού φόρτου ως επιλέξιμα.

Το 35% (84/240 ECTS) του φόρτου εργασίας των φοιτητών αφορά στη βασική παιδαγωγική κατάρτιση των φοιτητών και περιλαμβάνει μαθήματα Γενικής Παιδαγωγικής Γνώσης, Γνώσης των Αναλυτικών Προγραμμάτων, Γνώση του Εκπαιδευτικού Πλαισίου, Γνώση των Εκπαιδευτικών Στόχων, και Γνώση των μαθητών και των χαρακτηριστικών τους.

Το 50.8% (122/240 ECTS) του φόρτου εργασίας των φοιτητών αφορά στη Γνώση Περιεχομένου και της Παιδαγωγική Γνώση Περιεχομένου των μαθημάτων που διδάσκονται στο δημοτικό σχολείο. Ειδικότερα, το 26.2% (63/240 ECTS) αφορά σε μαθήματα Ανθρωπιστικών Επιστημών και το 24.6% (59/240 ECTS) σε μαθήματα Θετικών επιστημών. Τέλος, μια σειρά μαθημάτων που αντιστοιχούν στο 14.2% (34/240 ECTS) του φόρτου εργασίας των φοιτητών αφορούν σε μαθήματα που μπορούν να επιλεγούν ανεξάρτητα από την επιστημονική ομάδα στην οποία ανήκουν.

Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών αντιστοιχεί στο 17% (41/240 ECTS) του συνολικού φόρτου και περιλαμβάνει Υποχρεωτικά μαθήματα (13%, 31/240 ECTS) και Πρακτική άσκηση δύο μαθημάτων (4.2%, 10/240 ECTS) τα οποία μπορούν να επιλεγούν από μια σειρά πέντε μαθημάτων. Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η δυναμική σχέση μεταξύ θεωρίας και πράξης, πανεπιστημίου και σχολείου, σπουδών και επαγγέλματος.

Τέλος, η επιδίωξη του προγράμματος για προετοιμασία των φοιτητών για επιστημονική κατάρτιση ώστε οι ίδιοι να είναι σε θέση όχι μόνο να παρακολουθούν τις εξελίξεις των Επιστημών της Αγωγής αλλά και να είναι σε θέση να προβαίνουν οι ίδιοι σε παραγωγή νέας παιδαγωγικής και διδακτικής γνώσης υλοποιείται με την κατάρτιση και εξάσκηση των φοιτητών στις μεθόδους εκπαιδευτικής έρευνας και της στατιστικής ανάλυσης (2 Υποχρεωτικά μαθήματα). Οι φοιτητές εκπονούν κατά τη διάρκεια των μαθημάτων μικρής κλίμακας ερευνητικές εργασίες. Επιπρόσθετα, έχει θεσπιστεί η προαιρετική εκπόνηση ερευνητικής πτυχιακής κατά το 8^ο εξάμηνο σπουδών η οποία αντιστοιχεί σε τρία μαθήματα επιλογής. Επισημαίνεται ότι κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 σημειώθηκε αύξηση 465% (από 17 το 2010-2011 σε 96 το 2011-2012) των φοιτητών οι οποίοι επέλεξαν την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας αντί μαθημάτων επιλογής για να σταθεροποιηθεί στο ίδιο επίπεδο (89 φοιτητές) το 2012-2013. Πλέον 1/2 φοιτητές επιλέγουν να εκπονήσουν πτυχιακή εργασία. Για την διευκόλυνση των φοιτητών στη συγγραφή της πτυχιακής εργασίας έχει συνταχθεί «Οδηγός Επιστημονικής Τεχνογραφίας».

Σύμφωνα με τα παραπάνω, το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας προσφέρει στους εκάστοτε απόφοιτους τα απαραίτητα εφόδια ακαδημαϊκής γνώσης, παιδαγωγικής επάρκειας και διδακτικών δεξιοτήτων που χρειάζονται ώστε να ανταποκριθούν στον επαγγελματικό τους ρόλο όταν θα κληθούν να διδάξουν. Ωστόσο, η μη υλοποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού για 30 μέλη ΔΕΠ και άλλων τύπων προσωπικού (π.χ. ΕΙΔΠ, ΕΤΕΠ, κλπ) με την παράλληλη αύξηση των φοιτητών δημιουργούν ζητήματα στην επιθυμητή υλοποίηση του προγράμματος κυρίως όσον αφορά στην αναλογία φοιτητών ανά μέλος ΔΕΠ (28 φοιτητές ανά μέλος ΔΕΠ) και στην πρακτική άσκηση (δεν επαρκούν τα σχολεία της περιοχής για την υλοποίηση του σχεδιασμένου προγράμματος πρακτικής άσκησης). Τέλος, οι ανακοινώσεις από το υπουργείο για επικείμενες αλλαγές και συγχωνεύσεις προγραμμάτων επιτείνει την δυσκολία ανάληψης πρωτοβουλιών για ριζική αναδιοργάνωση του Προγράμματος Σπουδών με βάση τα νέα δεδομένα, αφού μια τέτοια πρωτοβουλία θα επέβαλε παράλληλα προγράμματα για κάθε έτος σπουδών βασισμένα σε άγνωστα προς το παρόν δεδομένα.

Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

Η διάρθρωση του προγράμματος Σπουδών θεωρείται ότι ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας για την κατάρτιση του εκπαιδευτικού. Ειδικότερα, τα μαθήματα είναι κατανομημένα με ίσο φόρτο εργασίας (30 ECTS) ανά εξάμηνο. Τα προσφερόμενα μαθήματα αντιστοιχούν σε 4 με 6 ECTS το καθένα και συνολικά σε 7 ανά εξάμηνο σπουδών. Στα πρώτα τρία εξάμηνα προσφέρονται αποκλειστικά και μόνον υποχρεωτικά μαθήματα βασικής κατάρτισης, τα μαθήματα που είναι προαπαιτούμενα για τις διδακτικές και μαθήματα της εκπαιδευτικής έρευνας. Προοδευτικά τα μαθήματα γίνονται περισσότερο εμβάθυνσης και εξειδίκευσης, ενώ παράλληλα από το 4^ο εξάμηνο δίνεται η δυνατότητα επιλογής ενός μαθήματος που προοδευτικά αυξάνεται στα τέσσερα (4/7) μαθήματα με δυνατότητα επιλογής.

Επισημαίνεται ότι η ανάπτυξη των διδακτικών ικανοτήτων στην πράξη επιδιώκεται με μια σειρά μαθημάτων που στοχεύουν στη θεωρητική και Πρακτική Διδακτική κατάρτιση των φοιτητών που αρχίζει από πολύ νωρίς (3^ο Εξάμηνο Σπουδών) με την παρακολούθηση διδασκαλιών στα Συνεργαζόμενα Σχολεία και καταλήγει στην ανάληψη παιδαγωγικού - διδακτικού έργου με θεωρητική προετοιμασία και ανατροφοδότηση επί δύο εβδομάδες συνολικά σε ολιγοθέσια (μία εβδομάδα) και πολυθέσια (μία εβδομάδα) σχολεία. Με τον τρόπο αυτόν οι φοιτητές καθίστανται ικανοί να αναλάβουν στη συνέχεια αυτόνομο διδακτικό έργο. Παράλληλα δε, συμβάλλει και στην τεκμηρίωση, προαγωγή και διεύρυνση της θεωρητικής τους γνώσης, καθώς αυτή αποκτά νόημα και περιεχόμενο δοκιμαζόμενη στην πράξη. Πέρα από την πρακτική άσκηση του Τμήματος, οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν με αμοιβή στο πρόγραμμα της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης. Το πρόγραμμα της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης στοχεύει στη σύνδεση της θεωρίας με άλλες μορφές άτυπης εκπαίδευσης προκειμένου να διευρύνουν τις δυνατότητες αξιοποίησης του πτυχίου τους.

Θα πρέπει επίσης να προστεθεί ότι στο πρόγραμμα προβλέπεται η διδασκαλία μίας από τις Ξένες γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά και Γερμανικά) για δύο εξάμηνα. Τα μαθήματα αυτά είναι υποχρεωτικά για όλους τους φοιτητές προκειμένου να λάβουν πτυχίο αλλά θεωρούνται φροντιστηριακά και όχι ακαδημαϊκά μαθήματα που συμπεριλαμβάνονται στον φόρτο εργασίας των φοιτητών. Παρέχονται στους φοιτητές στο πρώτο έτος συνήθως ώστε να εξοικειωθούν με την ορολογία σε μια ξένη γλώσσα και να χρησιμοποιήσουν τη γνώση τους αυτή στον εμπλουτισμό των εργασιών που εκπονούνται στη διάρκεια των σπουδών τους. Επιπρόσθετα, στην ίδια λογική προσφέρονται εισαγωγικά μαθήματα στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών για όσους φοιτητές δεν έχουν αποκτήσει ήδη τέτοιου είδους δεξιότητες, και μαθήματα πρώτων βοηθειών σε συνεργασία με φορείς της πόλης. Ωστόσο, η διδασκαλία των φροντιστηριακών μαθημάτων στηρίζεται σε αποσπασμένους εκπαιδευτικούς και αντιμετωπίζονται προβλήματα (π.χ. συνήθως προσφέρεται μία γλώσσα).

Στο πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του ΠΤΔΕ προβλέπεται η ανάληψη έξι (6) μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής που συνολικά αντιστοιχούν σε είκοσι τέσσερις μονάδες ECTS (6X4=24 ECTS). Τα μαθήματα αυτά μπορούν να επιλεγούν είτε από τον κατάλογο των Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικών Μαθημάτων είτε από άλλα Τμήματα του πανεπιστημίου, ή άλλων πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αλλοδαπής. Οι περισσότεροι φοιτητές επιλέγουν μαθήματα από τον κατάλογο των Κατ' επιλογήν μαθημάτων του τμήματος ή ενώ λιγότεροι από τα προσφερόμενα μαθήματα του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών. Αυτό οφείλεται κυρίως στην απουσία άλλων τμημάτων στη Φλώρινα που να μπορούν να προσφέρουν σχετικά μαθήματα. Μαθήματα από άλλα Πανεπιστήμια επιλέγουν κυρίως οι φοιτητές που έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα Erasmus. Παρόλο τον αυξανόμενο αριθμό φοιτητών που επιλέγουν να παρακολουθήσουν μαθήματα στην αλλοδαπή μέσω των προγραμμάτων ERASMUS λίγοι είναι οι φοιτητές που συμπληρώνουν τον αριθμό των μονάδων τους για λήψη πτυχίου με μαθήματα από προγράμματα πανεπιστημίων του εξωτερικού. Στο σημείο αυτό υπάρχουν πολλά περιθώρια βελτίωσης.

Επισημαίνεται ότι οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να αναλάβουν εκπόνηση Πτυχιακής Εργασίας η οποία αντιστοιχεί με φόρτο εργασίας τριών (3) μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής. Ο αριθμός των φοιτητών που επιλέγουν (ερευνητική κυρίως) Πτυχιακή Εργασία ολοένα και αυξάνεται. Η Πτυχιακή εργασία εκπονείται υπό την επίβλεψη και καθοδήγηση μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Το θέμα της πτυχιακής εργασίας ανακοινώνεται κατά το 6^ο ή στις αρχές του 7^{ου} εξαμήνου από τον υπεύθυνο διδάσκοντα στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, η οποία αποφασίζει σχετικά και ορίζει δεύτερο βαθμολογητή.

Το πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του ΠΤΔΕ δεν προβλέπει κατευθύνσεις ή ειδικεύσεις. Ωστόσο, προβλέπεται με τη λήψη του πτυχίου χορήγηση «**Βεβαίωσης Εμβάθυνσης**» στους φοιτητές. Συγκεκριμένα η Βεβαίωση Εμβάθυνσης χορηγείται στους φοιτητές οι οποίοι παρακολούθησαν επιτυχώς το ή τα Κατ' επιλογήν μαθήματα που προσφέρει κάποιο μέλος ΔΕΠ (είτε ως Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικά είτε ως Ελεύθερη

Επιλογή) και επιπρόσθετα εκπόνησε επιτυχώς Πτυχιακή Εργασία στον ίδιο καθηγητή. Η Βεβαίωση αναγράφει ότι ο εν λόγω φοιτητής έχει εμβαθύνει στο γνωστικό αντικείμενο όπως αυτό αναγράφεται στο ΦΕΚ διορισμού του καθηγητή και υπογράφεται από τον πρόεδρο του Τμήματος.

Σημαντικό μειονέκτημα στην εκτέλεση του προγράμματος σπουδών αποτελεί η απουσία μόνιμου προσωπικού για να διδάξει Υποχρεωτικά Μαθήματα. Για παράδειγμα, για τα μαθήματα Συγκριτική Παιδαγωγική, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Σχολική Ψυχολογία, είχε προγραμματιστεί η πρόσληψη μελών ΔΕΠ σε παλαιότερο προγραμματισμό. Ωστόσο, δεν προκηρύχθηκαν ή δεν καλύφθηκαν ποτέ. Στα μαθήματα αυτά προστέθηκαν και τα μαθήματα Ειδική Αγωγή και Θεωρίες μάθησης και Μαθησιακές Δυσκολίες τα οποία δίδασκε συνάδελφος ο οποίος βρίσκεται με άδεια άνευ αποδοχών και εργάζεται σε ίδρυμα της Αμερικής. Τέλος, προστέθηκε και ακόμη ένα μάθημα, το μάθημα της Λαογραφίας, για το οποίο το μέλος ΔΕΠ το οποίο το δίδασκε έχει συνταξιοδοτηθεί. Τον επόμενο χρόνο επίκειται η συνταξιοδότηση και άλλου μέλους ΔΕΠ το οποίο διδάσκει δύο Υποχρεωτικά μαθήματα σχετικά με την εικαστική παιδεία. Υπάρχει επίσης έλλειψη προσωπικού το οποίο να καλύπτει την μουσική και τη θεατρική αγωγή των φοιτητών. Επίσης, υπάρχει η ανάγκη για εξειδικευμένο προσωπικό για τις πρακτικές ασκήσεις και τα εργαστήρια των ηλεκτρονικών υπολογιστών και της Φυσικής. Για πολλά χρόνια αυτή η ανάγκη ικανοποιείτο από το υπουργείο με αποσπάσεις εκπαιδευτικών από την πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η αύξηση του ωραρίου των μελών ΔΕΠ δεν μπορεί να καλύψει τα αντικείμενα αφού απαιτούν εξειδίκευση που, λόγω της ευρύτητας των γνωστικών αντικειμένων που απαιτεί το πρόγραμμα του Τμήματος, δεν την έχουν τα υπόλοιπα μέλη ΔΕΠ.

Η λύση που ακολουθείται είναι η αναζήτηση Ειδικών Επιστημόνων οι οποίοι να μπορούν να διδάξουν τα μαθήματα με σύμβαση έργου. Αν και η προκήρυξη των θέσεων και η επιλογή των διδασκόντων γίνεται έγκαιρα, η όλη διαδικασία πραγματοποιείται υπό την αίρεση της εξεύρεσης χρηματοδότησης. Το Τμήμα ενημερώνεται για την εξεύρεση πίστωσης συνήθως με την έναρξη του εξαμήνου! Αποτέλεσμα, να μην γνωρίζει το Τμήμα εάν θα διδαχθούν τα μαθήματα για τα οποία δεν υπάρχουν διδάσκοντες. Πολλές φορές η επιλογή των διδασκόντων γίνεται με κριτήριο την δημοσιο-υπαλληλική τους ιδιότητα (οι δημόσιοι υπάλληλοι κοστίζουν λιγότερο από τους ιδιώτες). Πολλοί από τους διδάσκοντες που έχουν επιλεγεί ξεκινούν να διδάσκουν εθελοντικά χωρίς να είναι σίγουρο ότι θα υπογράψουν συμβόλαιο. Τέλος, το πρόγραμμα των πρακτικών ασκήσεων έχει οργανωθεί στην εμπλοκή εκπαιδευτικών της πράξης οι οποίοι ως αποσπασμένοι θα λειτουργούν ως μέντορες και θα βοηθούν στα εργαστηριακά μαθήματα, τα μαθήματα ξένων γλωσσών και εν γένει στα εργαστήρια του Τμήματος. Τα τελευταία χρόνια, η απόσπαση εκπαιδευτικών αποτελεί θέμα διένεξης των πανεπιστημίων και του υπουργείου το οποίο δεν εγκρίνει αποσπάσεις εκπαιδευτικών ή εγκρίνει ελάχιστες (κατά το 2013-2014 μόνον έναν εκπαιδευτικό).

Επίσης, σημαντικό ζήτημα στη λειτουργικότητα του προγράμματος αποτελεί ο αριθμός των εισακτέων κατ' έτος ο οποίος έχει αυξηθεί ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια (η αύξηση κατά το έτος 2012-2013 αγγίζει το 50% σε σχέση με τους φοιτητές του 2007-2008). Επισημαίνεται ότι ο αριθμός των εισακτέων καθορίζεται από το υπουργείο και υπερβαίνει κατά πολύ τον αριθμό που το ίδιο το Τμήμα προβλέπει. Στον αριθμό αυτόν προστίθενται και άλλες ειδικές κατηγορίες εισακτέων με αποτέλεσμα ο τελικός αριθμός των φοιτητών που μπορούν να εξυπηρετηθούν να διπλασιάζεται. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν μεγάλα ακροατήρια στα Υποχρεωτικά μαθήματα ιδιαίτερα των πρώτων εξαμήνων που αγγίζουν τους 200 φοιτητές. Επίσης, ο αριθμός των 20 φοιτητών στα εργαστηριακά μαθήματα και στα μαθήματα εμβάθυνσης (Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά μαθήματα) που είχε οριστεί προκειμένου να μπορεί να διεξαχθεί σε βάθος συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων, δεν μπορεί πλέον να τηρηθεί. Ο αριθμός αυτός προκειμένου να ικανοποιηθεί ο αριθμός των φοιτητών οι οποίοι θα πρέπει να επιλέξουν κάποιο μάθημα τροποποιήθηκε στους 45. Και πάλι σε κάποια μαθήματα οι διδάσκοντες έφτασαν σε ακροατήρια των 55 και πλέον φοιτητών. Για τη μείωση των φοιτητών που θα παρακολουθούν τα μαθήματα της πρακτικής άσκησης (Β' Φάση, μαθήματα που αφορούν τη διδακτική μαθημάτων διαφορετικών επιστημών), τα μαθήματα αυτά προσφέρονται σε δύο εξάμηνα μοιράζοντας τους φοιτητές. Ωστόσο, αυτό δεν μπορεί να συμβεί σε όλα τα Υποχρεωτικά μαθήματα γιατί θα αποδυνάμωνε τη δυνατότητα για προσφορά μαθημάτων Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικών και Ελεύθερης Επιλογής. Για την απομείωση του αριθμού των φοιτητών που επιλέγουν μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής, παράλληλα με την προώθηση και ενδυνάμωση του στόχου για εκπαιδευτικό ερευνητή, αυξήθηκε ο αριθμός των φοιτητών που θα μπορούσε να επιβλέψει ο κάθε καθηγητής καθ' έτος από πέντε (5) σε δέκα (10) ώστε να μειωθεί ο αριθμός των απαιτούμενων θέσεων για προσφερόμενα μαθήματα επιλογής στο τελευταίο εξάμηνο. Επισημαίνεται ότι ο χρόνος της επίβλεψης των πτυχιακών εργασιών δεν συνυπολογίζεται στο διδακτικό χρόνο των μελών ΔΕΠ.

Έτσι, αν και η δομή και η συνεκτικότητα κρίνονται ως ανταποκρινόμενες άριστα στην αποστολή του τμήματος και βασίζονται σε διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές για τις γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες των εκπαιδευτικών, η υλοποίηση του προγράμματος αντιμετωπίζει καθ' έτος ζητήματα:

1. με το ποιος θα διδάξει μαθήματα τα οποία είναι υποχρεωτικά για το Πρόγραμμα Σπουδών και δεν υπάρχουν διορισμένα μέλη ΔΕΠ,
2. εάν και με ποιον τρόπο θα οργανωθούν τα φροντιστηριακά – εργαστηριακά μαθήματα και οι πρακτικές ασκήσεις των φοιτητών,
3. πόσοι φοιτητές θα εγγραφούν στα μαθήματα εμβάθυνσης
4. ποιος θα είναι ο απαιτούμενος φόρτος εργασίας για τους διδάσκοντες προκειμένου να υλοποιηθεί το πρόγραμμα. Πολλές φορές το αναπλήρωση των ελλειμμάτων επιβαρύνει τα μέλη ΔΕΠ τα οποία επιφορτίζονται με την υλοποίηση του προγράμματος σπουδών προσπαθώντας να καλύψουν τα αναπάντεχα κενά κάθε χρόνο και με σημαντικές αλλαγές στο προγραμματισμένο ερευνητικό και συγγραφικό τους έργο.

- Ποιό είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

Τα μαθήματα διακρίνονται με κριτήριο τη *δεσμευτικότητα* τους σε υποχρεωτικά 42/56 μαθήματα και 75.8% του συνολικού φόρτου) και επιλέξιμα (14/56 και 24.2% του συνολικού φόρτου).

Τα υποχρεωτικά περιλαμβάνουν:

- (α) 36/56 Υποχρεωτικά μαθήματα (courses) και,
- (β) 6/56 μαθήματα Πρακτικής Άσκησης (practicum).

Τα 14/56 επιλέξιμα μαθήματα περιλαμβάνουν:

(α) Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά 6/56 (10%) ανά δύο προερχόμενα από τις τρεις ομάδες μαθημάτων (μαθήματα Βασικής Παιδαγωγικής κατάρτισης, μαθήματα Ανθρωπιστικών Επιστημών και της Διδακτικής τους και μαθήματα των Θετικών Επιστημών και της Διδακτικής τους),

(β) 2/56 (4.2% και 10/240 ECTS) μαθήματα Πρακτικής Άσκησης ανεξάρτητα από ομάδα επιστημών και,

(γ) 6/56 (10%, και 24/240 ECTS) μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής από το Τμήμα ή άλλα προγράμματα σπουδών ημεδαπής ή αλλοδαπής.

- Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;

Τα μαθήματα Βασικής Παιδαγωγικής κατάρτισης (υποβάθρου) είναι 16/56 και αποτελούν το 29% των μαθημάτων. Τα μαθήματα υποβάθρου αποτελούν κυρίως τα υποχρεωτικά μαθήματα βασικής παιδαγωγικής κατάρτισης, και μαθήματα που απευθύνονται στην γνώση του μαθητή αλλά και μαθήματα εκπαιδευτικής έρευνας και στατιστικής.

Τα μαθήματα επιστημονικών περιοχών είναι 20/56 και αποτελούν το 36% των μαθημάτων. Τα μαθήματα επιστημονικών περιοχών χωρίζονται σε δύο κατηγορίες με περίπου ανάλογο αριθμό μαθημάτων: τα μαθήματα ανθρωπιστικών επιστημών και στα μαθήματα θετικών επιστημών.

Τα μαθήματα ανάπτυξης δεξιοτήτων είναι 14/56 και αποτελούν το 25% των μαθημάτων. Τα μαθήματα ανάπτυξης δεξιοτήτων αφορούν στα Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά μαθήματα και στα της Πρακτικής Άσκησης.

Επίσης, προσφέρονται και 6/56 μαθήματα γενικών γνώσεων (10%). Τα μαθήματα γενικών γνώσεων αναφέρονται κυρίως στα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.

- Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

Όλα τα μαθήματα πέραν της θεωρητικής διδασκαλίας προβλέπουν και ένα μέρος του φόρτου τους να απαιτεί άσκηση, εργαστήρια ή ερευνητικές εργασίες. Ο φόρτος αυτός

ποικίλλει ανάλογα με τη φύση του μαθήματος. Έτσι, για παράδειγμα, κάποια μαθήματα (τα πλέον θεωρητικά) προβλέπουν περίπου το 1/3 του συνολικού φόρτου σε άσκηση ή συγγραφή ερευνητικής εργασίας. Κάποια άλλα μαθήματα προβλέπουν εργαστήρια (πχ., εικαστικά, φυσικής, ηλεκτρονικών υπολογιστών) τα οποία αντιστοιχούν σε φόρτο εργασίας περισσότερο στα εργαστήρια που φτάνει μέχρι και το 50% του συνολικού τους φόρτου. Τέλος, τα μαθήματα που σχετίζονται με την πρακτική άσκηση προβλέπουν τα 2/3 του συνολικού φόρτου να αντιστοιχεί σε άσκηση στα σχολεία. Συνολικά, ο φόρτος εργασίας που αντιστοιχεί σε ασκήσεις, εργαστήρια και δραστηριότητες πέραν της θεωρητικής διδασκαλίας είναι λιγότερος του 1/3 του συνολικού φόρτου των φοιτητών (70-80 / 240 ECTS).

- Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Παρατηρείται επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης;

Λόγω έλλειψης Τομέων στο τμήμα, η ύλη των μαθημάτων συντονίζεται από τους διδάσκοντες οι οποίοι προσφέρουν μαθήματα τα οποία είναι συναφή και θα μπορούσαν να έχουν επικαλύψεις. Τα κενά ύλης που εντοπίζονται λόγω της προόδου της επιστήμης ενσωματώνονται στα αντίστοιχα μαθήματα όπου και όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο από τους διδάσκοντες. Η επιτροπή προγράμματος σπουδών έχει την ευθύνη για εντοπισμό τυχόν αλληλοεπικαλύψεων στην ύλη των μαθημάτων και ενημερώνει σχετικά τους διδάσκοντες πριν την συζήτηση του προγράμματος σπουδών την άνοιξη κάθε έτους. Την τελική ευθύνη για τον έλεγχο διευθέτησης των επικαλύψεων την έχει η Γενική Συνέλευση του Τμήματος.

- Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Η επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων πραγματοποιείται κάθε χρόνο από τους διδάσκοντες λαμβάνοντας υπόψη τις αξιολογήσεις των φοιτητών, τις τρέχουσες εξελίξεις στον χώρο της επιστήμης, και η αναπροσαρμογή σε επίπεδο στόχων όταν αλλάζει το πρόγραμμα σπουδών έπεται από την αξιολόγησή του και τον επαναπροσδιορισμό της κατανομής των στόχων του προγράμματος σε μαθήματα.

- Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι; Ποιό είναι το ποσοστό των μαθημάτων που εντάσσονται στο σύστημα;

Ένας ικανός αριθμός μαθημάτων έχει ορίσει προαπαιτούμενα μαθήματα. Το προαπαιτούμενο κάθε μαθήματος περιγράφεται στο Πρόγραμμα Σπουδών στην αναλυτική περιγραφή των στόχων και των περιεχομένων του κάθε μαθήματος. Προαπαιτούμενα μαθήματα απαιτούνται κυρίως στα μαθήματα της διδακτικής της Β' και Γ' Φάσης και αφορούν σε μαθήματα περιεχομένου πριν την διδασκαλία. Επίσης, για την παρακολούθηση της κάθε φάσης της ΔΙΜΕΠΑ απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση της προηγούμενης Φάσης. Τέλος, κάποια μαθήματα εμβάθυνσης από τα Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικά απαιτούν την επιτυχή παρακολούθηση του Υποχρεωτικού μαθήματος που σχετίζεται με αυτό.

Η ποσοστιαία αναλογία των μαθημάτων που προβλέπουν προαπαιτούμενο μάθημα δεν μπορεί να εκτιμηθεί λόγω του ότι πολλά από τα μαθήματα που προβλέπουν προαπαιτούμενο μάθημα είναι από την κατηγορία των Κατ' Επιλογήν υποχρεωτικών και είναι πιθανόν να μην επιλεγούν από τους φοιτητές και να επιλεγούν στη θέση τους κάποια άλλα χωρίς προαπαιτούμενο.

- Πόσα μαθήματα προσφέρονται από άλλα και πόσα σε άλλα προγράμματα σπουδών; Ποιά είναι αυτά;

Τα έξι (6/56) μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (10% του συνολικού φόρτου) είναι μαθήματα τα οποία οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν από προγράμματα άλλων τμημάτων του ΠΔΜ ή από άλλα ΑΕΙ της ημεδαπής ή αλλοδαπής. Ωστόσο, λίγοι είναι οι φοιτητές που επιλέγουν από άλλα ΑΕΙ λόγω της θέσης του Τμήματος στην Φλώρινα και του περιορισμένου αριθμού άλλων Τμημάτων. Κάποιοι φοιτητές επιλέγουν να παρακολουθήσουν μαθήματα μέσω του προγράμματος ERASMUS. Ο αριθμός των φοιτητών που συμμετέχει στα

προγράμματα αυτά ολοένα αυξάνει και δημιουργεί νέες προοπτικές προς την κατεύθυνση αυτή.

Τέσσερα (4) Υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών προσφέρονται από διδάσκοντες του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης στο Τμήμα Νηπιαγωγών. Πρόκειται για τα μαθήματα: «Εικαστικά εργαστήρια», «Εκπαιδευτική αξιολόγηση», «Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης» και «Διδακτική των Εικαστικών». Επιπλέον, τα Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα προσφέρονται εν δυνάμει σε φοιτητές άλλων προγραμμάτων σπουδών είτε της Φλώρινας είτε και άλλων Τμημάτων. Φοιτητές του Τμήματος Εικαστικών ενίοτε εγγράφονται σε μαθήματα του προγράμματός μας ενώ μέλη ΔΕΠ του Τμήματος προσφέρουν αποκλειστικά μαθήματα και στο Τμήμα Εικαστικών.

- Ποιές ξένες γλώσσες διδάσκονται στο Τμήμα; Είναι υποχρεωτικά τα σχετικά μαθήματα;

Το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών του ΠΤΔΕ προβλέπει τη διδασκαλία τριών (Αγγλικά, Γαλλικά και Γερμανικά) σε δύο (2) εξάμηνα την κάθε μία. Η φοίτησή τους είναι υποχρεωτική και οι φοιτητές θα πρέπει να περάσουν επιτυχώς τα δύο αυτά εξάμηνα σε μία γλώσσα. Τα μαθήματα αυτά δεν προσμετρούνται στον συνολικό φόρτο του προγράμματος σπουδών και ο βαθμός τους δεν συνυπολογίζεται στον τελικό μέσο όρο της βαθμολογίας. Ωστόσο, όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω, λόγω έλλειψης προσωπικού, η μόνη ξένη γλώσσα που διδάσκεται στο Τμήμα είναι η Αγγλική. Τα δύο εξαμηνιαία μαθήματα προσφέρονται από αποσπασμένη εκπαιδευτικό στο Τμήμα. Η απόσπαση ανανεώνεται κάθε έτος με σχετικές καθυστερήσεις δημιουργώντας αβεβαιότητα κάθε χρόνο για το εάν θα υπάρχει τουλάχιστον ένας εκπαιδευτικός για μία γλώσσα. Συνεπώς, η κατάσταση με τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών είναι δυσχερής, καθώς δεν υπάρχει μέλος ΕΕΔΙΠ που να καλύπτει το συγκεκριμένο αντικείμενο ούτε και υπάρχουν διδάσκοντες για τις ξένες γλώσσες στο μόνιμο προσωπικό του ιδρύματος που να καλύπτουν αυτήν την ανάγκη.

2.1.3 Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- Εφαρμόζονται, και σε ποιά έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοί συγκεκριμένα;

Αναγνωρίζοντας ότι ο τρόπος εξέτασης καθορίζει σε μεγάλο βαθμό και τον τρόπο μελέτης των φοιτητών, το εξεταστικό σύστημα περιλαμβάνει μια ποικιλία τρόπων αξιολόγησης των φοιτητών. Περιλαμβάνει όμως και ένα πλήθος άλλων μεθόδων αξιολόγησης, όπως διεξαγωγή ερευνών, σύνταξη εργασιών (ερευνητικών ή βιβλιογραφικής ανασκόπησης), προόδους κατά τη διάρκεια των εξαμήνων, παρουσίαση εργασιών ή πρωτότυπων διδακτικών υλικών. Ειδικότερα σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση των φοιτητών/τριών στις τρεις φάσεις της Δι.Με.Π.Α. (Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης), στις οποίες η συμμετοχή τους είναι υποχρεωτική, λαμβάνονται υπόψη ποικίλες παράμετροι, όπως: παρακολούθηση των διαλέξεων, συνεπής παρουσία στα σχολεία, συμπλήρωση φύλλων παρατήρησης, ενεργοποίηση στις ομάδες εργασίας, συνεργασία με τους μέντορες (αποσπασμένους εκπαιδευτικούς), παρουσίαση διδασκαλιών επί χάρτου και «διά ζώσης», σύνταξη υπομνήματος, αυτοαξιολόγηση (ως προς την επάρκεια γνώσης του αντικειμένου, το βαθμό επίτευξης των διδακτικών στόχων, την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας, την ποιότητα επικοινωνίας – αλληλεπίδρασης με τους μαθητές, την παιδαγωγική αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων συμπεριφοράς, τον έλεγχο του χρόνου κ.λπ.). Επίσης, σε κάποια μαθήματα οι φοιτητές κατασκευάζουν διδακτικό υλικό ή για κάποια μαθήματα απαιτείται συνεχής αξιολόγηση, μέσω της παρουσίας και ανατροφοδότησης της προόδου και βελτίωση της τελικής εργασίας. Επιπρόσθετα, σε κάποια μαθήματα η εκπόνηση εργασίας είναι προαιρετική με στόχο την βελτίωση του βαθμού εφόσον ο φοιτητής κριθεί επιτυχώς κατά την εξέταση του μαθήματος.

Συνεπώς, υπάρχουν μια σειρά από διαφορετικούς τρόπους αξιολόγησης από γραπτές ή προφορικές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου μέχρι συνεχή εβδομαδιαία αξιολόγηση οι οποίοι εναλλάσσονται ανάλογα με τη φύση του μαθήματος και του αριθμού των φοιτητών. Ο μεγάλος αριθμός φοιτητών τόσο στα υποχρεωτικά όσο και στα μαθήματα εμβάθυνσης δημιουργεί δυσκολίες εφαρμογής περισσότερο σύνθετων τρόπων αξιολόγησης των φοιτητών οι οποίοι απαιτούν συχνότερη παρακολούθηση και ανατροφοδότηση των φοιτητών. Ωστόσο, οι διδάσκοντες αφιερώνουν σημαντικό χρόνο στην παρακολούθηση, αξιολόγηση και επανατροφοδότηση των φοιτητών καθ' όλη την διάρκεια του εξαμήνου. Στα

υποχρεωτικά μαθήματα με τα μεγάλα ακροατήρια ανατίθενται ομαδικές εργασίες με όφελος τόσο στο επίπεδο δημιουργίας κουλτούρας συνεργασίας μεταξύ των φοιτητών όσο και στο επίπεδο της μείωσης του χρόνου για ανατροφοδότηση.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση που ο φοιτητής αποτύχει τουλάχιστον τέσσερις φορές σε εξετάσεις οποιουδήποτε μαθήματος, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος μπορεί, ύστερα από αίτηση του φοιτητή, να ορίσει τριμελή επιτροπή επανεξέτασης στην οποία συμμετέχει υποχρεωτικά και ο εξεταστής.

Ειδικά για τους φοιτητές με ειδικές ανάγκες προβλέπεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης ειδική εξέταση προφορική ή άλλου τύπου ανάλογα με την ανάγκη του κάθε φοιτητή.

- Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Κάθε μάθημα στην περιγραφή των στόχων και των περιεχομένων του αναφέρει ρητώς τον τρόπο αξιολόγησής του με βάση τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Οι διδάσκοντες στην αρχή κάθε εξαμήνου δίνουν επιπρόσθετες πληροφορίες για τον τρόπο αξιολόγησης του μαθήματος και το ποσοστό συνεκτίμησης των εργασιών, των εργαστηρίων, και των τελικών εξετάσεων. Επιπρόσθετα, οι φοιτητές εξετάζονται σε κοινά θέματα και οι διδάσκοντες όταν δίνουν τα θέματα των εξετάσεων δηλώνουν με πόσες μονάδες βαθμολογείται το κάθε ερώτημα ώστε οι φοιτητές να μπορούν να εκτιμήσουν τον αναμενόμενο βαθμό τους και να τον συγκρίνουν με τον βαθμό του διδάσκοντα.

Επίσης, προβλέπεται η διαδικασία οι φοιτητές να ζητήσουν να δουν το γραπτό τους και τον τρόπο που βαθμολογήθηκαν.

- Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποιά είναι αυτή;

Οι φοιτητές αξιολογούν τη διαδικασία των εξετάσεων στο ερωτηματολόγιο της ΜΟΔΙΠ κατά την αξιολόγηση του κάθε μαθήματος. Επιπρόσθετα, οι διδάσκοντες τροποποιούν τη δυσκολία των εξετάσεων ανάλογα με τα προηγούμενα αποτελέσματα ώστε να υπάρχει μια κανονική κατανομή στη βαθμολογία.

- Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής/ διπλωματικής εργασίας;

Οι διδάσκοντες επιλέγουν τους φοιτητές στους οποίους θα αναθέσουν πτυχιακή εργασία έπειτα από εκδήλωση ενδιαφέροντος και ανακοίνωση των κριτηρίων με βάση την οποία θα γίνει η επιλογή. Οι ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται σχετικά με την απόφαση και την αξιολόγησή τους.

Η διασφάλιση της εξέτασης της εργασίας γίνεται με τη βαθμολόγησή της από δεύτερο βαθμολογητή, ο οποίος ορίζεται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος και ο οποίος θα πρέπει να είναι ο περισσότερο σχετικός με το θέμα που ανατίθεται στον φοιτητή.

- Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή/ διπλωματική εργασία; Ποιες;

Το Τμήμα έχει ορίσει συγκεκριμένες προδιαγραφές όσον αφορά στον τρόπο συγγραφής της πτυχιακής εργασίας. Ειδικότερα, Η πτυχιακή/διπλωματική εργασία εκπονείται υπό την επίβλεψη και καθοδήγηση μελών του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού (μελών ΔΕΠ) του Τμήματος. Το θέμα της πτυχιακής εργασίας ανακοινώνεται κατά το 6ο ή στις αρχές του 7ου εξαμήνου και όχι μετά την 30η Νοέμβρη από τον υπεύθυνο διδάσκοντα στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, η οποία αποφασίζει σχετικά και ορίζει δεύτερο βαθμολογητή. Πτυχιακή εργασία δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να ανατεθεί πέρα από αυτά τα χρονικά όρια. Κάθε διδάσκων δεν μπορεί να αναλάβει περισσότερες από πέντε (δέκα από το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2013-2014) πτυχιακές εργασίες κατ' έτος. Η πτυχιακή εργασία παραδίδεται δακτυλογραφημένη σε τρία αντίτυπα, ένα από τα οποία κατατίθεται στη Βιβλιοθήκη της Σχολής μαζί με την ψηφιακή μορφή της εργασίας έως την 20η Μαΐου

κάθε έτος, προκειμένου να βαθμολογηθεί κατά την εξεταστική του Ιουνίου. Σε περίπτωση παράδοσης μετά από αυτήν την ημερομηνία και μέχρι την 15η Σεπτέμβρη, η βαθμολογία της ανακοινώνεται με την εξεταστική του Σεπτέμβρη. Η πτυχιακή εργασία βαθμολογείται από τον επόπτη και τον δεύτερο βαθμολογητή και στη συνέχεια υπολογίζεται ο μέσος όρος της βαθμολογίας, ο οποίος στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη ακέραιη μονάδα. Σχετικά με τη δομή και τις απαιτήσεις της πτυχιακής εργασίας, ο φοιτητής θα πρέπει να συμβουλευτεί τον Σύνομο Οδηγό Επιστημονικής Τεχνογραφίας, ο οποίος είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Η πτυχιακή εργασία πιστώνεται με εννέα πιστωτικές μονάδες (9 ΠΜ) ή δώδεκα (12) μονάδες ECTS, οι οποίες συνυπολογίζονται στα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής. Τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής και η Πτυχιακή εργασία δεν μπορούν να ξεπερνούν συνολικά τις δεκαοχτώ πιστωτικές μονάδες (18 ΠΜ) ή τις είκοσι τέσσερις μονάδες ECTS (24 ECTS).

Επιπρόσθετα, οι φοιτητές διδάσκονται Υποχρεωτικό μάθημα Μεθοδολογίας της Εκπαιδευτικής Έρευνας στο οποίο εντάσσεται ο τρόπος συγγραφής μιας ποιοτικής εργασίας και των ποιοτικών χαρακτηριστικών που θα πρέπει να διαθέτει ως προς τη δομή, τα ethics, τον τρόπο παρουσίασης των αναφορών κλπ. Κατά την περίοδο συγγραφής της πτυχιακής εργασίας απαιτείται συνεργασία σε τακτά χρονικά διαστήματα με την επόπτη/τον επόπτη ανάλογα με την φάση στην οποία βρίσκεται η εργασία.

Με βάση τα παραπάνω, η διαφάνεια ως προς την ανάθεση της πτυχιακής εργασίας επιδιώκεται μέσα από τα κριτήρια επιλογής φοιτητών με βάση την εκδήλωση ενδιαφέροντος σε κάθε μέλος ΔΕΠ, τις διαδικασίες της Γενικής Συνέλευσης, ενώ ως προς την εξέταση και την αξιολόγησή της επιδιώκεται μέσω της συνύπαρξης δύο βαθμολογητών και της δημοσιοποίησης της πτυχιακής εργασίας. Επιπρόσθετα, η συνεχής επικοινωνία και επαφή του φοιτητή με τον επόπτη καθηγητή διασφαλίζει τον συνεχή έλεγχο της προόδου. Η αδυναμία ελέγχου πιθανού πλαγιαρισμού κατά την συγγραφή της εργασίας με την υποστήριξη ηλεκτρονικών μέσων, καθιστά περισσότερο δύσκολο του έργο του επόπτη. Γίνεται προσπάθεια αποφυγής με την χορήγηση πρωτότυπων θεμάτων που απαιτούν ειδική και πρωτότυπη μελέτη – έρευνα και θεωρητική τεκμηρίωση και με τον συνεχή έλεγχο προόδου της εργασίας.

2.1.4 Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

- Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Στο πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών δεν έχουν προς το παρόν συμμετάσχει διδασκόντες από το εξωτερικό οι οποίοι να αναλαμβάνουν να διδάξουν κάποιο μάθημα ολόκληρο το εξάμηνο ή το έτος. Ωστόσο, διδασκόντες άλλων πανεπιστημίων που επισκέπτονται το Τμήμα στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS αναλαμβάνουν μέρος των μαθημάτων κατά την εβδομαδιαία παραμονή τους στο Τμήμα.

- Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Δεν υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών στο πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών. Ένας αριθμός, ωστόσο, φοιτητών προέρχεται από την ομογένεια και εισάγονται μέσα από τις σχετικές εξετάσεις του Υπουργείου. Επιστημαίνεται ότι στη βάση συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου φοιτητές που προέρχονται από την Κύπρο φοιτούν στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος κάθε χρόνο σε αριθμούς που προσδιορίζονται από το Υπουργείο, χωρίς την συμμετοχή του Τμήματος στην επιλογή τους. Επιστημαίνεται ότι για τους φοιτητές που προέρχονται από την ομογένεια παρέχονται φροντιστηριακά μαθήματα Ελληνικής Γλώσσας από αποσπασμένο καθηγητή εφόσον υπάρχει.

- Πόσα και ποιά μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Το τμήμα προσφέρει μια σειρά εννέα μαθημάτων σε ξένη γλώσσα για τους φοιτητές που τυχόν επισκεφθούν τον Τμήμα στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS. Τα μαθήματα που προσφέρονται είναι : Current Trends in Curriculum Studies, Developmental Psychology, Educational Policy, Management and Administration in Education, Comparative Education, Pedagogical Leisure Studies, Parent and Pupil Counseling, Mathematics, Statistics Process Using Computers, Science Education, Environmental Education, New

Technologies in Education, Greek Children's Literature and Literature of Young People, Second Foreign Language Teaching to Young Learners, Museum Education, The Olympics Games before the Abolition, Differentiated Instruction, Phase A of Practicum, Methodology of Teaching, Teaching Early Reading and Writing.

- Σε πόσα (και ποιιά) προγράμματα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας (π.χ. ERASMUS, LEONARDO, TEMPUS, ALPHA) σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών συμμετέχει το Τμήμα;

Στο επίπεδο των προπτυχιακών σπουδών το Τμήμα συμμετέχει στο πρόγραμμα ERASMUS. Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος ERASMUS για την ανταλλαγή φοιτητών/ριών και διδακτικού προσωπικού, το Τμήμα μας συνεργάζεται με τα εξής Α.Ε.Ι. του εξωτερικού: Ludwig-Maximilians-University of Munich (www.uni-muenchen.de), Institut Universitaire de Formation des Maîtres d'Orleans-Tours (www.orleans-tours.iufm.fr), University of Cyprus (www.ucy.ac.cy), Instituto Polytechnico de Castelo Branco (www.ipcb.pt), University of Turku (www.utu.fi), University of East Anglia (www1.uea.ac.uk), Oslo University College (<http://home.hio.no/~gihh>), The Linnaeus University (<http://lnu.se/?l=en>), University of Salzburg (<http://www.uni-salzburg.at>). Για την αντιμετώπιση των αναγκών που προκύπτουν από αυτές τις συνεργασίες, το Πρόγραμμα Σπουδών σε όλες τις ανά έτος αναθεωρημένες εκδόσεις του μεταφράζεται και στην Αγγλική.

Επισημαίνεται ότι οι συμφωνίες με κάποια από τα πανεπιστήμια του εξωτερικού δεν περιορίζονται στην διδασκαλία αλλά επεκτείνονται και σε συμμετοχές σε κοινά ερευνητικά προγράμματα (π.χ. The Linnaeus Project που συμμετείχαν τα πανεπιστήμια Linnaeus University & University of Salzburg).

- Υπάρχουν συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού; Ποιές;

Στο πλαίσιο της εξωστρέφειας του Πανεπιστημίου ευρύτερα και του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης ειδικότερα, και της ισχυροποίησης των δεσμών με τα γειτονικά Πανεπιστήμια, το 2011 ο Κοσμήτορας Καθ. Χαραλαμπος Λεμονίδης με αντιπροσωπία μελών ΔΕΠ της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας επισκέφθηκαν α) την Παιδαγωγική Σχολή της Κορυτσάς του Πανεπιστημίου Fan S. Noli και προγραμματίστηκαν διάφορες δράσεις συνεργασίας μεταξύ των δύο Παιδαγωγικών σχολών και β) την Παιδαγωγική Σχολή του Πανεπιστημίου του Πανεπιστημίου St. Kliment Ohridski Bitola (FYROM), όπου προγραμματίστηκαν επίσης διάφορες δράσεις συνεργασίας μεταξύ των δύο Παιδαγωγικών σχολών.

Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής/επιστημονικής συνεργασίας των τριών ιδρυμάτων, και μετά από πρότασή μας, το 2012 οι τρεις γειτονικές παιδαγωγικές σχολές, του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, του Πανεπιστημίου Fan S. Noli της Κορυτσάς και του Πανεπιστημίου St. Kliment Ohridski του Μοναστηρίου συνδιοργάνωσαν και πραγματοποίησαν το 1ο Συνέδριο Διεθνές με τίτλο: "Education across borders", το οποίο έλαβε χώρα στη Φλώρινα στις 5, 6 και 7 Οκτωβρίου, 2012.

Η επιτυχημένη έκβαση του συνεδρίου δημιούργησε ευκαιρίες για πραγματοποίηση μελλοντικών ανταλλαγών και συνεργασιών μεταξύ των επιστημόνων των τριών αυτών Παιδαγωγικών Σχολών. Στο πλαίσιο αυτό η Παιδαγωγική Σχολή του Πανεπιστημίου Fan. S. Noli της Κορυτσάς ορίστηκε ως η διοργανώτρια το 2ου Συνεδρίου τον Οκτώβρη του 2014.

- Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών; Ποιές;

Νοέμβριος 2010 : *World Robotics Olympiad 2010* Manila Philippines,
Διάκριση: τιμητική επιστολή προέδρου οργανωτικής επιτροπής

Δεκέμβριος 2013: Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών, ERASMUS *INTENSIVE PROGRAMMS*:

Διακρίσεις: 1^ο ΒΡΑΒΕΙΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

3^ο ΒΡΑΒΕΙΟ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

για το συντονισμό του Εντατικού Προγράμματος ERASMUS με τίτλο: "People and Space in the Borderland of Western Macedonia: tracing historical, social and intercultural features" <P.S.BoWMa> (Άνθρωποι και Χώρος στη Δυτική Μακεδονία: ανιχνεύοντας ιστορικά, κοινωνικά και διαπολιτισμικά χαρακτηριστικά)
www.eled.uowm.gr/ip.

- Εφαρμόζεται το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS);

Το πρόγραμμα σπουδών είναι από τα πρώτα που εναρμονίστηκαν απόλυτα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μονάδων Κατοχύρωσης Μαθημάτων (E.C.T.S.) από το 2004. Το πρόγραμμα συνίσταται σε 8 εξάμηνα των 30 ECTS (240 ECTS συνολικά).

- Υπάρχουν και διανέμονται ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής του συστήματος ECTS;

Ενημερωτικό υλικό για τα ECTS υπάρχει στον έντυπο Οδηγό Σπουδών που διανέμεται κατά την εγγραφή των φοιτητών στο 1ο Εξάμηνο και υπάρχει στην ιστοσελίδα του Τμήματος <http://www.eled.uowm.gr/%CE%BF%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CF%8C%CF%82-%CF%83%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%B4%CF%8E%CE%BD>. Τέλος, κατά την ενημέρωση των πρωτοετών (Οκτώβριος κάθε έτους) γίνεται εκτενής ενημέρωση των πρωτοετών για το σύστημα του φόρτου εργασίας και των ECTS.

Τέλος, μια άλλη διεθνής διάσταση του Προγράμματος είναι η διοργάνωση διεθνών συμποσίων και συνεδρίων από το ΠΤΔΕ, καθώς και η συμμετοχή του Τμήματος σε Ευρωπαϊκά Εκπαιδευτικά Προγράμματα, με στόχο τη διεύρυνση του ακαδημαϊκού διαλόγου και το άνοιγμα της επιστημονικής έρευνας πέρα από το επίπεδο της τοπικής ακαδημαϊκής κοινότητας. Ιστορικές και γεωγραφικές συγκυρίες, άλλωστε, επιβάλλουν ώστε το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας να γίνει ευρέως γνωστό στην ακαδημαϊκή κοινότητα της Ευρώπης και των Βαλκανίων και να συνεργαστεί για την προώθηση της γνώσης σε κάθε επίπεδο (επιστημονικό-θεωρητικό, παιδαγωγικό, ερευνητικό).

2.1.5 Πώς κρίνετε την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

- Υπάρχει ο θεσμός της πρακτικής άσκησης των φοιτητών; Είναι υποχρεωτική η πρακτική άσκηση για όλους τους φοιτητές;

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας σύμφωνα με το άρθρο 2 του Προεδρικού Διατάγματος ίδρυσής του (Π.Δ. 544/10.10.1989) και στα πλαίσια του άρθρου 1 «για τη δομή και τη λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Ν. 1268/82, άρθρο 1, παράγραφος 2) έχει ως αποστολή ανάμεσα στα άλλα: «να παρέχει στους πτυχιούχους του την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη».

Ο φοιτητής του Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, όπως και κάθε άλλου Π.Τ.Δ.Ε. (Π.Δ. 320/83), θα πρέπει κατά τη διάρκεια των σπουδών του εκτός από τη θεωρητική κατάρτιση να αποκτήσει και εκείνες τις πρακτικές γνώσεις και να αναπτύξει εκείνες τις πρακτικές ικανότητες και δεξιότητες, οι οποίες θα τον καθιστούν ικανό να ανταποκρίνεται με επιτυχία στις απαιτήσεις του παιδαγωγικού και διδακτικού έργου ως εκπαιδευτικός/δάσκαλος.

Η πρακτική κατάρτιση παρέχεται στο φοιτητή κυρίως με την πρακτική άσκηση στο σχολείο είτε με τη μορφή παρατήρησης, ως παρατήρηση (ξένης) διδασκαλίας είτε ως προσωπική διδασκαλία. Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για όλους ανεξαιρέτως τους φοιτητές.

- Πώς καλλιεργείται το ενδιαφέρον των φοιτητών σε περίπτωση που η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική;

Για την ανάπτυξη παιδαγωγικών και διδακτικών δεξιοτήτων δεν επαρκεί η θεωρητική παιδαγωγική γνώση και κατάρτιση. Αναγκαία είναι και η προσωπική άσκηση στην πράξη και η προσωπική εμπειρία από αυτήν. Το ζητούμενο κατά την πρακτική άσκηση του φοιτητή στη διάρκεια των σπουδών, όπως και αργότερα κατά την άσκηση του επαγγέλματος, είναι πώς θα εξασφαλιστεί μία όσο το δυνατόν πιο γόνιμη σύνδεση της θεωρητικής γνώσης με την πράξη, πώς θα γίνει δηλαδή δυνατή η αξιοποίηση των γνώσεων τις οποίες αποκτά ο φοιτητής από τα θεωρητικά μαθήματα για την ανάπτυξη και καλλιέργεια πρακτικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων.

Το ενδιαφέρον των φοιτητών για την πρακτική άσκηση είναι ιδιαίτερα αυξημένο. Οι φοιτητές ήδη από το 3^ο εξάμηνο έρχονται σε επαφή ως παρατηρητές της σχολικής πραγματικότητας και «στέκονται κριτικά» σε διδακτικές πρακτικές που ακολουθούν οι έμπειροι εκπαιδευτικοί των συνεργαζόμενων σχολείων. Προσπαθούν να κατανοήσουν τη θεωρητική τεκμηρίωση των παιδαγωγικών και διδακτικών επιλογών των εκπαιδευτικών και δημιουργείται έτσι το ενδιαφέρον να αναζητήσουν και να συνδέσουν τις διδακτικές πρακτικές με τη θεωρητική τεκμηρίωση. Η καλλιέργεια του ενδιαφέροντος έτσι όπως αυτό δημιουργείται στην Α Φάση της πρακτικής άσκησης μετατρέπεται προοδευτικά σε προσωπικό ενδιαφέρον στις επόμενες Φάσεις της πρακτικής άσκησης, καθώς οι φοιτητές προσπαθούν να συνδέσουν τα νεώτερα θεωρητικά δεδομένα με νέες πρακτικές στην σχολική τάξη. Η διδασκαλία κατά την πρακτική άσκηση καθίσταται μία πρόκληση για τους φοιτητές. Έτσι, η «Διδακτική Μεθοδολογία και Πρακτική Άσκηση» είναι το μάθημα το οποίο εξασφαλίζει τη συνεχή επικοινωνία του Πανεπιστημίου με το σχολείο, τον τόπο της παραγωγής της επιστημονικής γνώσης (παιδαγωγικής και των άλλων επιστημών) με τον τόπο της αγωγής και της διδασκαλίας, τις σπουδές με το επάγγελμα. Μέσω αυτής της συνεχούς επικοινωνίας γίνεται πιο κατανοητή η θεωρία, αφού μπορεί να συσχετιστεί με την πραγματικότητα, αλλά και καλύτερη κατανόηση της πράξης με τη βοήθεια της θεωρίας. Επίσης μέσω αυτής της επικοινωνίας καθίσταται δυνατός ένας αμοιβαίος κριτικός έλεγχος και κριτική ανάλυση, αφενός μεν της θεωρίας από την πράξη ως προς την εγκυρότητά της και αφετέρου της πράξης από τη θεωρία για την ορθότητά της. Και αυτός ο αμοιβαίος έλεγχος ανοίγει προοπτικές βελτίωσης και για τη θεωρία και για την πράξη.

- Πώς έχει οργανωθεί η πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος; Ποιά είναι η διάρκειά της; Υπάρχει σχετικός εσωτερικός κανονισμός;

Το πρόγραμμα της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης πραγματοποιείται σε τρεις ξεχωριστές φάσεις με ιδίους στόχους, περιεχόμενα και τρόπο οργάνωσης. Ο τρόπος διεξαγωγής της πρακτικής άσκησης, η διάρκειά της, καθώς και κάθε λεπτομέρεια της λειτουργίας της καθορίζεται ρητώς στον Οδηγό Σπουδών του προγράμματος.

Α' ΦΑΣΗ: Εισαγωγή στη θεωρία και πράξη του σχολείου και της διδασκαλίας

Στόχοι της Α' φάσης

Η Α' φάση συνδυάζοντας θεωρητικό μάθημα στη Σχολή και πρακτική άσκηση ως παρατήρηση διδασκαλίας στο δημοτικό σχολείο, συσχετίζοντας δηλαδή τη θεωρητική γνώση με τη σχολική εμπειρία, αποβλέπει:

1. στην εξοικείωση του φοιτητή με τη σχολική τάξη και ζωή από τη θέση-προοπτική-σκοπία του μελλοντικού δασκάλου,
2. στην εισαγωγή του φοιτητή σε συστηματική (επιστημονική) παρατήρηση και ανάλυση διδασκαλίας και
3. στην ευαισθητοποίηση του φοιτητή σε θέματα και προβλήματα της παιδαγωγικής και διδακτικής διαδικασίας.

Η Α' φάση αντλεί τα θέματά της τόσο από την ίδια την σχολική πράξη όσο και από τους διάφορους κλάδους της παιδαγωγικής επιστήμης και κυρίως από τη Σχολική Παιδαγωγική.

Οργάνωση της Α' φάσης

Οι φοιτητές παρακολουθούν εναλλάξ θεωρητικό μάθημα στο πανεπιστήμιο (ανάπτυξη και συζήτηση ενός θέματος) και διδασκαλία στις τάξεις των πειραματικών κυρίως αλλά και άλλων συνεργαζόμενων σχολείων.

Η παρατήρηση διδασκαλίας γίνεται με συγκεκριμένους κάθε φορά στόχους που σχετίζονται με το θέμα του θεωρητικού μαθήματος. Ακολουθεί συζήτηση-ανάλυση διδασκαλίας στη Σχολή με βάση τις παρατηρήσεις των φοιτητών, τις οποίες έχουν ήδη επεξεργαστεί και καταγράψει σε ειδικό φύλλο παρατήρησης. Η συζήτηση γίνεται με την καθοδήγηση αποσπασμένων δασκάλων σε μικρές ομάδες (έως 15 φοιτητών), για να εξασφαλίζεται η δυνατότητα έκφρασης και η ενεργός συμμετοχή όλων των φοιτητών-μελών της ομάδας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν π.χ. είναι αδύνατη για διάφορους λόγους η παρατήρηση στο σχολείο ή όταν ενδείκνυται περισσότερο, γίνεται ανάλυση μαγνητοσκοπημένων διδασκαλιών στο πανεπιστήμιο (δειγματικές διδασκαλίες των αποσπασμένων δασκάλων ή διδασκαλίες φοιτητών της δεύτερης φάσης της Δι.Με.Π.Α.).

Έχοντας υπόψη ότι ολόκληρη η Πρακτική Άσκηση υπηρετεί τη σύνδεση θεωρίας πράξης, μπορούμε σχηματικά να παραστήσουμε τη σχέση θεωρίας-πράξης στη φάση αυτή ως ακολουθία της εξής μορφής: θεωρία (πραγμάτευση ενός θέματος)-πράξη (παρατήρηση διδασκαλίας)-θεωρία ανατροφοδοτημένη (συζήτηση του ίδιου θέματος υπό την προοπτική των καταγραφών της παρατήρησης διδασκαλίας). Το κέντρο βάρους σε αυτήν τη φάση παραμένει στη θεωρία, σε μια θεωρία όμως που ελέγχεται και δοκιμάζεται στην πράξη. Η συζήτηση-ανάλυση διδασκαλίας στις ομάδες και η διαπραγμάτευση του θέματος (παρουσίαση και συζήτηση) στο πανεπιστήμιο στην ολομέλεια των φοιτητών του συγκεκριμένου εξαμήνου διαρκούν συνολικά τρεις ώρες. Η παρακολούθηση διδασκαλίας στα σχολεία διαρκεί τουλάχιστον δύο διδακτικές ώρες.

Προς το τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται μία τουλάχιστον συνάντηση-συζήτηση στη Σχολή, στην οποία συμμετέχουν και οι δάσκαλοι των συνεργαζόμενων σχολείων, καθώς επίσης και οι σχολικοί σύμβουλοι και ο Διευθυντής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Υποχρεώσεις και αξιολόγηση του φοιτητή

Ο φοιτητής συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες του προγράμματος. Η παρουσία είναι υποχρεωτική. Κάθε εβδομάδα παραδίδει συμπληρωμένο το σχετικό φύλλο παρατήρησης στον αποσπασμένο δάσκαλο υπεύθυνο της ομάδας του. Στο τέλος του εξαμήνου παραδίδει γραπτή εργασία με αντικείμενο σχετικό με ένα από τα θέματα που αναπτύχθηκαν και συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Για τη συγγραφή της εργασίας αξιοποιεί και τις σχετικές εμπειρίες από τις επισκέψεις στο σχολείο. Για την αξιολόγησή του συνεκτιμώνται η γραπτή εργασία, τα φύλλα παρατήρησης, το ενδιαφέρον και η ενεργός συμμετοχή του.

Την ευθύνη του προγράμματος της Α' φάσης έχει παιδαγωγός καθηγητής σε συνεργασία με αποσπασμένους δασκάλους.

Στην Α' φάση ο φοιτητής διαμορφώνει την προσωπική του θεωρία μέσα από την εξής διαδικασία: ακούει - παρατηρεί - περιγράφει - αναλύει - ερμηνεύει - συζητά. Θα πρέπει να τονιστεί, ότι η παρακολούθηση διδασκαλίας δεν έχει τον χαρακτήρα μαθητείας ούτε αποσκοπεί στην κριτική του παρατηρούμενου δασκάλου. Μέσω της παρατήρησης επιδιώκεται η ευαισθητοποίηση του φοιτητή σε θέματα και προβλήματα αγωγής και διδασκαλίας ανεξάρτητα από το πρόσωπο του συγκεκριμένου δασκάλου.

Β' ΦΑΣΗ: Διδακτική μαθημάτων του δημοτικού σχολείου

Η Β' φάση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης ολοκληρώνεται -

σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών - σε τέσσερα εξάμηνα. Αρχίζει στο τέταρτο και τελειώνει στο έβδομο εξάμηνο. Περιλαμβάνει τη Διδακτική έξι μαθημάτων του δημοτικού σχολείου.

Προϋπόθεση για τη συμμετοχή του φοιτητή στη Διδακτική ενός μαθήματος είναι να έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του στο ή στα αντίστοιχα υποχρεωτικά μαθήματα (προαπαιτούμενα).

Γενικότερη προϋπόθεση για τη συμμετοχή του φοιτητή στη Β' φάση είναι να έχει ολοκληρώσει την Α' φάση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης.

Στόχοι της Β' φάσης

Η Β' φάση της Δι.Με.Π.Α. αποβλέπει πρώτον στη βασική θεωρητική κατάρτιση του φοιτητή στη Διδακτική κάθε μαθήματος και δεύτερον στην ανάπτυξη της ικανότητας του φοιτητή να σχεδιάζει με φαντασία, να διεξάγει με παιδαγωγικό τακτ και να αξιολογεί με αυτοκριτική διάθεση τη διδασκαλία του.

Οργάνωση και περιεχόμενα κάθε Διδακτικής

Κάθε Διδακτική περιλαμβάνει δύο μέρη: ένα θεωρητικό που πραγματοποιείται στο πανεπιστήμιο και διαρκεί πέντε (5) εβδομάδες (5 τριώρα), και ένα πρακτικό μέρος με διδασκαλίες στα δημοτικά σχολεία της πόλης και ανάλυση-αξιολόγηση των διδασκαλιών στο πανεπιστήμιο. Το πρακτικό μέρος διαρκεί τις υπόλοιπες οκτώ εβδομάδες του εξαμήνου και περιλαμβάνει τη δειγματική διδασκαλία του αποσπασμένου δασκάλου (έκτη εβδομάδα) και τις διδασκαλίες των φοιτητών (7 εβδομάδες).

α. Θεωρητικό μέρος

Περιεχόμενα: Βιβλιογραφική ενημέρωση για τη Διδακτική του μαθήματος, αναγκαιότητα και σκοποί του μαθήματος, ιστορική εξέλιξη του μαθήματος, ψυχολογικές προϋποθέσεις του μαθητή, αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος, στόχοι-περιεχόμενα, σχολικά εγχειρίδια κατά τάξη, μέθοδοι διδασκαλίας του μαθήματος (διάρθρωση της διδασκαλίας, μορφές εργασίας και επικοινωνίας), μέσα διδασκαλίας του μαθήματος και η χρήση τους, τρόποι αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών - έλεγχος επίτευξης των στόχων της διδασκαλίας και παρατήρηση και ανάλυση μαγνητοσκοπημένων διδασκαλιών.

β. Πρακτικό μέρος (σχεδιασμός, διεξαγωγή, ανάλυση και αξιολόγηση διδασκαλιών)

Το πρακτικό μέρος κάθε Διδακτικής περιλαμβάνει:

β.1 Δειγματική διδασκαλία του αποσπασμένου δασκάλου

β.1.1 Παρουσίαση του σχεδιασμού της διδασκαλίας

Ο αποσπασμένος δάσκαλος παρουσιάζει στους φοιτητές στο πανεπιστήμιο το σχεδιασμό μιας διδακτικής ενότητας, τον οποίο έχει ετοιμάσει σε συνεργασία με τον υπεύθυνο καθηγητή και αφού έχει γνωρίσει την τάξη στην οποία θα διδάξει.

β.1.2 Διεξαγωγή της διδασκαλίας

Ο αποσπασμένος δάσκαλος διδάσκει την ενότητα στο σχολείο και τον παρακολουθούν οι φοιτητές και ο υπεύθυνος καθηγητής. Η διδασκαλία μαγνητοσκοπείται. Πριν από τη δειγματική διδασκαλία ο αποσπασμένος δάσκαλος έχει διδάξει τις δύο τουλάχιστον προηγούμενες ενότητες.

β.1.3 Ανάλυση - αξιολόγηση της διδασκαλίας

Η ανάλυση και αξιολόγηση της διδασκαλίας γίνεται στο πανεπιστήμιο από τον ίδιο τον δάσκαλο, από τους φοιτητές και από τον υπεύθυνο καθηγητή (η βιντεοκασέτα προσφέρει πρόσθετες δυνατότητες ανάλυσης της διδασκαλίας).

β.2 Διδασκαλίες φοιτητών

β.2.1 Σχεδιασμός της διδασκαλίας

Ο φοιτητής σχεδιάζει μόνος του μια διδακτική ενότητα. Για το σκοπό αυτό επισκέπτεται την τάξη στην οποία θα διδάξει. Γνωρίζει μαθητές και δάσκαλο, παρακολουθεί τη διδασκαλία του συγκεκριμένου μαθήματος από το δάσκαλο (δύο τουλάχιστον διδακτικές ώρες και εάν είναι δυνατόν την τελευταία ενότητα πριν διδάξει ο ίδιος). Συγκεντρώνει στοιχεία και πληροφορίες που θα χρειαστεί για το σχεδιασμό της διδασκαλίας του (γνωστικό επίπεδο των μαθητών και περιπτώσεις παιδιών που έχουν ιδιαίτερες δυσκολίες στο μάθημα αυτό, στιλ μάθησης και διδασκαλίας, μέσα διδασκαλίας της τάξης ή και του σχολείου για τη

συγκεκριμένη ενότητα κ.α.) και παίρνει την ενότητα που θα διδάξει.

Προετοιμάζεται ως προς το περιεχόμενο της ενότητας, κάνει τις μεθοδολογικές επιλογές του και διαρθρώνει τη διδασκαλία του.

Για το σχεδιασμό της διδασκαλίας του ο φοιτητής χρησιμοποιεί τις οδηγίες και το υπόδειγμα σχεδιασμού διδασκαλίας που δίδεται από τους υπεύθυνους της Διδακτικής του συγκεκριμένου μαθήματος. Το υπόδειγμα του σχεδιασμού αποτελεί ένα γενικό βοηθητικό διάγραμμα που έχει σκοπό όχι να περιορίσει αλλά να ωθήσει προς τον προσωπικό τρόπο οργάνωσης της διδασκαλίας εκ μέρους του φοιτητή.

β.2.2 Παρουσίαση του σχεδιασμού

Ο φοιτητής παρουσιάζει το σχεδιασμό στον αποσπασμένο δάσκαλο και τον συζητά μαζί του, ενδεχομένως τον τροποποιεί και τον συμπληρώνει με σκοπό την καλύτερη προετοιμασία του για τη διδασκαλία. Είναι υποχρεωμένος να έχει δύο τουλάχιστον συναντήσεις με τον αποσπασμένο δάσκαλο.

β.2.3 Διεξαγωγή της διδασκαλίας

Ο φοιτητής διδάσκει την ενότητα στο σχολείο. τον παρακολουθούν οι συμφοιτητές της ομάδας του, ο υπεύθυνος αποσπασμένου δάσκαλος (εάν είναι δυνατόν ολόκληρη την ώρα) και ο αρμόδιος καθηγητής. Όταν κρίνεται αναγκαίο γίνεται και μαγνητοσκόπηση της διδασκαλίας.

β.2.4 Ανάλυση - αξιολόγηση της διδασκαλίας

Η ανάλυση και αξιολόγηση της διδασκαλίας του φοιτητή γίνεται στο πανεπιστήμιο από τον ίδιο, τους συμφοιτητές που τον παρακολούθησαν, τον αποσπασμένο δάσκαλο και τον υπεύθυνο καθηγητή. Η ανάλυση γίνεται διαφοροποιημένα ως προς τους στόχους, το περιεχόμενο, τη μέθοδο, τα μέσα κ.τ.λ.

Με αφορμή προβλήματα και δυσκολίες που συναντούν οι φοιτητές κατά το σχεδιασμό και κατά τη διεξαγωγή της διδασκαλίας τους γίνεται από τον καθηγητή και τους συνεργάτες του αποσπασμένους εκπαιδευτικούς ανάπτυξη θεμάτων που αναφέρονται τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη μεθοδολογία του συγκεκριμένου μαθήματος. Έτσι καλύπτονται κάποια κενά και συμπληρώνεται η θεωρητική κατάρτιση των φοιτητών στη Διδακτική του μαθήματος.

γ. Αξιολόγηση του μαθήματος

Η τελευταία συνάντηση του εξαμήνου αφιερώνεται στην αποτίμηση των εργασιών του εξαμήνου και στην αξιολόγηση του προγράμματος του μαθήματος (της συγκεκριμένης Διδακτικής) από όλους τους συμμετέχοντες και ιδιαίτερα από τους φοιτητές. Εκφράζονται οι κριτικές παρατηρήσεις για τους στόχους, τα περιεχόμενα και τον τρόπο οργάνωσης του μαθήματος, συνάγονται συμπεράσματα και γίνονται προτάσεις για τη βελτίωσή του.

Υποχρεώσεις του φοιτητή

Ο φοιτητής συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες. Η παρουσία είναι υποχρεωτική. Εάν λείπει σε πάνω από δύο θεωρητικά μαθήματα ή από τη δειγματική διδασκαλία του δασκάλου (παρουσίαση του σχεδιασμού, διεξαγωγή, αξιολόγηση της διδασκαλίας) επαναλαμβάνει το μάθημα.

Σχεδιάζει και διεξάγει μία τουλάχιστον διδασκαλία σε κάθε Διδακτική. Όταν είναι εφικτό από οργανωτικής πλευράς (συνήθως στο εαρινό εξάμηνο, γιατί συμμετέχουν στο μάθημα οι φοιτητές μόνο ενός εξαμήνου), σχεδιάζει σε συνεργασία με το δάσκαλο της τάξης και πραγματοποιεί και μια δεύτερη διδασκαλία. Μια δεύτερη διδασκαλία πραγματοποιεί όταν δεν είναι ικανοποιημένος ο ίδιος ή οι υπεύθυνοι του μαθήματος. Εάν δεν παρουσιάσει και συζητήσει το σχεδιασμό της διδασκαλίας του με τον υπεύθυνο δάσκαλο το αργότερο μία ημέρα πριν από τη διδασκαλία του, δεν επιτρέπεται να διδάξει. Εάν για οποιοδήποτε λόγο αδυνατεί να διδάξει, ενημερώνει το δάσκαλο της τάξης και τον υπεύθυνο αποσπασμένο δάσκαλο. Δεν επιτρέπεται να κάνει περισσότερες από μία διδασκαλίες την ίδια ημέρα. Μετά τη διδασκαλία του παραδίδει γραπτή εργασία με το σχεδιασμό και την αξιολόγηση της διδασκαλίας του (με έμφαση στην αξιολόγηση).

Αξιολόγηση του φοιτητή

Για την αξιολόγηση του φοιτητή συνεκτιμώνται: ο σχεδιασμός της διδασκαλίας του (κατοχή του αντικειμένου, διατύπωση στόχων, μεθοδολογικές επιλογές, επιλογή μέσων κ.τ.λ.), η διεξαγωγή της διδασκαλίας του σύμφωνα με κριτήρια ειδικού για κάθε μάθημα φύλλου αξιολόγησης, η γραπτή εργασία, η γραπτή ή προφορική εξέταση στο θεωρητικό μέρος της Διδακτικής του μαθήματος και η υπευθυνότητα, το ενδιαφέρον και η ενεργός συμμετοχή του στο μάθημα.

Η διεξαγωγή της διδασκαλίας δεν αποτελεί τον καθοριστικό παράγοντα για τη βαθμολόγηση του φοιτητή, γιατί η διδασκαλία πέρα από το σχεδιασμό εξαρτάται και από πολλούς άλλους παράγοντες για τους οποίους δεν ευθύνεται και τους οποίους δεν μπορεί να ελέγξει ο φοιτητής. Η διδασκαλία δεν γίνεται για να βαθμολογηθεί ο φοιτητής, αλλά για να δοκιμάσει τις δυνάμεις του, να συγκρίνει σχεδιασμό και διεξαγωγή της διδασκαλίας, να προβληματιστεί και να συζητήσει με τους συμφοιτητές του και τους υπεύθυνους του μαθήματος επιμέρους θέματα της διδακτικής διαδικασίας, να αναπτύξει την κριτική ικανότητα, να διαμορφώσει κριτική συνείδηση και στάση. Την ευθύνη της Διδακτικής κάθε μαθήματος έχει ο αρμόδιος καθηγητής της Διδακτικής σε συνεργασία με αποσπασμένους εκπαιδευτικούς.

Γ' ΦΑΣΗ: Ανάλυση παιδαγωγικού-διδακτικού έργου σε σχολική τάξη επί δύο εβδομάδες με θεωρητική προετοιμασία και ανατροφοδότηση

Η Γ' φάση της Δι.Με.Π.Α. πραγματοποιείται - σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών - στο 8^ο εξάμηνο. Η φάση αυτή περιλαμβάνει:

1. Θεωρητική ενημέρωση και προετοιμασία των φοιτητών στη Σχολή.
2. Πρακτική άσκηση σε δημοτικά σχολεία της πόλης και των κοινοτήτων της περιοχής, δύο εβδομάδες σε πολυθέσιο σχολείο (λόγω συγχώνευσης των ολιγοθέσιων σχολείων σε μεγάλες σχολικές μονάδες καταργήθηκε η πρακτική άσκηση σε ολιγοθέσιο σχολείο) (γνωριμία με την τάξη, βαθμιαία ένταξη στο ημερήσιο πρόγραμμα εργασίας, ανάλυση της ευθύνης της τάξης και διδασκαλία όλων των μαθημάτων του ημερήσιου προγράμματος).
3. Συναντήσεις στο πανεπιστήμιο για συζήτηση των εμπειριών από την πρακτική άσκηση και ανάλυση παιδαγωγικών και διδακτικών προβλημάτων που αντιμετώπισαν οι φοιτητές κατά τη διδασκαλία τους.

Προϋπόθεση για τη συμμετοχή στην Γ' φάση είναι η ολοκλήρωση της Β' φάσης (Διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου).

Στην Γ' φάση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης αντιστοιχούν έξι διδακτικές μονάδες (6 ΔΜ).

Στόχοι της Γ' φάσης

Στόχοι της τρίτης φάσης είναι:

- Να αποκτήσει ο φοιτητής άμεση εμπειρία της καθημερινής εργασίας και ζωής στο σχολείο.
- Να αναπτύξει την ικανότητα σχεδιασμού της διδασκαλίας κάτω από πραγματικές συνθήκες εργασίας αξιοποιώντας γνώσεις από τις προηγούμενες φάσεις της Δι.Με.Π.Α., από τα υπόλοιπα μαθήματα του προγράμματος σπουδών αλλά και την προσωπική φαντασία.
- Να αναπτύξει την ικανότητα υλοποίησης του σχεδιασμού της διδασκαλίας με μεθοδικότητα, αποτελεσματικότητα αλλά και ευελιξία.
- Να αναπτύξει την ικανότητα παιδαγωγικής αντιμετώπισης των προβλημάτων που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας.
- Να αναπτύξει την ικανότητα εξατομικευμένης αντιμετώπισης παιδιών που παρουσιάζουν ιδιαίτερα προβλήματα μάθησης ή συμπεριφοράς.
- Να αναπτύξει την ικανότητα αυτοαξιολόγησης του έργου του.
- Να συνειδητοποιήσει τη μεγάλη παιδαγωγική ευθύνη του δασκάλου απέναντι στο παιδί, τις δυσκολίες αλλά και τις ευχάριστες πλευρές του έργου του.
- Να διευρύνει τον προσωπικό του ορίζοντα κατανόησης της παιδαγωγικής-διδακτικής διαδικασίας.

Οργάνωση της Γ' φάσης

Οι φοιτητές που συμμετέχουν στην Γ' φάση της Δι.Με.Π.Α. κατανέμονται σε ομάδες (6 τμήματα) των 20-25 ατόμων. Το πρόγραμμα κάθε ομάδας πραγματοποιείται μέσα σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα (για λόγους πρακτικούς και διδακτικούς) και περιλαμβάνει τα εξής:

α. Συναντήσεις στο πανεπιστήμιο

Πριν την έναρξη του εξαμήνου η κλήρωση των τάξεων στις οποίες θα διδάξει κάθε φοιτητής με δυνατότητα αμοιβαίας αλλαγής.

Τα προγράμματα των τμημάτων είναι ομοιόμορφα. Προηγείται τριώρη θεωρητική ενημέρωση στη Σχολή για κάθε τμήμα. Οι υπεύθυνοι παιδαγωγοί και αποσπασμένοι δάσκαλοι παρουσιάζουν το πρόγραμμα της Γ' φάσης. Ενημερώνουν τους φοιτητές σε θέματα διοίκησης και λειτουργίας του σχολείου (ωρολόγιο πρόγραμμα, διεύθυνση, σύλλογος

διδασκόντων, υπηρεσιακά καθήκοντα, σχέση με το σχολικό σύμβουλο, με τη Διεύθυνση της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με την τοπική αυτοδιοίκηση, με τους γονείς, κ.α.). Υπενθυμίζουν τους τρόπους συλλογής στοιχείων και πληροφοριών για την τάξη ως ομάδα αλλά και για κάθε παιδί ατομικά (παρατήρηση, συνομιλία με το δάσκαλο της τάξης και με το παιδί, έλεγχος προόδου κάθε παιδιού, παιχνίδια με τα παιδιά στο διάλειμμα κ.α.). Ενημερώνουν τους φοιτητές σχετικά με τον προγραμματισμό της διδασκαλίας σε μακροεπίπεδο (ετήσιος προγραμματισμός, τριμηνιαίος προγραμματισμός). Στα πλαίσια της πρακτικής άσκησης της Γ' φάσης οι φοιτητές μπορούν να ασκηθούν στην κατάρτιση μόνο εβδομαδιαίου προγραμματισμού. Ο προγραμματισμός αυτός μπορεί να συμπεριλαμβάνει πέρα από το σχεδιασμό της διδασκαλίας και τη διοργάνωση σχολικών εκδηλώσεων (επίσκεψη σε ένα μουσείο, σε μια έκθεση, στο εργαστήριο ενός καλλιτέχνη, σε μια βιοτεχνία ή σε ένα εργοστάσιο κ.α.), μιας εκπαιδευτικής εκδρομής, μιας συνάντησης με τους γονείς κ.α.

β. Γνωριμία με την τάξη του πολυθέσιου σχολείου στην οποία θα διδάξει ο φοιτητής και βαθμιαία ένταξή του στο σχολικό ημερήσιο πρόγραμμα εργασίας:

Ο φοιτητής επισκέπτεται την τάξη στην οποία θα διδάξει. Την πρώτη μέρα παρακολουθεί τη διδασκαλία των μαθημάτων από το δάσκαλο της τάξης και συγκεντρώνει στοιχεία και πληροφορίες που θα του χρειαστούν για το σχεδιασμό της διδασκαλίας του. Τη δεύτερη μέρα διδάσκει μία ενότητα ενός μαθήματος (δύο μαθημάτων) της επιλογής του, παρακολουθεί τα υπόλοιπα μαθήματα και σε ορισμένες φάσεις της διδακτικής διαδικασίας μπορεί, αφού έχει συνεννοηθεί με το δάσκαλο της τάξης, να συμμετέχει σε αυτήν. Όταν τα παιδιά εργάζονται, μπορεί να καθίσει δίπλα σε έναν αδύνατο μαθητή και να τον βοηθά π.χ. κατά τη διάρκεια του «σκέφτομαι και γράφω» ή στην επίλυση ενός προβλήματος. Όταν τα παιδιά εργάζονται σε ομάδες, μπορεί να συμμετέχει διακριτικά στις εργασίες της ομάδας ως μέλος της. Από την τρίτη ημέρα και για όλες τις υπόλοιπες ημέρες ο φοιτητής αναλαμβάνει εξολοκλήρου την ευθύνη της διδασκαλίας στην τάξη.

γ. Ανάλυση διδακτικού έργου για μία εβδομάδα σε πολυθέσιο σχολείο:

Ο φοιτητής καταρτίζει το εβδομαδιαίο πρόγραμμα (ενότητες που θα διδάξει σε κάθε μάθημα και λοιπές σχολικές εκδηλώσεις). Με βάση αυτό σχεδιάζει, πραγματοποιεί και αξιολογεί τη διδασκαλία των μαθημάτων κάθε μέρας επί πέντε συνεχόμενες ημέρες.

δ. Συναντήσεις στο πανεπιστήμιο:

Ακολουθούν μία τρίωρη συνάντηση στο πανεπιστήμιο. Φοιτητές, αποσπασμένοι δάσκαλοι και παιδαγωγοί καθηγητές συζητούν τις εμπειρίες των φοιτητών από την πρακτική άσκηση στο πολυθέσιο σχολείο, ανακοινώνουν τις παρατηρήσεις τους και αναλύουν τα παιδαγωγικά-διδακτικά προβλήματα που προέκυψαν κατά τη διδασκαλία.

Το πρόγραμμα της Γ' φάσης διαρκεί για κάθε ομάδα φοιτητών δύο εβδομάδες. Κατά τη διάρκεια των δύο εβδομάδων διδασκαλίας οι φοιτητές απαλλάσσονται από την παρακολούθηση των μαθημάτων στη Σχολή.

Αυτονόητο και βασική προϋπόθεση για την επιτυχία του προγράμματος αποτελεί η στενή συνεργασία του φοιτητή με το δάσκαλο της τάξης καθ' όλη τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης.

Οι υπεύθυνοι παιδαγωγοί καθηγητές και αποσπασμένοι δάσκαλοι κατά τη διάρκεια των δύο εβδομάδων διδασκαλίας επισκέπτονται τις τάξεις στις οποίες ασκούνται οι φοιτητές, παρακολουθούν τη διδασκαλία τους, συζητούν στα διαλείμματα τα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές, τους συμβουλεύουν και τους συμπαρίστανται. Επίσης διαπιστώνουν τυχόν ελλείψεις στην κατάρτιση των φοιτητών με σκοπό την ανατροφοδότηση της «Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης» αλλά και άλλων μαθημάτων του προγράμματος σπουδών.

Ο αποσπασμένος δάσκαλος παραμένει στην τάξη του ασκούμενου φοιτητή και προσφέρει τη βοήθειά του καθ' όλη τη διάρκεια του ημερήσιου προγράμματος. Κάθε φοιτητής παρακολουθείται από έναν παιδαγωγό και έναν αποσπασμένο δάσκαλο.

Υποχρεώσεις του φοιτητή

Ο φοιτητής συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες του προγράμματος. Τηρεί ημερολόγιο Δι.Με.Π.Α., στο οποίο κρατά σημειώσεις από τις συναντήσεις στο πανεπιστήμιο, γράφει τις παρατηρήσεις και τις πληροφορίες από τις ημέρες παρακολούθησης και γνωριμίας με την τάξη, το σχεδιασμό και την αξιολόγηση του έργου του (σχεδιασμός διδασκαλίας των μαθημάτων μιας ημέρας, εβδομαδιαίος προγραμματισμός) και ο,τιδήποτε έχει σχέση, άμεση ή έμμεση, με την Γ' φάση της Δι.Με.Π.Α.

Αξιολόγηση του φοιτητή

Η αξιολόγηση του φοιτητή γίνεται με βάση τη διδασκαλία στη σχολική τάξη (ο σχεδιασμός από το ημερολόγιο πρακτικής άσκησης και η διεξαγωγή με τη βοήθεια ειδικού για την Γ' φάση φύλλου αξιολόγησης διδασκαλίας του φοιτητή), τη γραπτή εργασία και το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή του στις συναντήσεις στο πανεπιστήμιο. Την ευθύνη της Γ' φάσης έχουν παιδαγωγοί καθηγητές σε συνεργασία με αποσπασμένους δασκάλους.

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

3.2.1 Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Επιστήμες της αγωγής και Νέες Τεχνολογίες. Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στις Επιστήμες της αγωγής

1^η Κατεύθυνση: Παιδαγωγική και Νέες Τεχνολογίες με αναγραφή της ειδίκευσης ως εξής: *Σύγχρονες διδακτικές μέθοδοι - Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών - Εκπαιδευτική πολιτική και Διοίκηση της εκπαίδευσης.*

2^η Κατεύθυνση: Ανθρωπιστικές Σπουδές και Νέες Τεχνολογίες» με αναγραφή της ειδίκευσης ως εξής: *Ιστορία – Πολιτισμός.*

3^η Κατεύθυνση: Θετικές επιστήμες και Νέες Τεχνολογίες με αναγραφή της ειδίκευσης ως εξής: *Διδακτική των Μαθηματικών – Διδακτική των Φυσικών Επιστημών.*

3.2.2 Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης,
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

3.2.3 Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

• Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Ο βαθμός ανταπόκρισης στους στόχους του τμήματος είναι πολύ μεγάλος γιατί το αντικείμενο του ΠΜΣ αποτελεί αντικείμενο ενδιαφέροντος των :

α) εν ενεργεία εκπαιδευτικών οι οποίοι θέλουν να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους στο σχολείο ή να μετεξελιχτούν σε στελέχη της εκπαίδευσης ή να αποκτήσουν παιδαγωγική κατάρτιση (εάν δεν είναι πτυχιούχοι Παιδαγωγικών Τμημάτων ή καθηγητικών Σχολών).

β) πτυχιούχων Παιδαγωγικών Τμημάτων ή καθηγητικών Σχολών οι οποίοι θέλουν να βελτιώσουν τις πιθανότητες πρόσληψής τους σε δομές της εκπαίδευσης και να εμπλουτίσουν το βιογραφικό τους.

Κατά την τελευταία διετία (2011-2013) ο αριθμός των αιτήσεων έχει αυξηθεί (σε ένα ποσοστό της τάξης του 25%, περίπου). Το φαινόμενο αυτό συσχετίζεται τόσο με την επιθυμία εν ενεργεία εκπαιδευτικών να βελτιώσουν τον προσωπικό τους φάκελο (λόγω της αστάθειας που υπάρχει στην ελληνική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε επίπεδο εργασιακών σχέσεων και εργοδότησης), όσο και με την επιθυμία απόκτησης επιπλέον τίτλων σπουδών από δασκάλους και καθηγητές που δεν εργάζονται και έχουν την ευκαιρία και το χρόνο να φοιτήσουν σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα.

Επίσης, χρήζει ιδιαίτερης σημασίας ότι έχει αυξηθεί θεαματικά το ποσοστό των αιτήσεων που υποβάλλονται από πτυχιούχους του ΠΤΔΕ Φλώρινας. Ενδεικτικά, το ποσοστό αυτό σε σχέση με το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 έχει τριπλασιαστεί κατά το έτος 2011-2012 (28 αιτήσεις έναντι 9) και εξαπλασιαστεί κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 (58 αιτήσεις έναντι 9). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αυξηθεί και ο αριθμός όσων επιτυγχάνουν την εισδοχή τους στο ΠΜΣ. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 το ποσοστό εισδοχής πτυχιούχων του Τμήματος στο ΠΜΣ ήταν 46.42% (αφορά εισακτέους στο ΠΜΣ με πτυχίο του ΠΤΔΕ επί του συνόλου των εισακτέων), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 ήταν 70.96% !!

Επίσης, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 έχει μειωθεί ο αριθμός των αιτήσεων που υποβλήθηκαν από πτυχιούχους άλλων Τμημάτων σε σχέση με το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 (κατά 33% περίπου). Αυτό μπορεί να ερμηνευτεί ως αποτέλεσμα της οικονομικής ύφεσης που δεν επιτρέπει σε αρκετούς ενδιαφερόμενους να φοιτήσουν σε κάποιο ΠΜΣ, όταν χρειάζεται να μετακινούνται. Επίσης, ενδιαφερόμενοι οι οποίοι στόχευαν στη λήψη

μεταπτυχιακού διπλώματος για να εξασφαλίσουν την παιδαγωγική επάρκεια (όταν δεν έχουν πτυχίο παιδαγωγικού τμήματος ή καθηγητικής σχολής), ίσως στρέφονται στο πρόγραμμα παιδαγωγικής επάρκειας που διεξάγεται από την ΑΣΠΑΙΤΕ από το έτος 2012-2013 στην Κοζάνη.

Φυσικά, οφείλουμε να λάβουμε υπόψη ότι για τη φοίτηση στο εν λόγω ΠΜΣ δεν απαιτούνταν η καταβολή διδάκτρων.

Σε ότι αφορά στην κάλυψη των απαιτήσεων της τοπικής και της ευρύτερης κοινωνίας το πρόγραμμα φαίνεται ότι καλύπτει τις απαιτήσεις εκπαιδευτικών (πτυχιούχων και εργαζομένων) κατά βάση της Δυτικής Μακεδονίας και της Κεντρικής Μακεδονίας (αυτές οι γεωγραφικές περιφέρειες αποτελούν τις δεξαμενές του). Οι περισσότεροι απόφοιτοι του ΠΜΣ κατέχουν, ήδη, θέσεις στην εκπαίδευση (εκπαιδευτικών ή στελεχών). Βέβαια, αρκετοί από όσους είχαν εισαχθεί στο ΠΜΣ εργάζονταν, ήδη, στην εκπαίδευση.

• Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Το ΠΜΣ του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας αξιολογείται στο πλαίσιο της ετήσιας αξιολόγησης με κριτήρια:

- α) τον αριθμό των αιτούντων να εγγραφούν σε σχέση με όσους τελικά εγγράφονται
- β) τον αριθμό των αποφοίτων του σε σχέση με τον αριθμό των εγγραφέντων

Επίσης, από το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 εφαρμόστηκε η ηλεκτρονική αξιολόγηση του ΠΜΣ στο πλαίσιο της αξιοποίησης του ηλεκτρονικού εργαλείου (ερωτηματολογίου) που είχαν στη διάθεσή τους οι φοιτητές. Τα αποτελέσματα ανά εξάμηνο σπουδών φαίνονται στο σχετικό παράρτημα. Ενδεικτικά μπορεί να αναφερθεί ότι και στις έξι (6) υποκατηγορίες του ερωτηματολογίου οι τιμές είναι αρκετά υψηλές.

Α. Στην υποκατηγορία «Το μάθημα» οι τιμές ανά εξάμηνο σπουδών είναι :

- 3.89 (1^ο εξάμηνο σπουδών),
- 4.11 (2^ο εξάμηνο σπουδών),
- 4.0 (3^ο εξάμηνο σπουδών)

Β. Στην υποκατηγορία «Ο διδάσκων» οι τιμές είναι :

- 4.37 (1^ο εξάμηνο σπουδών),
- 4.49 (2^ο εξάμηνο σπουδών),
- 4.48 (3^ο εξάμηνο σπουδών)

Γ. Στην υποκατηγορία «Επικουρικό προσωπικό» οι τιμές είναι :

- 3.83 (1^ο εξάμηνο σπουδών),
- 4.75 (2^ο εξάμηνο σπουδών),
- 3.33 (3^ο εξάμηνο σπουδών)

Δ. Στην υποκατηγορία «Το εργαστήριο» οι τιμές είναι :

- 4.15 (1^ο εξάμηνο σπουδών),
- 4.58 (2^ο εξάμηνο σπουδών),
- 3.44 (3^ο εξάμηνο σπουδών)

Ε. Στην υποκατηγορία «Ο φοιτητής» οι τιμές είναι :

- 4.47 (1^ο εξάμηνο σπουδών),
- 4.32 (2^ο εξάμηνο σπουδών),

4.41 (3^ο εξάμηνο σπουδών)

Στ. Στην υποκατηγορία «Γενικά» οι τιμές είναι :

3.57 (1^ο εξάμηνο σπουδών),

3.95 (2^ο εξάμηνο σπουδών),

4.24 (3^ο εξάμηνο σπουδών)

Ενδεικτικό της διάδρασης που υπάρχει μεταξύ των διδασκόντων και των φοιτητών αλλά και της ποιότητας του προγράμματος σπουδών και των απαιτήσεων του είναι ότι οι υποκατηγορίες «ο Διδάσκων» και «Ο φοιτητής» εμφανίζουν τιμές σταθερά πάνω από 4.0 σε όλα τα εξάμηνα. Λεπτομέρειες για τις τιμές ανά ερώτηση του ερωτηματολογίου φαίνονται στο παράρτημα.

Ως διακύβευμα θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε την καθιέρωση της κουλτούρας αξιολόγησης του προγράμματος και της ανατροφοδότησης που πρέπει να προκύπτει από τη διαδικασία. Παρατηρήθηκε από τη διαδικασία κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 ότι ο αριθμός των φοιτητών που συμμετείχε στη διαδικασία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου φθίνει με το πέρασμα του χρόνου. Συνεπώς, προς αυτήν την κατεύθυνση πρέπει να εργαστούμε, μέσω συνεχούς ενημέρωσης, αποστολής σχετικών μηνυμάτων κτλ.

• Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

A) από την ιστοσελίδα του Τμήματος

B) Από την ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Γ) Από ιστοσελίδες εκπαιδευτικού περιεχομένου πανελλαδικής εμβέλειας

• Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;

Η επαγγελματική πορεία των αποφοίτων του ΠΜΣ αξιολογείται μέσα από τις ετήσιες εκθέσεις των Επιτροπών αξιολόγησης. Επίσης, παρακολουθείται μέσω της τηλεφωνικής επαφής με τους αποφοίτους. Ωστόσο, οι περισσότεροι απόφοιτοι του προγράμματος είναι, ήδη, εργαζόμενοι όταν φοιτούν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος. Η δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και οι προσλήψεις των εκπαιδευτικών σχετίζονται σε μικρό βαθμό με την κατοχή μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών. Ωστόσο, ως επιπλέον κίνητρο φοίτησης στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματός μας θεωρείται το ότι ο μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών εξασφαλίζει την παιδαγωγική επάρκεια των υποψηφίων εκπαιδευτικών που είναι απόφοιτοι καθηγητικών σχολών και απαιτείται από τη σχετική εκπαιδευτική νομοθεσία (Μάιος 2010) για την πρόσληψη των εκπαιδευτικών στα δημόσια σχολεία.

3.2.4 Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

• Ποιό είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;

Σύμφωνα με τον Οδηγό Προγράμματος το ΠΜΣ αρθρώνεται μέσα από 3 κατευθύνσεις: την κατεύθυνση της Σχολικής Παιδαγωγικής, την κατεύθυνση των Ανθρωπιστικών σπουδών και την κατεύθυνση των Θετικών επιστημών. Υπάρχουν στο Α εξάμηνο 4 κοινά υποχρεωτικά μαθήματα για τις τρεις κατευθύνσεις. Στο Β' και Γ' εξάμηνο διδάσκονται ένα κοινό μάθημα και δύο μαθήματα κατεύθυνσης ανά εξάμηνο. Το συνολικό ποσοστό υποχρεωτικών μαθημάτων του ΠΜΣ είναι 60%. Το υπόλοιπο 40% αφορά μαθήματα κατεύθυνσης.

• Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

Η κατανομή του χρόνου μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων και άλλων δραστηριοτήτων είναι σε συνάρτηση με το μάθημα. Ωστόσο, σε όλα τα μαθήματα αναπτύσσονται περιβάλλοντα μάθησης στα οποία συνδυάζονται η θεωρητική διδασκαλία, οι ασκήσεις, τα εργαστήρια και η ομαδική εργασία. Οι σχετικές τιμές στην υποκατηγορία που αφορά στο «Εργαστήριο» κυμαίνονται σε υψηλό επίπεδο (ερωτήσεις 31-34 του ερωτηματολογίου).

- **Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;**

Κατά το Α' εξάμηνο Σπουδών υπάρχουν κοινά μαθήματα για όλες τις κατευθύνσεις τα οποία επιχειρούν να εισαγάγουν τους φοιτητές σε βασικά γνωστικά αντικείμενα της εκπαιδευτικής και παιδαγωγικής έρευνας. Στα εξάμηνα Β' και Γ' οι φοιτητές παρακολουθούν μαθήματα ειδίκευσης (ανάλογα με την κατεύθυνση στην οποία έχουν εισαχθεί) και στο Δ' εξάμηνο σπουδών εκπονείται η διπλωματική εργασία. Η ύλη οργανώνεται με ευθύνη των διδασκόντων υπό το συντονισμό της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος.

Σε ότι αφορά στην ύλη των μαθημάτων οι αξιολογήσεις είναι θετικές και στις δύο σχετικές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου αξιολόγησης. Ενδεικτικά :

Στην Ερώτηση 3: «Η ύλη που καλύφθηκε ανταποκρινόταν στους στόχους του μαθήματος» οι τιμές είναι 4.25, 4.29, 4.46 (ανά εξάμηνο σπουδών)

Στην Ερώτηση 4: «Η ύλη που διδάχθηκε ήταν καλά οργανωμένη» οι τιμές είναι 4.32, 4.37, 4.29 (ανά εξάμηνο σπουδών).

Δεν εμφανίζονται επικαλύψεις στην ύλη των μαθημάτων, αν και μεταξύ ορισμένων εξ αυτών υπάρχει σχετική συνάφεια.

Ωστόσο, σε σχετική ερώτηση του ερωτηματολογίου αξιολόγησης που αφορά στη «Χρήση γνώσεων από / άλλα μαθήματα» (ερώτηση 10) οι τιμές παρουσιάζουν σχετική κάμψη (3.75, 3.86, 5.75 ανά εξάμηνο σπουδών).

Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος κάθε χρόνο μελετά συστηματικά τη λειτουργία του προγράμματος και θέτει προς συζήτηση στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης ζητήματα που αφορούν σε επανεκτίμηση ή αναπροσαρμογή των μαθημάτων. Σαφώς, λαμβάνονται υπόψη κατά τα τελευταία δύο έτη οι αξιολογήσεις του ΠΜΣ από τους φοιτητές, εφόσον η διαδικασία έχει συστηματοποιηθεί.

- **Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;**

Δεν υπάρχει σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων για τη φοίτηση στα τρία πρώτα εξάμηνα σπουδών. Ωστόσο, η ανάληψη της ευθύνης για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται μόνο εφόσον οι φοιτητές έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα των τριών πρώτων εξαμήνων.

3.2.5 Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- **Εφαρμόζονται, και σε ποιά έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;**

Αξιολογούνται: α) η συμμετοχή, β) η προφορική παρουσίαση άρθρων ή σύγχρονων θεμάτων, γ) η γραπτή και προφορική παρουσίαση εργασιών, δ) μικρή έρευνα ε) η τελική γραπτή εργασία. Κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων δίνεται η δυνατότητα ανατροφοδότησης από τους διδάσκοντες και τις διδάσκουσες αλλά και από όλους τους μεταπτυχιακούς ώστε να εξασφαλίζει μία αξιόπιστη και έγκυρη διαδικασία. Ιδιαίτερα σε ότι αφορά στην αξιολόγηση των φοιτητών μέσω γραπτής εργασίας σχεδόν όλες οι ερωτήσεις του σχετικού ερωτηματολογίου αξιολόγησης έχουν ιδιαίτερα υψηλές τιμές (ερωτήσεις 16 – 22) με εξαίρεση τη δυνατότητα βελτίωσης της εργασίας που κατατίθεται από τους φοιτητές (τιμές : 3.2 και 3.98 από τους φοιτητές του 1^{ου} και του 2^{ου} εξαμήνου αντίστοιχα)(βλ. σχετικό

Παράρτημα). Ιδιαίτερη σημασία σε αυτό το πλαίσιο έχουν οι ιδιαίτερα υψηλές τιμές που αφορούν στη διαδικασία (ορισμός και τήρηση χρονοδιαγραμμάτων, θεματολογία), στην καθοδήγηση αλλά και στη συμβολή των θεμάτων των εργασιών προς την κατανόηση του πεδίου.

• Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Για τον τελικό βαθμό του εξαμηνιαίου μαθήματος ο διδάσκων θα πρέπει να συνυπολογίζει την επίδοση του μεταπτυχιακού φοιτητή στη γραπτή εργασία ή/και στην προφορική εξέτασή του (60%)· την επιμέλεια με την οποία ο φοιτητής επιτέλεσε τα καθήκοντά του κατά τη διεξαγωγή των μαθημάτων (20%)· και την ενεργή συμμετοχή του στα σεμινάρια καθώς και στις παρουσιάσεις εργασιών των συμφοιτητών του (20%).

Ο τελικός βαθμός επίδοσης του φοιτητή προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών των επιμέρους μαθημάτων, πολλαπλασιαζόμενων επί τον αριθμό διδακτικών μονάδων του κάθε μαθήματος, διαιρούμενο δια του 38, δηλαδή του συνόλου των διδακτικών μονάδων.

Οι ενδείξεις των τιμών από τη σχετική ερώτηση του ερωτηματολογίου (Ερώτηση 15: « Διαφάνεια των κριτηρίων βαθμολόγησης») είναι αρκετά υψηλές (4.36, 3.99, 4.57 ανά εξάμηνο σπουδών).

• Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποιά είναι αυτή;

Η ετήσια αξιολόγηση του μεταπτυχιακού διενεργείται από ειδική Επιτροπή. Επίσης, οι συμμετέχοντες φοιτητές αξιολογούν την εξεταστική διαδικασία μετά τη λήξη του μαθήματος και υπάρχει από την πλευρά τους ανατροφοδότηση, η οποία και λαμβάνεται υπόψη από τους διδάσκοντες.

• Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;

Όταν ο μεταπτυχιακός φοιτητής καταλήξει στο θέμα της διπλωματικής εργασίας του μετά από τη σχετική ωρίμανση (συζητήσεις με τους διδάσκοντες), το υποβάλλει (γραφτώς και με τις αναγκαίες επεξηγήσεις) στην Σ.Ε. προς τελική έγκριση, η οποία και το υποβάλλει στη ΓΣΕΣ του ΠΤΔΕ για την τελική έγκριση και για τη συμπλήρωση των λοιπών βαθμολογητών. Η τελευταία έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον μεταπτυχιακό φοιτητή περισσότερες σχετικές πληροφορίες (προφορικές ή γραπτές) ή να αντιπροτείνει την μερική τροποποίηση του θέματος ή και την αλλαγή του.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει το δικαίωμα να ζητήσει από το διευθυντή σπουδών την τροποποίηση ή και την αλλαγή είτε της επικουρικής είτε μιας εξαμηνιαίας γραπτής εργασίας που του ανατέθηκε μέσα σε μία εβδομάδα από την ανάληψή της, εάν θεωρήσει ότι αυτή δεν συνάδει με τους στόχους του προγράμματος ή με τους εξ αρχής διατυπωμένους στόχους και τις απαιτήσεις του μαθήματος ή γενικώς ότι δεν θα του προσπορίσει την προσδοκώμενη επιστημονική ωφέλεια· ο διευθυντής σπουδών ενημερώνεται σχετικά από τον μεταπτυχιακό / επικουρούμενο φοιτητή και από τον διδάσκοντα, οπότε εισηγείται θετικά ή απορριπτικά στην ΓΣ.ΕΣ. που αποφασίζει για την αμετάκλητη ισχύ ή για το ενδεχόμενο τροποποίησης / αλλαγής της εργασίας. Μετά από την ολοκλήρωση των διαδικασιών (εκπόνηση, παρουσίαση και βαθμολόγηση) ο υποψήφιος καταθέτει στη γραμματεία του Π.Μ.Σ. δύο αντίτυπα της εργασίας και ένα ακόμη σε ηλεκτρονική μορφή. Τα δικαιώματα χρήσης του συνόλου των γραπτών εργασιών που γίνονται στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. ανήκουν στους συντάκτες των εργασιών και στο Π.Μ.Σ. Για την έντυπη ή την ηλεκτρονική δημοσίευση τέτοιας εργασίας (ή μέρους της) απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

Με την εκπόνηση της γραπτής μεταπτυχιακής εργασίας (διπλωματικής) και την παρουσίασή της σε colloquium ολοκληρώνεται ο α' κύκλος των μεταπτυχιακών σπουδών. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται με την επίβλεψη ενός μέλους ΔΕΠ που διδάσκει στο Π.Μ.Σ. ύστερα από σχετική ανάθεση της Γ.Σ.Ε.Σ. Το μέλος αυτό και δύο ακόμη μέλη ΔΕΠ, τα οποία επίσης ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., βαθμολογούν τη διπλωματική εργασία. Ο τελικός βαθμός της διπλωματικής εργασίας προκύπτει από το μέσο όρο της βαθμολογίας των τριών βαθμολογητών.

- **Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;**

Α) η πρωτοτυπία του θέματος, β) η χρήση ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας που σχετίζεται με το θέμα, γ) η σαφήνεια της μεθοδολογίας, δ) η πληρότητα της διαχείρισης του θέματος. Οι γραπτές εργασίες (οι εξαμηνιαίες και οι διπλωματικές) των μεταπτυχιακών φοιτητών αρχειοθετούνται και είναι προσιτές στην Σ.Ε., στους διδάσκοντες του Π.Μ.Σ. και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η βαθμολόγηση των εργασιών αποδίδεται στην κλίμακα από το μηδέν έως τις 10 μονάδες.

Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας έχουν συγκεκριμενοποιηθεί και οριστικοποιηθεί με τη σύνταξη του Οδηγού Συγγραφής Επιστημονικής Τεχνογραφίας ο οποίος έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Τόσο οι εν ενεργεία φοιτητές όσο και οι εισακτέοι του έτους 2013-2014 έχουν ενημερωθεί ηλεκτρονικά για τις απαιτήσεις που προβλέπει ο Οδηγός.

3.2.6 Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Ποιές είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Η αρχική κρατική χρηματοδότηση κάλυπτε ως ένα βαθμό τις απαιτήσεις του προγράμματος. Μετά τις τελευταίες περικοπές η χρηματοδότηση κρίνεται ανεπαρκής για την κάλυψη των αναγκών των κατευθύνσεων του προγράμματος (το μεταπτυχιακό πρόγραμμα δεν έχει δίδακτρα). Με δεδομένη την ολοκληρωτική περικοπή της κρατικής επιχορήγησης το πρόγραμμα θα οδηγηθεί στη θέσπιση διδάκτρων.

- **Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Με τη μικρή κρατική επιχορήγηση. Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ότι η συμμετοχή των μελών ΔΕΠ στο πρόγραμμα τόσο σε επίπεδο διδασκαλίας όσο και επίπεδο έρευνας και εποπτείας εργασιών δεν αμείβεται.

- **Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

- A) μετάκληση ειδικών επιστημόνων,
- B) αγορά βιβλίων και υλικών
- Γ) έρευνα με μετακινήσεις σε ειδικούς χώρους
- E) επισκέψεις μουσείων, μνημείων

3.2.7 Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

- **Ποιά είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Η επιλογή γίνεται με γραπτές και προφορικές εξετάσεις και ημερομηνία λήξης για την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής στις εισαγωγικές εξετάσεις ορίζεται η 31η Σεπτεμβρίου εκάστου έτους.

Οι υποψήφιοι εξετάζονται, κατά το πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου, στα μαθήματα του κορμού και της κατεύθυνσης που οι ίδιοι επιλέγουν και σε ύλη που ανακοινώνεται τουλάχιστον τέσσερις μήνες νωρίτερα, καθώς και στην ξένη γλώσσα (ή στις ξένες γλώσσες) που έχουν δηλώσει ότι κατέχουν. Με την ανακοίνωση (στον ημερήσιο τύπο καθώς και στην ιστοσελίδα του Π.Τ.Δ.Ε.) το ΠΜΣ γνωστοποιεί τον αριθμό των θέσεων που προκηρύσσονται για κάθε κατεύθυνση. Η αλλαγή από τη μια κατεύθυνση στην άλλη δεν επιτρέπεται, ακόμα και αν σε μια συγκεκριμένη κατεύθυνση αποφασίζεται να μην καλυφθούν οι προβλεπόμενες θέσεις λόγω της κακής επίδοσης των υποψηφίων.

Οι εξετάσεις διενεργούνται υπό την εποπτεία της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ. Η επιλογή των φοιτητών για τον α' Κύκλο Σπουδών γίνεται από την Σ.Ε. και την

• **Με ποιά συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;**

Κατά την αξιολόγηση των κριτηρίων που προβλέπει ο νόμος το «άριστα» προσδιορίζεται στις 100 μονάδες. Ο καταμερισμός των μονάδων κατά κριτήριο αξιολόγησης έχει ως εξής:

1. ΜΟ εξετάσεων στα κοινά μαθήματα Παιδαγωγική-Ξένη Γλώσσα : 20 + 20 μονάδες

2. Βαθμός εξετάσεων στα σχετικά με την κατεύθυνση μαθήματα : 10 μονάδες

3. Φάκελος: Γενικός βαθμός πτυχίου, διπλωματική εργασία, δημοσιεύσεις, ανακοινώσεις και συμμετοχή σε συνέδρια : 10 μονάδες

4. Εξέταση στις νέες τεχνολογίες: 10 μονάδες

5. Δεύτερη-τρίτη ευρωπαϊκή ξένη γλώσσα: 5 μονάδες για την δεύτερη και 10 μονάδες αν ο υποψήφιος προσκομίσει αποδεικτικά και για τρίτη ξένη γλώσσα

6. Προσωπική συνέντευξη: 20 μονάδες

Σε περίπτωση ισοβαθμίας στις τελευταίες θέσεις επιτυχίας η Σ.Ε. αποφασίζει κάθε φορά, αναλόγως με τις επιδόσεις των υποψηφίων και με τις κενές θέσεις, για την εισαγωγή ή μη και των ισοβαθμούντων ή των επιλαχόντων.

Οι εισαγωγικές εξετάσεις διενεργούνται με ευθύνη της Σ.Ε. μετά από σχετική εξουσιοδότηση της Γ.Σ.Ε.Σ. Τους βασικούς όρους των εξετάσεων τους προσδιορίζει η Σ.Ε. και τους περιλαμβάνει στους όρους της ετήσιας προκήρυξης. Μετά από την περάτωση των εξετάσεων οι πίνακες των επιτυχόντων προωθούνται από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για επικύρωση στη Γ.Σ.Ε.Σ. ώστε να ανακοινωθούν πριν από την 1η Νοεμβρίου.

• **Ποιό είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Κατά την τελευταία διετία (2011-2013) ο αριθμός των αιτήσεων έχει αυξηθεί (σε ένα ποσοστό της τάξης του 25%, περίπου). Το φαινόμενο αυτό συσχετίζεται τόσο με την επιθυμία εν ενεργεία εκπαιδευτικών να βελτιώσουν τον προσωπικό τους φάκελο (λόγω της αστάθειας που υπάρχει στην ελληνική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε επίπεδο εργασιακών σχέσεων και εργοδότησης), όσο και με την επιθυμία απόκτησης επιπλέον τίτλων σπουδών από δασκάλους και καθηγητές που δεν εργάζονται και έχουν την ευκαιρία και το χρόνο να φοιτήσουν σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα.

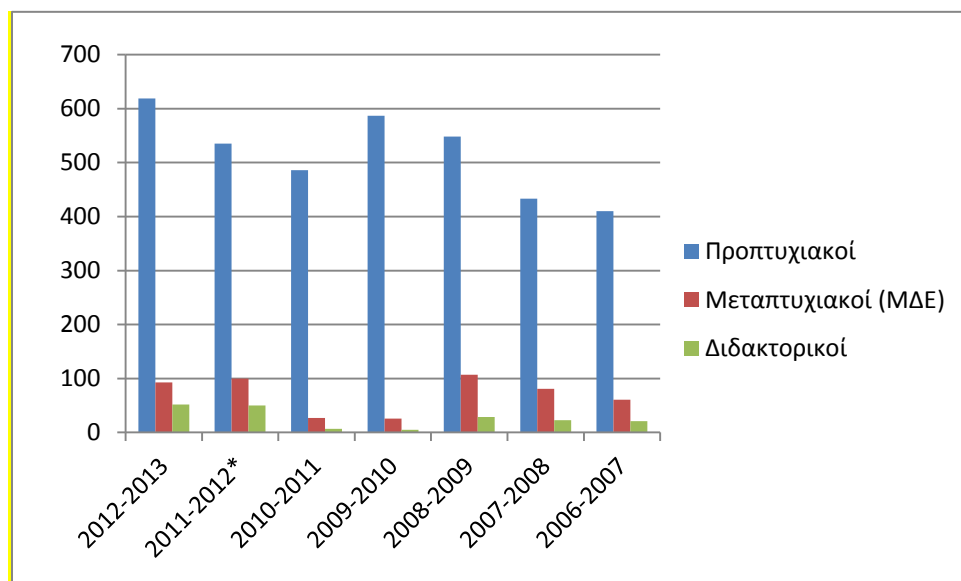
Επίσης, χρήζει ιδιαίτερης σημασίας ότι έχει αυξηθεί θεαματικά το ποσοστό των αιτήσεων που υποβάλλονται από πτυχιούχους του ΠΤΔΕ Φλώρινας. Ενδεικτικά, το ποσοστό αυτό σε σχέση με το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 έχει τριπλασιαστεί κατά το έτος 2011-2012 (28 αιτήσεις έναντι 9) και εξαπλασιαστεί κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 (58 αιτήσεις έναντι 9). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αυξηθεί και ο αριθμός όσων επιτυγχάνουν την εισδοχή τους στο ΠΜΣ. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 το ποσοστό εισδοχής πτυχιούχων του Τμήματος στο ΠΜΣ ήταν 46.42% (αφορά εισακτέους στο ΠΜΣ με πτυχίο του ΠΤΔΕ επί του συνόλου των εισακτέων), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 ήταν 70.96% !!

Επίσης, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 έχει μειωθεί ο αριθμός των αιτήσεων που υποβλήθηκαν από πτυχιούχους άλλων Τμημάτων σε σχέση με το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 (κατά 33% περίπου). Αυτό μπορεί να ερμηνευτεί ως αποτέλεσμα της οικονομικής ύφεσης που δεν επιτρέπει σε αρκετούς ενδιαφερόμενους να φοιτήσουν σε κάποιο ΠΜΣ, όταν χρειάζεται να μετακινούνται. Επίσης, ενδιαφερόμενοι οι οποίοι στόχευαν στη λήψη μεταπτυχιακού διπλώματος για να εξασφαλίσουν την παιδαγωγική επάρκεια (όταν δεν έχουν πτυχίο παιδαγωγικού τμήματος ή καθηγητικής σχολής), ίσως στρέφονται στο πρόγραμμα παιδαγωγικής επάρκειας που διεξάγεται από την ΑΣΠΑΙΤΕ από το έτος 2012-2013 στην Κοζάνη.

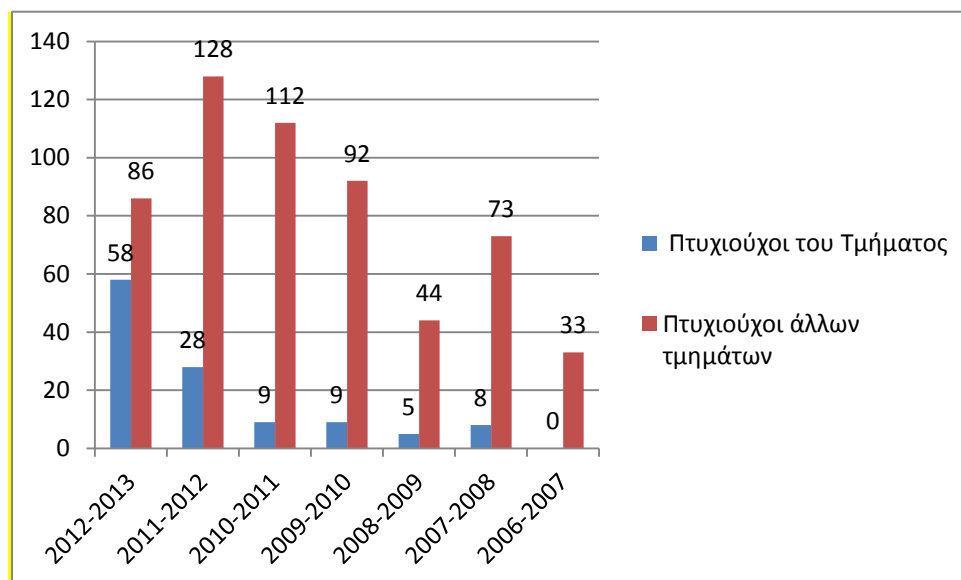
Φυσικά, οφείλουμε να λάβουμε υπόψη ότι για τη φοίτηση στο εν λόγω ΠΜΣ δεν απαιτούνταν η καταβολή διδάκτρων.

Σε ότι αφορά στην κάλυψη των απαιτήσεων της τοπικής και της ευρύτερης κοινωνίας το πρόγραμμα φαίνεται ότι καλύπτει τις απαιτήσεις εκπαιδευτικών (πτυχιούχων και

εργαζομένων) κατά βάση της Δυτικής Μακεδονίας και της Κεντρικής Μακεδονίας (αυτές οι γεωγραφικές περιφέρειες αποτελούν τις δεξαμενές του). Οι περισσότεροι απόφοιτοι του ΠΜΣ κατέχουν, ήδη, θέσεις στην εκπαίδευση (εκπαιδευτικών ή στελεχών). Βέβαια, αρκετοί από όσους είχαν εισαχθεί στο ΠΜΣ εργάζονταν, ήδη, στην εκπαίδευση.

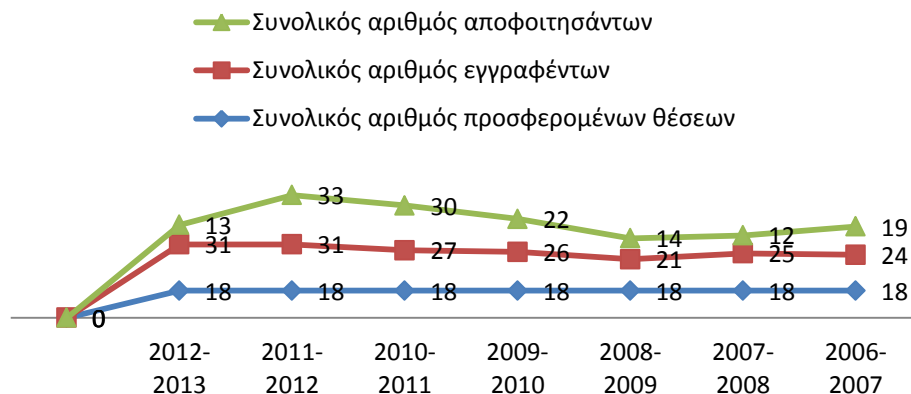

Οι φοιτητές του Τμήματος που μπήκαν στο ΠΜΣ αυξάνονταν σταθερά την περίοδο 2006-2008, ενώ το ποσοστό ένταξής τους στο ΠΜΣ μειώθηκε την περίοδο 2008-2011 εξαιτίας του γεγονότος ότι διορίζονταν άμα τη αποφοίτησής τους. Από το 2011 οπότε η δυνατότητα άμεσου διορισμού απομακρύνθηκε η ένταξή τους στο ΠΜΣ επανήλθε στα προηγούμενα επίπεδα. Επίσης οι διδάκτορες μειώθηκαν ουσιαστικά την περίοδο 2008-2011 και άρχισαν να αυξάνουν στη συνέχεια.

Οι πτυχιούχοι άλλων τμημάτων που αιτούνται την ένταξή τους στο ΠΜΣ αυξάνονται σταθερά ως το 2011 οπότε και παρατηρείται μια κατακόρυφη μείωση των αποφοίτων άλλων σχολών και η μεγαλύτερη αύξηση των αποφοίτων του Τμήματός μας.

Σχέση εγγραφέντων- αποφοιτησάντων στο ΠΜΣ

- Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;

Μέσα από την ιστοσελίδα του Τμήματος.

- Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;

Κατά την έναρξη της διαδικασίας ορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης επιτροπές θεματοδότησης, βαθμολογητών και αναβαθμολογητών. Τα μέλη ΔΕΠ που συμμετέχουν στις επιτροπές θεματοδότησης δε συμμετέχουν στις άλλες δύο επιτροπές. Επιπλέον, κατά τη διαδικασία των γραπτών εξετάσεων τα στοιχεία των υποψηφίων είναι καλυμμένα με αδιαφανή ταινία και δεν μπορούν να περιέλθουν σε γνώση των βαθμολογητών. Η βαθμολόγηση των γραπτών γίνεται από δύο βαθμολογητές οι βαθμοί των οποίων καλύπτονται, ώστε να μην περιέρχονται σε γνώση τους. Η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας επιλογής είναι και σε συνάρτηση με τη χρήση περισσότερων του ενός κριτηρίων επιλογής (π.χ. εξετάσεις, συνέντευξη κτλ.), ώστε να συνδυαστούν κατά την επιλογή τα πλεονεκτήματα πολλών και διαφορετικών μεθόδων επιλογής. Όλοι οι όροι, οι διαδικασίες και οι μέθοδοι είναι σε γνώση των υποψηφίων εφόσον έχουν δημοσιοποιηθεί μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και της σχετικής προκήρυξης.

3.2.8 Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό;

Η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό υφίσταται αλλά είναι περιορισμένη. Οι διδάσκοντες συμμετέχουν στο πρόγραμμα στη βάση προγραμμάτων ανταλλαγής διδακτικού προσωπικού (π.χ. Erasmus). Οι περιορισμένοι πόροι του προγράμματος αποτελούν εμπόδιο στην κλήση διδασκόντων από το εξωτερικό.

- Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών ;

Φοιτητές που δε γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα δεν μπορούν να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών. Αυτήν τη δυνατότητα έχουν οι φοιτητές που προέρχονται από την Κύπρο.

- Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Οι συμφωνίες συνεργασίας αφορούν μόνο σε ατομικό επίπεδο ανταλλαγής διδασκόντων μέσω προγραμμάτων.

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

3.2.9 Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Διαπανεπιστημιακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Μουσειολογίας

Το Πρόγραμμα σπουδών του ΔΠΜΣ Μουσειολογίας είναι ενιαίο, χωρίς κατευθύνσεις, και παρέχει πτυχίο ειδικότητας μουσειολόγου.

3.2.10 Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.¹

- Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Α.Π.Θ.
- Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών, ΑΠ.Θ.
- Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Α.Π.Θ.
- Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

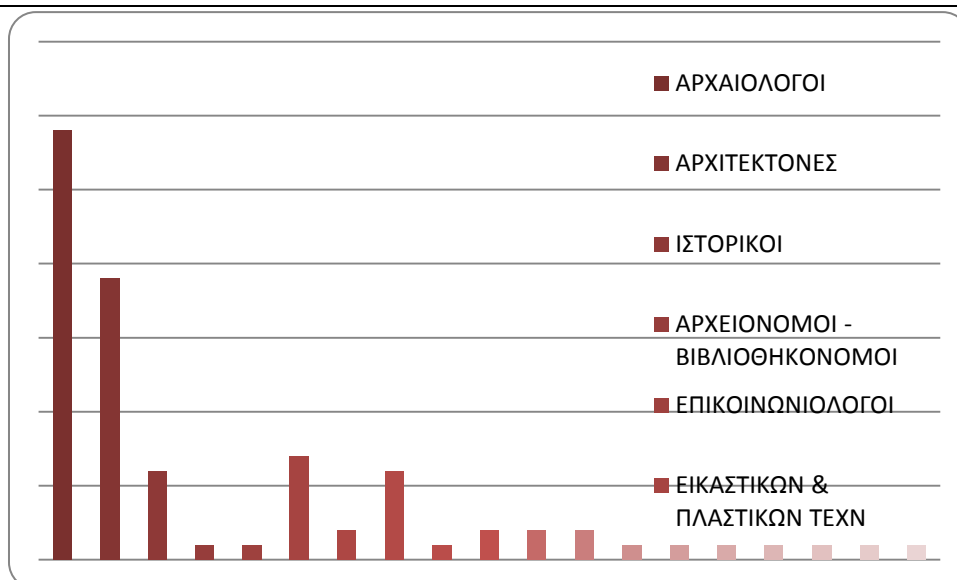
3.2.11 Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

- **Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;**

Ο βαθμός ανταπόκρισης του ΔΠΜΣ Μουσειολογίας τόσο με κριτήριο τους στόχους της ίδιας της ίδρυσής του όσο και αναφορικά με τις ανάγκες της ελληνικής πραγματικότητας στον τομέα των μουσειακών σπουδών κρίνεται ως πολύ μεγάλος. Προσφέρει εξειδικευμένες σπουδές για την εκπαίδευση επαγγελματιών, οι οποίοι έχουν πολλαπλές αρχικές ειδικότητες, ώστε να ανταποκριθούν στις επαγγελματικές ανάγκες ενός κατεξοχήν διε-επιστημονικού θεσμού, όπως είναι τα μουσεία. Είναι το μοναδικό στο είδος μεταπτυχιακό που οργανώνεται όχι μόνο από διαφορετικά Τμήματα αλλά και από διαφορετικά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα.

Η ανταπόκριση στο πρόγραμμα ελέγχεται: α. από την αναλογία υποψηφίων με τον τελικό αριθμό που τελικά φοιτούν β. από τις πολύ διευρυμένες και διαφοροποιημένες ειδικότητες των 86 μουσειολόγων που αποφοίτησαν από τους 5 έως τώρα διετείς κύκλους σπουδών. Είναι ενδεικτικό ότι οι 38 από αυτούς έχουν περίπου 20 διαφορετικές ειδικότητες (ιστορικοί, αρχειονόμοι – βιβλιοθηκονόμοι, επικοινωνιολόγοι, εικαστικοί, πλαστικών τεχνών, φιλόλογοι, δάσκαλοι, νηπιαγωγοί, παιδαγωγοί, μηχανολόγοι – μηχανικοί, ηλεκτρολόγοι – μηχανικοί, συντηρητές, ιστορικοί της τέχνης, εθνολόγοι, θεατρολόγοι, σκηνογράφοι, ευρωπαϊκού πολιτισμού, διαχειριστές πολιτισμικής κληρονομιάς, ανθρωπολόγοι, οργάνωση και διοίκηση επιχειρήσεων) εκτός από τις κυρίαρχες ειδικότητες των αρχαιολόγων και των αρχιτεκτόνων, γεγονός που καταδεικνύει την μεγάλη ανταπόκριση στις διεπιστημονικές παραμέτρους του Προγράμματος Σπουδών. Εξίσου διαφοροποιημένες ειδικότητες έχουν και οι φοιτητές και φοιτήτριες του 6^{ου} κύκλου σπουδών (2012-2014) ο οποίος είναι σε εξέλιξη.

¹ Συμπληρώνεται μόνο στην περίπτωση λειτουργίας Διατμηματικού ή Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

- **Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;**

Το ΔΠΜΣ Μουσειολογίας αξιολογείται από:

- τον αριθμό των αιτούντων να εγγραφούν σε σχέση με όσους τελικά εγγράφονται,
- από την Ε.Δ.Ε. (Ειδική Διατμηματική Επιτροπή) του Μεταπτυχιακού,
- από τους συντονιστές των 6 Διδακτικών Περιοχών οι οποίοι ανανεώνουν τις θεματικές, τις εισηγήσεις και τους προσκεκλημένους εισηγητές,
- από τους ίδιους τους φοιτητές και τις φοιτήτριες.

- **Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;**

A. Το ΔΠΜΣ Μουσειολογίας διαθέτει τη δική του ιστοσελίδα: <http://ma-museology.web.auth.gr/#>

B. Από την ιστοσελίδα του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Α.Π.Θ.

- **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;**

Η εκπαίδευση στο Διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Μουσειολογία" αποσκοπεί στην παραγωγή μουσειολόγων που είναι έτοιμοι να εργαστούν σε μουσεία, εφορείες αρχαιοτήτων και άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και του Υπουργείου Παιδείας, αμέσως μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους. Αυτός είναι και ο λόγος που οι απόφοιτοί αποκαθίστανται επαγγελματικά πολύ γρήγορα. Η επαγγελματική πορεία των αποφοίτων του ΔΠΜΣ παρακολουθείται κυρίως με άμεση επικοινωνία μαζί τους και σε τακτά χρονικά διαστήματα κοινοποιείται στην σελίδα του ΔΠΜΣ Μουσειολογίας, όπου υπάρχουν και τα πλήρη στοιχεία τους. Ακόμα παρακολουθείται μέσα από τα ετήσια συνέδρια της Μουσειολογίας που οργανώνει το ΔΠΜΣ και στα οποία, ανάμεσα σε άλλα, παρουσιάζεται η επαγγελματική δράση όσων από τους αποφοίτους εργάζονται σε μουσεία ή συνεργάζονται στη δημιουργία περιοδικών ή μόνιμων εκθέσεων. Πολλοί από τους πτυχιούχους ήδη κατά την περίοδο των σπουδών τους εργάζονταν σε μουσεία και άλλους φορείς του ΥΠ.ΠΟ. αλλά και σε ιδιωτικά μουσεία και πολιτιστικούς φορείς και έτσι μετέφεραν άμεσα την εξειδικευμένη επιστημονική τους εκπαίδευση.

- **Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Ποιό είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;**

Το Πρόγραμμα Σπουδών χαρακτηρίζεται από την έμφαση στη θεωρία, στην πράξη, στην διεπιστημονικότητα και την αλληλοτροφοδοτούμενη ολιστική προσέγγιση. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει: συστηματικά μαθήματα κορμού, διαλέξεις, εργαστήρια, σεμινάρια, ημερίδες, εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία στην Ελλάδα και το εξωτερικό, αναλυτικές αναφορές των επισκέψεων, πρακτική άσκηση σε μουσείο, γραπτές εργασίες και εξετάσεις για κάθε μία από τις έξι Διδακτικές Περιοχές, γραπτή Διπλωματική Εργασία. Στόχος της διάρθρωσης των Διδακτικών Περιοχών στο Α' και Β' Εξάμηνο είναι η κατανόηση βασικών θεωρητικών εννοιών και η απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων στην άσκηση του επαγγέλματος. Ο παραπάνω στόχος προκύπτει από το διεπιστημονικό αντικείμενο της μουσειολογίας, και την ανάγκη ολιστικής προσέγγισής της με επανατροφοδοτούμενες διεργασίες από την τεκμηρίωση και την ερμηνεία ως την αρχιτεκτονική παρουσίαση και την αξιολόγηση. Οι φοιτητές προετοιμάζονται για την απαιτούμενη διεπιστημονική συνεργασία στην πράξη, έχοντας κατανοήσει το θεωρητικό πλαίσιο που την ερμηνεύει και τη δικαιολογεί.

- **Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;**

Η θεωρητική διδασκαλία καταλαμβάνει τα δύο πρώτα εξάμηνα του Προγράμματος Σπουδών και αναπτύσσεται μέσα από έξι Διδακτικές Περιοχές. Η Πρακτική Άσκηση υλοποιείται σε επιλεγμένα μουσεία της Ελλάδας και της αλλοδαπής και διαρκεί ένα εξάμηνο (Γ' εξάμηνο). Τα εργαστηριακά μαθήματα είναι ενταγμένα στις έξι Διδακτικές Περιοχές που παρακολουθούν οι φοιτητές τα δύο πρώτα εξάμηνα, ενώ οι άλλες δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα οι δύο εκπαιδευτικές εκδρομές στην Αθήνα και σε πόλη του εξωτερικού και τα ειδικά σεμινάρια, πραγματοποιούνται εμβόλιμα κατά τη διάρκεια των σπουδών.

- **Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;**

Ως το 2010 το Πρόγραμμα Σπουδών είχε διάρκεια 4 εξάμηνα ενώ από τον 5^ο κύκλο σπουδών (2010 και εξής) διαρκεί τρία εξάμηνα, με διδακτικές μονάδες αντίστοιχες με τα μεταπτυχιακά προγράμματα του εξωτερικού. Η θεωρητική διδασκαλία καταλαμβάνει τα δύο πρώτα εξάμηνα του Προγράμματος Σπουδών και αναπτύσσεται μέσα από της παρακάτω έξι Διδακτικές Περιοχές:

Διδακτική Περιοχή I: Ζητήματα Πολιτισμού

Διδακτική Περιοχή II: Ζητήματα Θεωρητικής Μουσειολογίας

Διδακτική Περιοχή III: Ζητήματα Οργάνωσης και Διοίκησης

Διδακτική Περιοχή IV: Εφαρμοσμένη Μουσειολογία

Διδακτική Περιοχή V: Αρχιτεκτονικός Προγραμματισμός και Σχεδιασμός Εκθέσεων, Μουσείων, και Ανάδειξη Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Συνόλων

Διδακτική Περιοχή VI: Μουσειοπαιδαγωγική

Ορισμένες από τις Διδακτικές Περιοχές έχουν συνάφεια αλλά καθώς είναι διαβαθμισμένες από το γενικότερο στο ειδικότερο οι αλληλεπικαλύψεις είναι ελάχιστες. Αντίθετα ευνοείται η εμβάθυνση στα επιμέρους ζητήματα της μουσειολογίας. Η Σ.Ε. μελετά συστηματικά τη λειτουργία του προγράμματος και θέτει προς συζήτηση στην Ε.Δ.Ε. ζητήματα που αφορούν σε επανεκτίμηση ή αναπροσαρμογή των μαθημάτων.

- **Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;**

Δεν εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων αλλά ένα αυστηρό χρονοδιάγραμμα. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες υποχρεούνται να ολοκληρώνουν όλες τους τις υποχρεώσεις (βλέπε περιγραφή προηγούμενως) ανά ακαδημαϊκό εξάμηνο και Διδακτική Περιοχή στο χρονοδιάγραμμα του εξαμήνου, χωρίς καμία χρονική αναβολή, ενώ και η

διπλωματική θα πρέπει να ολοκληρώνεται στο διάστημα των τριών (ή παλαιότερα τεσσάρων) εξαμήνων. Διαφορετικά διακόπτεται οριστικά η φοίτησή τους. Το συγκεκριμένο σύστημα, αν και αυστηρό, είναι πολύ λειτουργικό και αποτελεσματικό ως προς τις επιδόσεις των φοιτητών.

3.2.12 Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- **Εφαρμόζονται, και σε ποιά έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;**

Ανά εξάμηνο σπουδών και ανά Διδακτική Περιοχή αξιολογείται:

α. η παρουσία στα μαθήματα με αυστηρή τήρηση απουσιών, β. η παρουσίαση ελληνικής και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας σε ομάδες, 4-5 φορές σε κάθε Διδακτική Περιοχή, γ. οι ατομικές εργασίες ανά Διδακτική Περιοχή, δ. οι δομημένες αναφορές (reports) για τα περίπου 25 μουσεία που επισκέπτονται συνολικά στις δύο εκπαιδευτικές εκδρομές (στην Αθήνα και σε επιλεγμένη πόλη του εξωτερικού), ε. οι γραπτές εξετάσεις για κάθε Διδακτική Περιοχή και στ. η τελική διπλωματική γραπτή εργασία.

Στις περισσότερες από τις παραπάνω περιπτώσεις δίνεται η δυνατότητα για ανατροφοδότηση από τους διδάσκοντες και τις διδάσκουσες αλλά και από όλους τους μεταπτυχιακούς ώστε να εξασφαλίζει μία αξιόπιστη και έγκυρη διαδικασία. Ιδιαίτερα για την τελική διπλωματική εργασία οργανώνεται ειδικές συναντήσεις κατά τη διάρκεια της εκπόνησης και ειδική παρουσίαση (colloquium) στο τέλος.

- **Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;**

Η διαφάνεια στην αξιολόγηση των φοιτητών εξασφαλίζεται: α. μέσα από τις πολλαπλές και πολυεπίπεδες παραμέτρους αξιολόγησης της επίδοσής τους (εξετάσεις, εργασίες, reports, παρουσιάσεις βιβλιογραφίας, παρουσίες, βλέπε παραπάνω) και β. από τη βαθμολόγηση σε όλες τις περιπτώσεις από δύο συντονιστές ή και διδάσκοντες των Διδακτικών Περιοχών.

- **Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποιά είναι αυτή;**

Η ανά διετία αξιολόγηση του μεταπτυχιακού διενεργείται από ειδική Επιτροπή. Επίσης, οι συμμετέχοντες φοιτητές αξιολογούν την εξεταστική διαδικασία μετά τη λήξη του μαθήματος και υπάρχει από την πλευρά τους ανατροφοδότηση, η οποία και λαμβάνεται υπόψη από τους διδάσκοντες και από τους συντονιστές των διαφορετικών Διδακτικών Περιοχών.

- **Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;**

Οι διπλωματικές εργασίες, έκτασης περίπου 15.000-30.000 λέξεων, εκπονούνται είτε ατομικά, είτε ομαδικά, με διακεκριμένη ωστόσο τη συμβολή του καθενός. Οι εργασίες μπορεί να έχουν θεωρητικό περιεχόμενο ή και σχεδιαστικό, τόσο σε υποθετική όσο και σε πραγματική συνθήκη. Όταν ο μεταπτυχιακός φοιτητής καταλήξει στο θέμα της διπλωματικής εργασίας του μετά από τη σχετική ωρίμανση (συζητήσεις με τους διδάσκοντες) και σε συνάρτηση με την ειδικότητα του το υποβάλλει (γραφτώς και με τις αναγκαίες επεξηγήσεις) στην Σ.Ε. (Συντονιστική Επιτροπή) προς τελική έγκριση, η οποία και το υποβάλλει στην Ε.Δ.Ε. (Ειδική Διατμηματική Επιτροπή) για την τελική έγκριση και για τη συμπλήρωση των λοιπών βαθμολογητών. Η τελευταία έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον μεταπτυχιακό φοιτητή περισσότερες σχετικές πληροφορίες (προφορικές ή γραπτές) ή να αντισταθεί στην μερική τροποποίηση του θέματος ή και την αλλαγή του. Μετά από την ολοκλήρωση των διαδικασιών (εκπόνηση, παρουσίαση και βαθμολόγηση) ο υποψήφιος καταθέτει στη γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. δύο αντίτυπα της εργασίας και ένα ακόμη σε ηλεκτρονική μορφή. Τα δικαιώματα χρήσης του συνόλου των γραπτών εργασιών που γίνονται στα πλαίσια του Δ.Π.Μ.Σ. Μουσειολογίας ανήκει στο Δ.Π.Μ.Σ. Με την εκπόνηση της γραπτής μεταπτυχιακής εργασίας (διπλωματικής) και την παρουσίασή της σε colloquium στο τέλος του Γ' Εξαμήνου. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας παρακολουθείται από

τριμελή επιτροπή διδασκόντων ύστερα από σχετική ανάθεση της Ε.Δ.Ε. Ο τελικός βαθμός της διπλωματικής εργασίας προκύπτει από το μέσο όρο της βαθμολογίας των τριών βαθμολογητών.

- **Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;**

Α) η πρωτοτυπία του θέματος, β) η χρήση ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας που σχετίζεται με το θέμα, γ) η σαφήνεια της μεθοδολογίας, δ) η πληρότητα της διαχείρισης του θέματος. Οι γραπτές εργασίες (οι εξαμηνιαίες και οι διπλωματικές) των μεταπτυχιακών φοιτητών αρχειοθετούνται και είναι προσιτές στην Σ.Ε., στους διδάσκοντες του Δ.Π.Μ.Σ. και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η βαθμολόγηση των εργασιών αποδίδεται στην κλίμακα από το μηδέν έως τις 10 μονάδες.

3.2.13 Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Ποιές είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Το ΔΠΜΣ "Μουσειολογία" χρηματοδοτήθηκε ως το 2008 από το ΥΠΕΠΘ [Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ II)], έχοντας επιτύχει την ανώτατη βαθμολογία μεταξύ όλων των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων που υποβλήθηκαν το 2001. Από το 2008 και εξής χρηματοδοτείται από τον τακτικό προϋπολογισμό της Πολυτεχνικής Σχολής και από το Ε.Τ.Α.Α. / ΤΣΜΕΔΕ. Τέλος, απευθύνεται σε χορηγούς.

Η αρχική χρηματοδότηση κάλυπτε ως ένα βαθμό τις απαιτήσεις του προγράμματος. Μετά τις τελευταίες περικοπές η χρηματοδότηση κρίνεται ανεπαρκής για την κάλυψη των αναγκών των κατευθύνσεων του προγράμματος.

- **Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Με τους υπάρχοντες πόρους. Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ότι η συμμετοχή των διδασκόντων στο πρόγραμμα τόσο σε επίπεδο διδασκαλίας όσο και επίπεδο έρευνας και εποπτείας εργασιών δεν αμείβεται.

- **Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

- Α) μετάκληση πολλών ειδικών επιστημόνων, μελών ΔΕΠ και επαγγελματιών των μουσείων και των πολιτισμικών φορέων
- Β) αγορά βιβλίων και υλικών
- Γ) έρευνα με μετακινήσεις σε ειδικούς χώρους
- Δ) Οργάνωση ετήσιου συνεδρίου
- Ε) δύο μεγάλες εκδρομές ανά κύκλο σπουδών: α. επισκέψεις σε επιλεγμένα και παραδειγματικά μουσεία του εξωτερικού β. επισκέψεις σε μουσεία της πόλης των Αθηνών. Στις δύο εκδρομές συμμετέχουν, εκτός από τους φοιτητές, οι συντονιστές των θεματικών ενοτήτων και μεγάλος αριθμός διδασκόντων αλλά και επαγγελματιών του μουσειακού χώρου.

3.2.14 Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

- **Ποιά είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Στο ΔΠΜΣ Μουσειολογίας η διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται ανά δύο έτη με γραπτές εξετάσεις και συνέντευξη. Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν κάθε δεύτερο Σεπτέμβριο τα δικαιολογητικά όπως ορίζονται από το νόμο και την Ε.Δ.Ε. (Ειδική Διατμηματική Επιτροπή): αίτηση υποψηφιότητας, αντίγραφο διπλώματος ή πτυχίου ή βεβαίωση ισοτιμίας πτυχίου για όσους προέρχονται από πανεπιστημιακές σχολές της

αλλοδαπής, πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας, αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα (σπουδές, ερευνητική, επαγγελματική δραστηριότητα, επιστημονικές εργασίες και δημοσιεύσεις με ανάλυσή τους, διακρίσεις του υποψηφίου, διπλωματική εργασία, αποδεικτικά ξένων γλωσσών, δύο κλειστές συστατικές επιστολές, αποδεικτικά επαγγελματικής εμπειρίας, άλλα στοιχεία). Στη συνέχεια ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία: Όσοι από τους υποψηφίους προκύπτει από την αναλυτική βαθμολογία ότι δεν έχουν διδαχθεί το μάθημα της Ιστορίας της Τέχνης και του Πολιτισμού επαρκώς προσέρχονται σε εξετάσεις που αφορούν στοιχεία ιστορίας τέχνης και πολιτισμού. Στη συνέχεια όλοι οι υποψήφιοι (και οι επιτυχόντες της παραπάνω γραπτής εξέτασης και όσοι δεν υποχρεούνται σ' αυτήν) συμμετέχουν σε γραπτή δοκιμασία (σχολιασμός κειμένου) σε θέμα γενικής φύσης που αναφέρεται στη διοίκηση και διαχείριση του πολιτισμού και τη σχέση του με την κοινωνία, την ανάπτυξη, την οικονομία και την πολιτική. Εφόσον επιτύχουν προβιβάσιμο βαθμό τουλάχιστον 5,5 (πεντέμισι) μπορούν στη συνέχεια να θεωρηθούν υποψήφιοι για τη διαδικασία επιλογής τους με βάση τα κριτήρια που ορίζει ο νόμος και η Ε.Δ.Ε. Οι 30 (τριάντα) υποψήφιοι που θα συγκεντρώσουν την υψηλότερη συνολική βαθμολογία, η οποία θα προκύψει από την αξιολόγηση/μοριοδότηση των απαιτούμενων από το νόμο και την Ε.Δ.Ε. προσόντων/δικαιολογητικών, καλούνται σε προσωπική συνέντευξη με την οποία ολοκληρώνεται η τελική επιλογή. Η πιστοποιημένη γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας είναι προϋπόθεση.

- **Με ποιά συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;**

Οι εισαγωγικές εξετάσεις διενεργούνται με ευθύνη της Σ.Ε. (Συντονιστικής Επιτροπής) μετά από σχετική εξουσιοδότηση της Ε.Δ.Ε. (Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής). Τους βασικούς όρους των εξετάσεων τους προσδιορίζει η Σ.Ε. και τους περιλαμβάνει στους όρους της ανά διετίας προκήρυξης (βλέπε περιγραφή παραπάνω). Μετά από την περάτωση των εξετάσεων οι πίνακες των επιτυχόντων προωθούνται από τη Συντονιστική Επιτροπή του Δ.Π.Μ.Σ. Μουσειολογίας για επικύρωση από την Ε.Δ.Ε. ώστε να ανακοινωθούν.

- **Ποιό είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Το ποσοστό αποδοχής των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών του ΔΠΜΣ Μουσειολογίας μειώνεται σταθερά την τελευταία πενταετία καθώς αυξάνεται διαρκώς ο αριθμός των αιτούντων φοιτητών. Κατά την εισαγωγή για την περίοδο 2010-2012 από τους 138 υποψηφίους φοιτητές επιλέχτηκαν συνολικά 19, ποσοστό 13.7%.

- **Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;**

Μέσα από την ιστοσελίδα του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.

- **Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;**

Κατά την έναρξη της διαδικασίας ορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης επιτροπές θεματοδότησης, βαθμολογητών και αναβαθμολογητών. Τα μέλη ΔΕΠ που συμμετέχουν στις επιτροπές θεματοδότησης δε συμμετέχουν στις άλλες δύο επιτροπές. Επιπλέον, κατά τη διαδικασία των γραπτών εξετάσεων τα στοιχεία των υποψηφίων είναι καλυμμένα με αδιαφανή ταινία και δεν μπορούν να περιέλθουν σε γνώση των βαθμολογητών. Η βαθμολόγηση των γραπτών γίνεται από δύο βαθμολογητές οι βαθμοί των οποίων καλύπτονται, ώστε να μην περιέρχονται σε γνώση τους. Η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας επιλογής είναι και σε συνάρτηση με τη χρήση περισσότερων του ενός κριτηρίων επιλογής (π.χ. εξετάσεις, συνέντευξη κτλ.), ώστε να συνδυαστούν κατά την επιλογή τα πλεονεκτήματα πολλών και διαφορετικών μεθόδων επιλογής. Όλοι οι όροι, οι διαδικασίες και οι μέθοδοι είναι σε γνώση των υποψηφίων εφόσον έχουν δημοσιοποιηθεί μέσω της ιστοσελίδας του Μεταπτυχιακού και της σχετικής προκήρυξης.

3.2.15 Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό;**

Η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό αποτελεί στόχο του προγράμματος. Διδάσκουν άνθρωποι με σημαντικές εμπειρίες και εξειδικευμένες γνώσεις από Πανεπιστήμια και μουσεία του εξωτερικού, είτε με εισηγήσεις στις υπάρχουσες Διδακτικές Περιοχές του Προγράμματος Σπουδών, είτε με εμβόλιμα σεμιναριακά μαθήματα. Η συμμετοχή ξένων διδασκόντων τα τελευταία χρόνια είναι σχετικά μικρότερη, λόγω των περιορισμένων πόρων του προγράμματος που αποτελούν εμπόδιο στην κλήση διδασκόντων από το εξωτερικό.

- **Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών ;**

Στο πρόγραμμα υπάρχει δυνατότητα συμμετοχής φοιτητών από το εξωτερικό, εφόσον γνωρίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό την ελληνική γλώσσα. Στον 4^ο κύκλο σπουδών (2008-2010) πρώτευσε αλλοδαπός φοιτητής από την Ισπανία.

- **Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;**

Πολλοί από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες κάνουν την πρακτική τους άσκηση σε αναγνωρισμένα μουσεία και άλλους σχετικούς φορείς του εξωτερικού (π.χ. Μουσείο του Λούβρου).

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

3.3.1. Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Ο βαθμός ανταπόκρισης ενός Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στις απαιτήσεις τόσο του Τμήματος όσο και της κοινωνίας είναι συνάρτηση της φυσιογνωμίας του Τμήματος, του προφίλ των υποψηφίων διδασκόντων και των στόχων που τίθενται εξαρχής. Η φυσιογνωμία του Τμήματος αλλά και το προφίλ των υποψηφίων διδασκόντων είναι διαμορφωμένα και δεν παραλλάσσουν σημαντικά με το πέρασμα του χρόνου. Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις τόσο του Τμήματος όσο και της κοινωνίας, γενικότερα, όπως αυτές συνδιαμορφώνονται στη βάση των εξελίξεων στο χώρο της εκπαίδευσης και της αγωγής μέσω της βελτίωσης του Προγράμματος Σπουδών και των εργασιών.

- **Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;**

Θεωρείται σημαντική διαδικασία ο έλεγχος της ανταπόκρισης ενός Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στις απαιτήσεις του Τμήματος και της κοινωνίας. Ο έλεγχος αυτός συνίσταται στη συστηματική παρακολούθηση από τα μέλη ΔΕΠ των εξελίξεων στο χώρο της εκπαίδευσης και της αγωγής και των κατάλληλων προσαρμογών που επέρχονται στο πρόγραμμα σε επίπεδο λειτουργίας και επιλογών. Βέβαια, είναι γεγονός ότι η ανταπόκριση του προγράμματος στις απαιτήσεις του Τμήματος και της κοινωνίας είναι και σε σχέση με το προφίλ των μελών ΔΕΠ, των ερευνητικών τους ενδιαφερόντων και των πεδίων που θεραπεύουν.

- **Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης αυτού του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;**

Η αξιολόγηση και η ενδεχόμενη αναθεώρηση του Προγράμματος Σπουδών γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα τόσο μέσω των συζητήσεων στις Γενικές Συνελεύσεις Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος όσο και μέσω της λειτουργίας της επιτροπής μεταπτυχιακών σπουδών. Λόγω του ότι στα Παιδαγωγικά Τμήμα της χώρας θεραπεύονται αρκετά γνωστικά αντικείμενα, τα πεδία εντός των οποίων εντάσσονται οι διδακτορικές διατριβές είναι αρκετά. Αυτό μπορεί να δημιουργεί ζήτημα ποικιλομορφίας τόσο στις απαιτήσεις των διατριβών όσο και των ελοπών. Προς αυτήν την κατεύθυνση λειτουργεί ο Οδηγός Συγγραφής Επιστημονικής Τεχνολογίας ο οποίος προσαρτάται να επιλύσει ζητήματα διαφορετικότητας κατά τη συγγραφή της διατριβής, ώστε να υφίσταται κοινό πλαίσιο αναφοράς. Όλοι οι υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος έχουν ενημερωθεί ηλεκτρονικά για την ισχύ του Οδηγού.

- **Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών;**

Η δημοσιοποίηση του Προγράμματος γίνεται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και της γνωστοποίησης και κοινοποίησης του Κανονισμού Λειτουργίας του.

- **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν Διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα;**

Θεσμοθετημένη διαδικασία δεν υφίσταται. Η πλειοψηφία των υποψηφίων διδασκόντων είναι εργαζόμενοι εκπαιδευτικοί. Ο διδακτορικός τίτλος σπουδών μπορεί να αξιοποιηθεί ως προσόν ανέλιξης τους στην εκπαίδευση μέσω της συμμετοχής τους σε διαδικασίες επιλογής στελεχών εκπαίδευσης.

Ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε ότι στα 27 άτομα που κατέχουν διδακτορικό τίτλο σπουδών του Τμήματος εμφανίζονται σήμερα:

2 Επίκουροι καθηγητές του ΠΤΔΕ Φλώρινας
1 Λέκτορας του ΠΤΔΕ του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
1 μέλος ΕΕΔΙΠ του ΠΤΔΕ Φλώρινας
1 πρώην Περιφερειακή Διευθύντρια Εκπαίδευσης Δυτικής Μακεδονίας
5 Σχολικοί Σύμβουλοι
1 διευθυντής Εκκλησιαστικού Γυμνασίου-Λυκείου
2 διευθυντές δημοτικών σχολείων της Φλώρινας

3.3.2. Πώς κρίνετε τη δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών;

• Προσφέρονται μαθήματα διδακτορικού κύκλου;

Δεν υπάρχουν μαθήματα διδακτορικού κύκλου.

• Προσφέρονται μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας; Ποια είναι αυτά;

Δεν προσφέρονται μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας. Ωστόσο, οι υποψήφιοι διδάκτορες μπορούν να παρακολουθήσουν αντίστοιχα μαθήματα στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών εάν κριθεί απαραίτητο από τους ίδιους ή τους επόπτες τους.

3.3.3. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

• Υπάρχει συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών;

Η συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών ακολουθείται. Επιπλέον, στα περισσότερα περιφερειακά Παιδαγωγικά Τμήματα είναι επιβεβλημένη λόγω του περιορισμένου αριθμού μελών ΔΕΠ με το ίδιο ή παρεμφερές γνωστικό αντικείμενο.

• Πώς παρακολουθείται διαχρονικά η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων; Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Οι υποψήφιοι διδάκτορες κατά τη διάρκεια κάθε εαρινού εξαμήνου υποβάλλουν αναλυτικό υπόμνημα για την πορεία της διατριβής τους στη Γ.Σ.Ε.Σ. Το υπόμνημα αυτό, σε συνδυασμό με την έκθεση προόδου που καταθέτει ο επιβλέπων, αξιολογείται στη συνέχεια από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ., η οποία εκφράζει την άποψή της στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Η Γ.Σ.Ε.Σ. κρίνει την πρόοδο της διδακτορικής διατριβής και αποφασίζει σχετικά.

• Εφαρμόζονται κοινές (μεταξύ των διδασκόντων) διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Οι διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων προβλέπονται από τη σχετική εκπαιδευτική νομοθεσία σε ότι αφορά κριτήρια επιλογής (π.χ. κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών) και ακολουθείται. Σε ότι αφορά στην αξιολόγηση της πορείας τους έχει θεσπιστεί από το Τμήμα διαδικασία παρακολούθησης της πορείας μέσω της σύνταξης σχετικού υπομνήματος στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους από τον υποψήφιο που υπογράφεται και από τον επόπτη.

• Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της διδακτορικής διατριβής;

Η διαδικασία ανάθεσης διδακτορικής διατριβής υπόκειται σε κριτική στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης, εφόσον έχει προηγηθεί σχετική κοινοποίηση στα μέλη ΔΕΠ από τον υποψήφιο διδάκτορα των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

Σε ότι αφορά στην εξέταση ο υποψήφιος διδάκτορας είναι υποχρεωμένος να παρουσιάζει την εξέλιξη της εργασίας του όποτε κριθεί σκόπιμο από τον επόπτη του. Πριν από την τελική εξέταση οργανώνεται σχετικό colloquium (ανοικτή διαδικασία) στο οποίο ο υποψήφιος διδάκτορας παρουσιάζει την εργασία του και απαντά σε ερωτήσεις των παρισταμένων μελών ΔΕΠ.

• Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη διδακτορική διατριβή; Ποιές;

Οι προδιαγραφές ποιότητας κάθε διατριβής είναι σε συνάρτηση με το γνωστικό αντικείμενο. Συνήθως, απαιτείται η δημοσίευση μέρους της εργασίας (π.χ. ανασκόπηση βιβλιογραφίας, ευρήματα έρευνας κτλ) σε συνέδρια και επιστημονικά περιοδικά. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια του Οδηγού συγγραφής των διδακτορικών διατριβών

3.3.4. Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων;

• Ποιά είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;

Για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής η κατοχή μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) από το οικείο ή από άλλο Π.Μ.Σ. αποτελεί προαπαιτούμενο. Επομένως, ως υποψήφιοι διδάκτορες μπορεί να γίνουν αποδεκτοί όσοι ολοκλήρωσαν τον πρώτο κύκλο του Π.Μ.Σ. ή διαθέτουν μεταπτυχιακό τίτλο σχετικό με τους στόχους του Π.Μ.Σ.

Η αίτηση υποβάλλεται στη Γ.Σ.Ε.Σ. και συνοδεύεται από υπόμνημα, στο οποίο αναφέρονται:

1. Το μέλος ΔΕΠ του Τμήματος με το οποίο επιθυμεί να συνεργαστεί ο αιτών,
2. Τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα και τεκμηρίωση της πρωτοτυπίας τους,
3. Η θεμελίωση της χρησιμότητας της διατριβής,
4. Οι εννοιολογικοί προσδιορισμοί μέσα στο ευρύτερο και στο εξειδικευμένο θεωρητικό τους πλαίσιο,

5. Η μεθοδολογία προσέγγισης του θέματος,

6. Η ενδεικτική βιβλιογραφία, καθώς και όλες οι πληροφορίες που θα καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο θα είναι δυνατόν ο φοιτητής να τη χρησιμοποιεί (ή να την καθιστά προσβάσιμη) και στο Τμήμα,

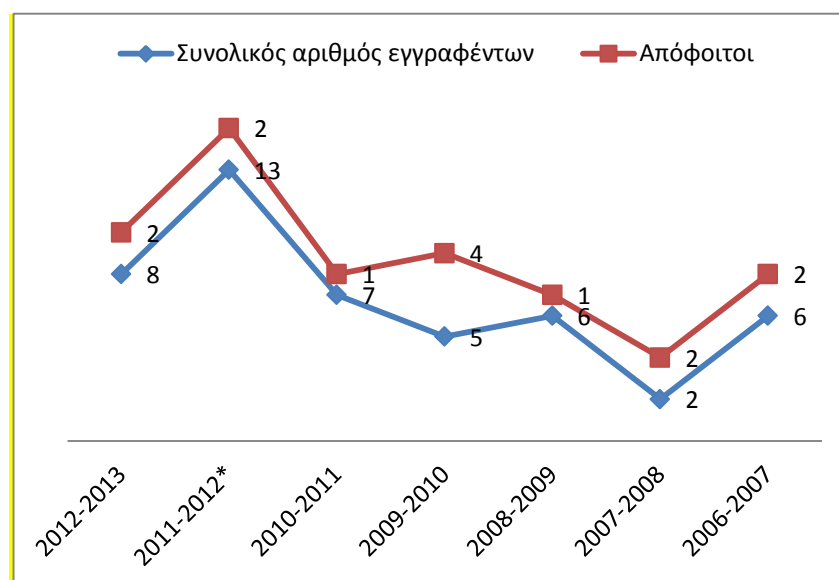
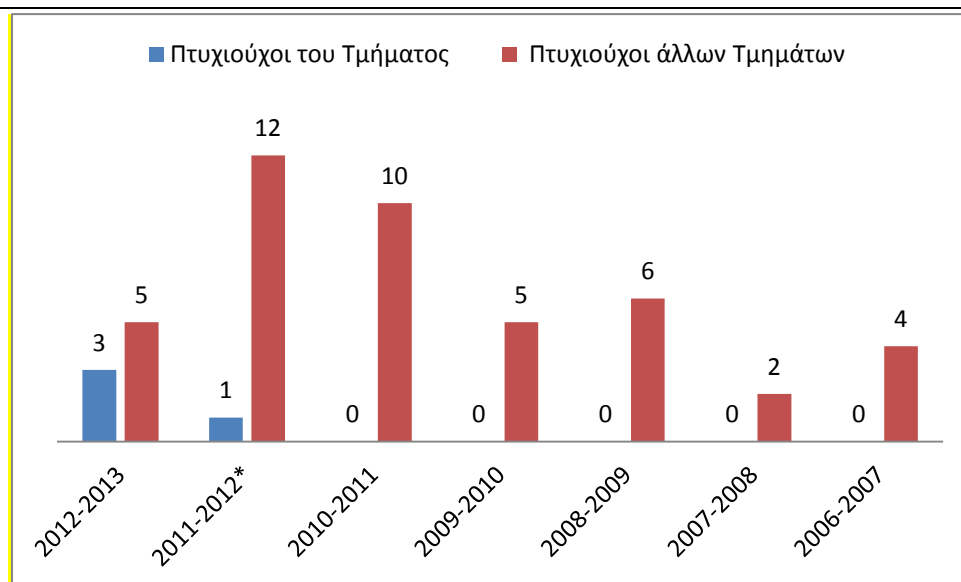
Η Γ.Σ.Ε.Σ. ζητεί την έγγραφη γνώμη της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. και αποφασίζει αναλόγως σε επόμενη συνεδρία.

• Με ποιά συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται;

Γενικώς ισχύουν για την ανάληψη, την εκπόνηση και την περαίωση της διδακτορικής διατριβής όσα διαλαμβάνονται στο Ιδρυτικό ΦΕΚ του Π.Μ.Σ. καθώς και οι σχετικές διατάξεις του Ν. 2083/92.

• Ποιό είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων διδασκόντων;

Κατά τα προηγούμενα χρόνια το ποσοστό αποδοχής των υποψηφίων διδασκόντων ήταν 100%. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 το ποσοστό αποδοχής των αιτήσεων για την ανάληψη της ευθύνης της εκπόνησης διδακτορικής διατριβής ήταν 70%. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 έγιναν δεκτές όλες οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν, ενώ καταγράφηκε αύξηση στον αριθμό των αιτήσεων κατά 30% περίπου σε σχέση με το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος (13 αιτήσεις). Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 οι αιτήσεις εμφανίστηκαν μειωμένες συνολικά αλλά από την άλλη πλευρά αυξήθηκε ο αριθμός των αιτήσεων από πτυχιούχους του Τμήματος. Έτσι, το 62,5% των αιτήσεων και των θέσεων καταλήφθηκε από πτυχιούχους άλλων Τμημάτων και το 37,5% από πτυχιούχους του ΠΤΔΕ Φλώρινας.

3.3.5. Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών;

- **Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στις 7μελείς και 3μελείς επιτροπές;**

Η συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών είναι επιβεβλημένη. Στην παρούσα φάση έχουμε σε τριμελή επιτροπή ενός διδακτορικού στο πλαίσιο του προγράμματος Ηράκλειτος μια καθηγήτρια από το ΙΙΚ (Institut fuer Interkulturelle Kommunikation) του Μονάχου.

- **Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδασκτόρων;**

Η δυνατότητα υφίσταται. Υπάρχει απόφοιτος αλλοδαπός. Επίσης, υπάρχουν δύο υποψήφιοι διδάκτορες από την Κύπρο οι οποίοι είναι απόφοιτοι τόσο του ΠΤΔΕ Φλώρινας όσο και του ΠΜΣ του ΠΤΔΕ Φλώρινας.

- **Παρέχεται δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα;**

Η δυνατότητα υφίσταται.

- **Παρέχονται από το Τμήμα κίνητρα στους υποψήφιους διδάκτορες για την συμμετοχή τους σε διεθνή «Θερινά Προγράμματα» (summer schools), διεθνή ερευνητικά συνέδρια, υποβολή άρθρων σε έγκριτα περιοδικά, κλπ.;**

Η κουλτούρα του Τμήματος συμβάλλει στην παροχή τέτοιων κινήτρων στους υποψήφιους διδάκτορες τα οποία σε αρκετές περιπτώσεις θεωρούνται ως ενδείξεις επιτυχούς πορείας εκπόνησης της διατριβής.

4. Διδακτικό έργο

4.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού;

- **Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές; Πώς εφαρμόζεται;**

Η αποτίμηση της αποτελεσματικότητας του διδακτικού προσωπικού στηρίζεται κατά κύριο λόγο στην αξιολόγηση των φοιτητών, όπως αυτή διενεργείται κατά μάθημα από κάθε διδάσκοντα και κατά δεύτερο λόγο στην επεξεργασία των απογραφικών δελτίων που συμπλήρωσαν οι διδάσκοντες για κάθε μάθημά τους. Σε ότι αφορά στο ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 η διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων βρέθηκε σε μία μεταβατική φάση γιατί εφαρμόστηκε, κυρίως, κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους η ηλεκτρονική αξιολόγηση των μαθημάτων των διδασκόντων. Ωστόσο, οι φοιτητές δεν συμμετείχαν μαζικά στην αξιολόγηση μέσω του συστήματος της ΜΟΔΙΠ. Εκφράστηκαν φόβοι ότι η ηλεκτρονική αξιολόγηση δε θα μπορούσε να διασφαλίσει την ανωνυμία των φοιτητών που αξιολογούν. Οι παρεμβάσεις των μελών ΔΕΠ κατά την προηγούμενη ακαδημαϊκή χρονιά προκειμένου να ανασκευαστεί ο φόβος αυτός έφερε ικανοποιητικά αποτελέσματα και όλο και περισσότεροι φοιτητές συμμετέχουν στην αξιολόγηση.

Με βάση την παραπάνω διαδικασία κάθε μέλος ΔΕΠ είχε στη διάθεσή του τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των μαθημάτων του. Επίσης, η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος διέθετε συγκεντρωτικούς πίνακες για τη διαδικασία αξιολόγησης τόσο σε σχέση με τα αξιολογούμενα μαθήματα και τα μέλη ΔΕΠ όσο και σε σχέση με το εξάμηνο σπουδών ανακεφαλαιωτικά. Η διαδικασία της ηλεκτρονικής αξιολόγησης των μαθημάτων των μελών ΔΕΠ συνεχίστηκε και κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 ενώ θα συνεχιστεί και κατά τα επόμενα χρόνια και ο στόχος είναι να αυξηθεί ο αριθμός των συμμετεχόντων στη διαδικασία φοιτητών και να αποκτήσουν κουλτούρα αξιολόγησης.

- **Πώς αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές;**

Καθώς τα αποτελέσματα της αξιολόγησης τόσο τα ατομικά ανά μάθημα όσο και τα συγκεντρωτικά για το εξάμηνο και το Τμήμα είναι διαθέσιμα σε κάθε μέλος ΔΕΠ, αναλαμβάνει και την ευθύνη των τροποποιήσεων και επαναπροσδιορισμού των δράσεων που αφορούν στον διδάσκοντα και των απαραίτητων εκείνων τροποποιήσεων που αναφέρονται στο μάθημά του ενημερώνοντας την επιτροπή προγράμματος και συζητώντας τις τροποποιήσεις κατά την αρμόδια Γενική Συνέλευση κάθε άνοιξη. Αναφορικά με ζητήματα που αφορούν ενέργειες άλλων (βιβλιοθήκη, κτιριακά, κλπ) ο διδάσκων ενημερώνει τους αρμόδιους.

- **Ποιός είναι ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;**

Ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος είναι 6 ώρες διδασκαλίας στο πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών. Επιπλέον, τα περισσότερα μέλη ΔΕΠ έχουν κι άλλο φόρτο διδακτικού έργου σε επίπεδο προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών (χωρίς αμοιβή). Ωστόσο, ο πραγματικός χρόνος διδακτικού έργου είναι πολύ υψηλότερος από τις 6 ώρες/εβδομάδα αφού οι διδάσκοντες που εμπλέκονται στα μαθήματα της Πρακτικής Άσκησης έχουν αναλάβει και την προετοιμασία και παρακολούθηση των διδασκαλιών των φοιτητών/τριών, καθώς για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 υπάρχει μόνο ένας αποσπασμένος εκπαιδευτικός Α/θμιας εκπ/σης για το σκοπό αυτό. Στο ίδιο θέμα, αξιωματικά, σημειωθεί ότι η Πρακτική Άσκηση περιλαμβάνει 11 μαθήματα, διαρκεί από το 2ο έως το 4ο έτος σπουδών και τα προηγούμενα έτη υπήρχαν 8-10 αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί Α/θμιας και Β/θμιας για να καλύψουν τις ανάγκες της. Επιπρόσθετα, στον εβδομαδιαίο φόρτο εργασίας των μελών ΔΕΠ θα πρέπει να συνυπολογιστεί και ο φόρτος που προκύπτει από την εποπτεία πτυχιακών εργασιών (5 -10) ο οποίος κατά το εαρινό εξάμηνο είναι μεγαλύτερος. Επίσης, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τρία μέλη ΔΕΠ του ΠΤΔΕ διδάσκουν υποχρεωτικά μαθήματα και του ΠΤΝ (είτε με τη μορφή

συν-διδασκαλίας είτε αυτόνομα) κι έτσι ο εκτιμώμενος φόρτος του διδακτικού έργου είναι πολύ περισσότερος.

- **Πόσα από τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Το 75% των μελών ΔΕΠ του Τμήματος διδάσκει και στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος.

- **Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες/βραβεία διδασκαλίας;**

Δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες υποτροφίες / βραβεία διδασκαλίας για τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

- **Συνεισφέρουν στο διδακτικό έργο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος και σε τί ποσοστό;**

Δεν προβλέπεται θεσμικά συμβολή στο διδακτικό έργο των μεταπτυχιακών φοιτητών και των υποψηφίων διδασκόντων του Τμήματος από τον Κανονισμό του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος. Ωστόσο, στις υποχρεώσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών και των υποψηφίων διδασκόντων προβλέπεται επικουρία όλων στο έργο του επόπτη καθηγητή. Στο πλαίσιο αυτό όλοι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες συνεισφέρουν επικουρικά στο έργο των μελών ΔΕΠ. Στην επικουρία των υποψηφίων διδασκόντων και των μεταπτυχιακών φοιτητών συμπεριλαμβάνεται και επικουρία στο διδακτικό έργο του επόπτη, αλλά η συνεισφορά τους αφορά κυρίως στα εργαστηριακά μαθήματα και στις πρακτικές ασκήσεις των φοιτητών πάντοτε υπό την εποπτεία των μελών ΔΕΠ.

Με το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2012-2013 με πρωτοβουλία μελών ΔΕΠ του Τμήματος γίνεται προσπάθεια αξιοποίησης της κείμενης νομοθεσίας η οποία προβλέπει τη συμμετοχή μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων στο διδακτικό έργο, στη λειτουργία εργαστηρίων, στην εποπτεία εργασιών καθώς και στη επιτήρηση εξετάσεων με την καταβολή επιμοσθίου. Η διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη και αναμένεται σχετική απόφαση του ΥΠΑΙΘ.

4.2. Πώς κρίνετε την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας;

- **Ποιές συγκεκριμένες διδακτικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται;**

Στο διδακτικό έργο που παρέχεται στο Τμήμα χρησιμοποιούνται περισσότερες από μία μέθοδοι διδασκαλίας. Τα υποχρεωτικά μαθήματα έχουν ως ακροατήριο το σύνολο των φοιτητών και φοιτητριών του κάθε έτους, ενώ για τα επιλέξιμα μαθήματα προβλέπεται ανώτατος αριθμός φοιτητών. Τα Υποχρεωτικά μαθήματα λόγω τους μεγέθους του ακροατηρίου γίνονται κυρίως με τη μορφή διαλέξεων. Ωστόσο, σε πολλά Υποχρεωτικά μαθήματα δίνονται ασκήσεις, καθώς και ομαδικές ή ατομικές εργασίες και γίνονται παρουσιάσεις αυτών των εργασιών από τους φοιτητές. Η διδασκαλία, παρά τα μεγάλα ακροατήρια, επιδιώκεται να είναι επικοινωνιακή και να συμμετέχουν οι φοιτητές τόσο διατυπώνοντας ερωτήσεις, όσο και εκφράζοντας τη γνώμη τους ή αναφέροντας τις γνώσεις τους σχετικά με το υπό πραγμάτευση θέμα. Σε μερικά μαθήματα η συζήτηση αφορά επίλυση συγκεκριμένου προβλήματος και αναζητούνται οι πιθανές μεταβλητές με βάση διαφορετικά θεωρητικά πλαίσια και προτείνονται λύσεις.

Υπάρχουν περιπτώσεις υποχρεωτικών μαθημάτων που χωρίζονται σε δύο εξάμηνα του έτους και το μάθημα επαναλαμβάνεται δύο φορές, προκειμένου να μην υπάρχουν μεγάλα ακροατήρια. Αυτό συμβαίνει με τις Διδακτικές των μαθημάτων ειδικότητας της Β' Φάσης (Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης (Δι.Με.ΠΑ), στις οποίες οι φοιτητές παρακολουθούν τις Διδακτικές (π.χ. της Γλώσσας, των Μαθηματικών, των Φυσικών

Επιστημών κ.λπ.) και στη συνέχεια εφαρμόζουν διδασκαλίες στα σχολεία υπό την καθοδήγηση μεντόρων (αποσπασμένων εκπαιδευτικών ή μεταπτυχιακών φοιτητών).

Από την αξιολόγηση της συγκεκριμένης παραμέτρου προκύπτει ότι ο μέσος όρος στη σχετική ερώτηση (ερώτηση 27 του ερωτηματολογίου αξιολόγησης) είναι 3.16 για το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2012-2013 και 3.45 για το εαρινό εξάμηνο. Προς αυτήν την κατεύθυνση μπορεί να υπάρξει περαιτέρω βελτίωση από τα μέλη ΔΕΠ.

- **Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων;**

Το περιεχόμενο των μαθημάτων κυρίως, αλλά και οι διδακτικές μέθοδοι επικαιροποιούνται συνεχώς, όπως φαίνεται από τα απογραφικά δελτία των μαθημάτων που καταθέτουν οι διδάσκοντες κάθε χρόνο, προκειμένου να συμπεριληφθούν στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος. Αυτό είναι θετικό στοιχείο για τα μαθήματα, αλλά κρίνεται αρνητικά από τους φοιτητές που οφείλουν μαθήματα από προηγούμενα εξάμηνα και καλούνται να εξεταστούν σε νέα ύλη. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε περίπτωση που ο φοιτητής οφείλει μαθήματα από προηγούμενα εξάμηνα θα πρέπει να τα παρακολουθήσει εκ νέου και δεν αρκεί το γεγονός ότι το παρακολούθησε σε προηγούμενο χρόνο.

- **Ποιό είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις;**

Το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις είναι διαφορετικό στα υποχρεωτικά μαθήματα από ό,τι στα επιλογής μαθήματα. Πιο συγκεκριμένα στα υποχρεωτικά μαθήματα ανά εξεταστική περίοδο η συμμετοχή των φοιτητών κυμαίνεται από 70% και άνω ενώ στα επιλογής μαθήματα είναι ιδιαίτερα υψηλό, ξεκινώντας από 94% και φθάνοντας σε πολλές περιπτώσεις και στο 100%.

- **Ποιά είναι τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις;**

Τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών και φοιτητριών στις εξετάσεις είναι επίσης διαφοροποιημένο στα υποχρεωτικά και στα επιλογής μαθήματα. Στα υποχρεωτικά μαθήματα κυμαίνεται από περίπου 60% και άνω ενώ στα επιλογής η επιτυχία είναι πολύ υψηλότερη και κυμαίνεται από 90% και άνω.

- **Ποιός είναι ο μέσος βαθμός πτυχίου;**

Ο μέσος βαθμός πτυχίου τα τελευταία δύο ακαδημαϊκά έτη (2011-2012 και 2012-2013) κυμαίνεται από 7.22 μέχρι 7.91.

Αυτό μπορεί να ερμηνευτεί και με βάση ότι το επίπεδο των εισακτέων στα Παιδαγωγικά Τμήματα σε όλη τη δεκαετία του 2000 ήταν πολύ υψηλό λόγω των προοπτικών απορρόφησης στο επάγγελμα του δασκάλου. Αναμένεται πτώση στο μέσο όρο του βαθμού πτυχίου τα επόμενα χρόνια λόγω του ότι οι βάσεις εισαγωγής στα Παιδαγωγικά Τμήματα φθίνουν.

Σχολή	Βάση 2005	Βάση 2006	Βάση 2007	Βάση 2008	Βάση 2009	Βάση 2010	Βάση 2011	Βάση 2012	Βάση 2013
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΥΤ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (ΦΛΩΡΙΝΑ)	16026	16535	17352	17884	18158	17707	15889	14743	13256

- **Ποιά είναι η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου;**

Στο μεγαλύτερο ποσοστό οι φοιτητές ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στα 4

4.3. Πώς κρίνετε την οργάνωση και την εφαρμογή του διδακτικού έργου;

- **Πώς γνωστοποιείται στους φοιτητές η ύλη των μαθημάτων στην αρχή του εξαμήνου;**

Η ύλη των μαθημάτων γνωστοποιείται στους φοιτητές μέσα από τον δημοσιευμένο Οδηγό Σπουδών του κάθε έτους ο οποίος για λόγους οικονομίας υπάρχει μόνον σε ηλεκτρονική μορφή και είναι αναρτημένος στον ιστότοπο του Τμήματος. Επιπρόσθετα, κατά το πρώτο μάθημα οι διδάσκοντες αφιερώνουν χρόνο για την παρουσίαση του μαθήματος με την μορφή μαθησιακών στόχων (ικανότητες, δεξιότητες που θα αποκτηθούν) και θεματικών ενοτήτων-αξόνων που θα συζητηθούν. Επίσης, τα περιγράμματα των περισσότερων μαθημάτων αναρτώνται στην ηλεκτρονική Πλατφόρμα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης Open eClass <<http://eclass.uowm.gr>>. Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων το οποίο ακολουθεί τη φιλοσοφία του λογισμικού ανοικτού κώδικα υποστηρίζοντας την υπηρεσία Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης χωρίς περιορισμούς και δεσμεύσεις. Η πρόσβαση στην υπηρεσία τόσο από τους καθηγητές όσο και από τους φοιτητές γίνεται με τη χρήση ενός απλού φυλλομετρητή (web browser), χωρίς την απαίτηση εξειδικευμένων τεχνικών γνώσεων.

Ενδεικτικά, στις αντίστοιχες ερωτήσεις του ερωτηματολογίου αξιολόγησης που αφορούν το εάν η ύλη που καλύφθηκε ανταποκρινόταν στους στόχους του μαθήματος (Ερώτηση 3) και εάν η ύλη που διδάχθηκε ήταν καλά οργανωμένη (Ερώτηση 4) οι μέσοι όροι των απαντήσεων και στις δύο περιόδους (χειμερινή – εαρινή) του ακαδημαϊκού έτους 2012-2013 κυμαίνονταν περίπου στο 3.85.

Ωστόσο, σε αντίστοιχη ερώτηση στην υποκατηγορία που αφορά στον διδάσκοντα (Ερώτηση 23: Ο διδάσκων οργανώνει καλά την παρουσίαση της ύλης στα μαθήματα) ο μέσος όρος είναι πολύ ελαφρά αυξημένος (3.91)

- **Περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;**

Τόσο στο απογραφικό δελτίο κάθε μαθήματος στο Πρόγραμμα Σπουδών, όσο και στην αρχή του εξαμήνου στο πρώτο μάθημα. Επίσης, τα στοιχεία των περισσότερων μαθημάτων εμφανίζονται και στην ηλεκτρονική Πλατφόρμα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης Open eClass ή στις ιστοσελίδες των μελών ΔΕΠ.

Ενδεικτικά, στην αντίστοιχη ερώτηση του ερωτηματολογίου αξιολόγησης που αφορά το εάν οι στόχοι του μαθήματος ήταν σαφείς (Ερώτηση 1) ο μέσος όρος των απαντήσεων και στις δύο περιόδους (χειμερινή – εαρινή) του ακαδημαϊκού έτους 2012-2013 κυμαίνονταν περίπου στο 3.97.

- **Υπάρχει διαδικασία μέτρησης της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων;**

Η επίτευξη των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων καταμετράται τόσο από τη συμμετοχή των φοιτητών στις παραδόσεις των μαθημάτων, στην επίλυση των ασκήσεων, στις εργασίες που τους ανατίθενται όσο και από τα αποτελέσματα των εξετάσεων στις οποίες υποβάλλονται στο τέλος κάθε εξαμήνου.

Ενδεικτικά, στην αντίστοιχη ερώτηση του ερωτηματολογίου αξιολόγησης που αφορά το εάν οι στόχοι του μαθήματος επιτεύχθηκαν (Ερώτηση 2) οι μέσοι όροι των απαντήσεων και στις δύο περιόδους (χειμερινή – εαρινή) του ακαδημαϊκού έτους 2012-2013 κυμαίνονταν περίπου στο 3.87.

- **Σε ποιά βαθμό τηρείται το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων;**

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων τηρείται αυστηρά. Σε περίπτωση που για λόγους ασθένειας κυρίως ή συμμετοχής στο πρόγραμμα Έρασμος ο διδάσκων απουσιάσει, το μάθημα αναπληρώνεται χωρίς να προκαλούνται δυσλειτουργίες στο ευρύτερο πρόγραμμα μαθημάτων. Σε κάθε περίπτωση υπάρχει αυστηρή τήρηση των 13 εβδομάδων διδασκαλίας. Για τον λόγο αυτό, διατίθεται μία εβδομάδα (14η εβδομάδα) για αναπληρώσεις μαθημάτων που δεν συμπλήρωσαν τον προβλεπόμενο αριθμό των 13 εβδομάδων.

- **Είναι ορθολογική η οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων;**

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων είναι μοιρασμένο σε όλες τις ημέρες τις εβδομάδας. Τα υποχρεωτικά μαθήματα διδάσκονται κυρίως τις πρωινές ώρες, ενώ τα μαθήματα επιλογής τις απογευματινές. Οι παρακολουθήσεις των φοιτητών στα σχολεία και οι πρακτικές ασκήσεις τους στα σχολεία λαμβάνεται μέριμνα να μη συμπίπτουν με ώρες άλλων μαθημάτων. Επίσης, στη ζώνη των Κατ' Επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων λαμβάνεται μέριμνα να προσφέρονται μαθήματα από την ίδια ομάδα την ίδια ώρα.

- **Πόσα (και ποιά) από τα βασικά εισαγωγικά Μαθήματα διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων;**

Βασικά εισαγωγικά μαθήματα της ειδικότητάς τους διδάσκονται από τα μέλη ΔΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων. Παρατίθεται κατάλογος των καθηγητών και των αναπληρωτών καθηγητών με τα μαθήματα που διδάσκουν:

Καθηγητές

Ανδρέου Ανδρέας: Ιστορία: Αρχαιότητα και Βυζάντιο

Λεμονίδης Χαράλαμπος: Διδακτική Μαθηματικών, ΔΙΜΕΠΑ Β' φάση: Διδακτική των Μαθηματικών

Μπέσσας, Δημήτριος: Εικαστικά Εργαστήρια, Παιδαγωγικά Υλικά και Μέσα

Φωτιάδης Κων/νος: Ιστορία Ι, Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία

Αναπληρωτές καθηγητές

Ακριτόπουλος Αλέξανδρος: Ελληνική Παιδική και Νεανική Λογοτεχνία

Δημητριάδου Αικατερίνη: Διδακτική Μεθοδολογία

Ηλιάδου Σοφία: Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης, Εκπαιδευτική πολιτική

Παπαδοπούλου Βασιλική: Παιδαγωγική, Γ' Φάση: Ανάλυση παιδαγωγικού – διδακτικού έργου επί δύο εβδομάδες με θεωρητική προετοιμασία και ανατροφοδότηση

Πνευματικός Δημήτριος, Εξελικτική Ψυχολογία, Παιδαγωγική Ψυχολογία

Τσακίριδου Ελένη: Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας, Στατιστική

Φαχαντίδης Νικόλαος: Πληροφορική και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση, Εκπαιδευτικό Λογισμικό

π. Χατζηεφραιμίδης Ειρηναίος: Ορθοδοξία και Πολιτισμός στην Εκπαίδευση

- **Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο;**

Τα μέλη ΔΕΠ διδάσκουν μαθήματα που εμπίπτουν στα γνωστικά τους πεδία. Ωστόσο, κάποια αντικείμενα διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ που έχουν συναφή γνωστικά πεδία. Για παράδειγμα, μέλος ΔΕΠ με γνωστικό αντικείμενο «Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης» διδάσκει και το μάθημα της «Εκπαιδευτικής Πολιτικής». Όταν ένας καθηγητής λείπει με εκπαιδευτική άδεια, εκείνος που τον αναπληρώνει είναι κατά τεκμήριο συγγενούς ειδικότητας.

4.4. Πώς κρίνετε τα εκπαιδευτικά βοηθήματα;

- **Είδη και αριθμός βοηθημάτων (π.χ. βιβλία, σημειώσεις, υλικό σε ιστοσελίδες, κλπ) που διανέμονται στους φοιτητές.**

Από τους διδάσκοντες προτείνονται κάθε χρόνο δύο (τουλάχιστον) βιβλία που αφορούν τη θεματική του κάθε μαθήματος, για να επιλέξει ο κάθε φοιτητής το ένα. Τα βιβλία αυτά εντάσσονται ήδη από την άνοιξη στο πρόγραμμα Εύδοξος από τη Γραμματεία του Τμήματος. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η μονοδιάστατη οπτική του ενός εγχειριδίου. Συχνά δίνεται επιπρόσθετο υλικό στους φοιτητές τόσο με τη μορφή φωτοτυπιών που διανέμονται μέσα στο μάθημα για να τύχουν επεξεργασίας κατά τη διάρκειά του, όσο και με τη μορφή σημειώσεων, οι οποίες είτε διανέμονται στους φοιτητές για να συμπληρώσουν την ύλη του μαθήματος είτε αναρτώνται στον ειδικό διαδικτυακό χώρο Open eClass. Με πρόβλεψη σχετικής πρόσφατης νομοθεσίας δεν προβλέπεται πλέον η χορήγηση στους φοιτητές διπλού εγχειριδίου ακόμα και στις περιπτώσεις εκείνες που ο διδάσκων κρίνει ότι το μάθημά του δεν μπορεί να καλυφτεί βιβλιογραφικά από έναν τίτλο.

Από τις αντίστοιχες ερωτήσεις του ερωτηματολογίου αξιολόγησης προκύπτουν οι εξής μέσοι όροι :

Ερώτηση 5: Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε βοήθησε στην καλύτερη κατανόηση του θέματος – μέσος όρος 3.80 (ακαδημαϊκό έτος 2012-2013)

Ερώτηση 6: Τα εκπαιδευτικά βοηθήματα («σύγγραμμα», σημειώσεις, πρόσθετη βιβλιογραφία) χορηγήθηκαν εγκαίρως – μέσος όρος 3.75 (ακαδημαϊκό έτος 2012-2013)

Ερώτηση 7: Πόσο ικανοποιητικό βρίσκετε το κύριο βιβλίο(α) ή τις σημειώσεις – μέσος 3.49 (ακαδημαϊκό έτος 2012-2013)

Από τη μελέτη των μέσων όρων προκύπτει ότι οι τιμές είναι, μάλλον, μέτριες. Ωστόσο, σε ότι αφορά στην ερώτηση 6 για την έγκαιρη χορήγηση των εκπαιδευτικών βοηθημάτων τα όποια προβλήματα αφορούν στη λειτουργία του συστήματος διαχείρισης εκπαιδευτικών βοηθημάτων («ΕΥΔΟΞΟΣ») αλλά και στην περιστασιακή αδιαφορία μερους των φοιτητών που αποκτούν τα βοηθήματα την τελευταία στιγμή.

- **Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης των βοηθημάτων; Πώς εφαρμόζεται;**

Όπως αναγράφεται αμέσως παραπάνω, τα βιβλία που πρόκειται να διανεμηθούν στους φοιτητές προτείνονται κάθε χρόνο από τους διδάσκοντες, οπότε η επιλογή τους υπόκειται σε συνεχή επαναξιολόγηση. Το επιπλέον υλικό διδασκαλίας και μελέτης συνήθως αναπροσαρμόζεται, ανάλογα με την επικαιροποίηση του περιεχομένου κάθε μαθήματος.

- **Πώς και πότε συγκεκριμένα διατίθενται τα βοηθήματα;**

Τα βοηθήματα διατίθενται αφού κατατεθούν οι σχετικές δηλώσεις των φοιτητών και φτάσουν τα βιβλία στους χώρους διανομής τους, που είναι συγκεκριμένα βιβλιοπωλεία της Φλώρινας με τα οποία συνεργάζεται το Πανεπιστήμιο. Αυτό γίνεται περίπου ένα μήνα μετά την έναρξη των μαθημάτων. Κατά την τελευταία διετία η διάθεση των διδακτικών βοηθημάτων γίνεται μέσω της χρήσης ειδικού λογισμικού προγράμματος του ΥΠΔΒΜΘ, που λειτουργεί υπό την αιγίδα και τον έλεγχο του Υπουργείου. Δεν υπάρχει εμπλοκή των Τμημάτων και των μελών ΔΕΠ στη διαδικασία. Τα μέλη ΔΕΠ είναι υποχρεωμένα να προτείνουν βιβλιογραφία από την οποία οι φοιτητές επιλέγουν αυτό που θέλουν.

- **Ποιό ποσοστό της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τα βοηθήματα;**

Τα βοηθήματα καλύπτουν ένα ποσοστό περίπου 70% της διδασκόμενης ύλης. Το υπόλοιπο καλύπτεται από τις παραδόσεις και το επιπρόσθετο υλικό που δίνεται στους φοιτητές ή αναρτάται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Open eClass.

- **Παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων;**

Πέραν των συγγραμμάτων, παρέχεται επιπλέον βιβλιογραφία στους φοιτητές, τις περισσότερες φορές από την αρχή των παραδόσεων. Η βιβλιογραφία αυτή αναρτάται και στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Open eClass. Πρέπει ωστόσο να επισημανθούν οι σοβαρές ελλείψεις της βιβλιοθήκης που συχνά δεν επιτρέπει στους φοιτητές να έχουν πρόσβαση σε αυτή τη βιβλιογραφία, γιατί συνήθως υπάρχει ένα μόνο αντίγραφο που μπορεί να είναι δανεισμένο. Οι ψηφιακές βάσεις αρθρογραφίας και βιβλίων είναι ένα σημαντικό εργαλείο (αν και είναι συνήθως ξενόγλωσσα), αλλά δυστυχώς δεν καλύπτουν επαρκώς όλες τις επιστημονικές περιοχές. Υπάρχει πάντως μία λίστα με τους τίτλους της επιστημονικής αρθρογραφίας που διαθέτει η βιβλιοθήκη της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας, η οποία δημιουργήθηκε από τον βιβλιοθηκονόμο της την τελευταία δετία.

Στη σχετική ερώτηση του ερωτηματολογίου αξιολόγησης για την ευκολία διαθεσιμότητας της βιβλιογραφίας στη βιβλιοθήκη (Ερώτηση 8) ο μέσος όρος των απαντήσεων είναι περίπου στο 3.44.

4.5. Πώς κρίνετε τα διαθέσιμα μέσα και υποδομές;

- Αίθουσες διδασκαλίας:

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

Μετά την συγχώνευση του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών Φλώρινας (που στεγαζόταν στις εγκαταστάσεις της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας) με το Τμήμα Σλαβικών, Ανατολικών και Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και τη συνακόλουθη αποχώρηση του προσωπικού και των φοιτητών που συνέβη το καλοκαίρι του 2013 η κατάσταση σε ότι αφορά στις αίθουσες και τη χωρητικότητά τους έχει ως εξής:

Αίθουσα	Χωρητικότητα
A01	46
A02	100
A03	143
A04	89
A05	50
A06	50
A07	90
A09	50
A10	50
ΑΙΘ. ΜΟΥΣΙΚΗΣ	60
ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΩΝ	22
ΕΡΓ. Η/Υ ΔΗΜΟΤ.	56
ΕΡΓ. Η/Υ ΝΗΠ.	56
ΕΡΓ. ΦΥΣΙΚΗΣ	30
I01	50
I02	50
I03	50
I04	106
ΜΕΓ. ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ	335
ΜΙΚ. ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ	124
NK1	96
NK2	36
NK3	72
ΠΜΣ1	18
ΠΜΣ2	44
ΠΜΣ3	20
ΠΜΣ4	12
ΠΜΣ5	12
ΠΜΣ6	

Με την επισήμανση είναι οι αίθουσες που προστέθηκαν στη δύναμη των αιθουσών της Παιδαγωγικής Σχολής και χρησιμοποιούνται, πλέον, για τις ανάγκες της από το καλοκαίρι του 2013. Σαφέστατα τόσο ο αριθμός των αιθουσών όσο και η χωρητικότητά τους κρίνονται επαρκείς, εκτός από τις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες τα ακροατήρια των Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών μπορούν να χωρέσουν μόνο στο Μεγάλο Αμφιθέατρο. Σε αυτήν την περίπτωση η Κοσμητεία μεριμνά για την ορθολογική διαχείριση και χρήση των αιθουσών.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες εκσυγχρονισμού των αιθουσών με την τοποθέτηση καινούργιων καθισμάτων, καθώς και πινάκων. Στην αίθουσα συνεδριάσεων, επίσης, όπου συνήθως γίνονται μαθήματα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, οι παρουσιάσεις των colloquia και οι συνεδριάσεις των καθηγητών, έχει τοποθετηθεί διαδραστικός πίνακας. Το Φθινόπωρο του 2013 σχεδόν όλες οι αίθουσες ανακαινίστηκαν με νέα καθίσματα και υποδομές.

(γ) Βαθμός χρήσης

Οι αίθουσες της Σχολής, ειδικά οι μεγάλες, είναι σχεδόν συνεχώς γεμάτες. Ειδικά στο μεγάλο Αμφιθέατρο, που χωράει το μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών (ακροατήρια άνω των 100 ατόμων), οι διδασκαλίες συχνά παρεμποδίζονται από το γεγονός ότι στον χώρο αυτό αναγκαστικά φιλοξενούνται όλες οι εκδηλώσεις της Σχολής.

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού

Οι αίθουσες έχουν εξοπλιστεί με βιντεοπροβολείς και με ειδικές οθόνες προβολής. Επίσης παρέχεται η δυνατότητα σύνδεσης στο Διαδίκτυο. Εξάλλου, οι περισσότερες αίθουσες διαθέτουν ασπροπίνακα. Αυτός ο εξοπλισμός είναι πραγματικά πολύτιμος για τις διδακτικές παραδόσεις.

• Εκπαιδευτικά εργαστήρια:

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

Υπάρχουν 2 εργαστήρια Φυσικών Επιστημών και 1 Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών. Όλα τα εργαστήρια είναι σε κοινή χρήση με το Τμήμα Νηπιαγωγών. Σε κάθε αίθουσα εργαστηρίου Φ.Ε. χωρούν 30 φοιτητές, περίπου, ενώ στο εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών συνήθως γίνονται μαθήματα για 40 περίπου φοιτητές. Στην αίθουσα των υπολογιστών υπάρχουν 36 Η/Υ στους οποίους εργάζονται κάθε φορά ανά 2 φοιτητές.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων

(γ) Βαθμός χρήσης

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού

(ε) Επάρκεια αποθηκών (εργαστηριακού εξοπλισμού, αντιδραστηρίων, κλπ)

Στον χώρο της Σχολής λειτουργεί για όλα τα συστεγαζόμενα Τμήματα μία Βιβλιοθήκη με θέσεις μελέτης, καθώς και χωριστό αναγνωστήριο, όπου μπορούν να μελετήσουν οι φοιτητές. Οι παραπάνω ερωτήσεις απαντώνται αναλυτικά τόσο στο τμήμα του στρατηγικού σχεδιασμού (7) όσο και στο τμήμα που αφορά τις υποδομές και τις διοικητικές υπηρεσίες (8).

• Είναι διαθέσιμα τα εκπαιδευτικά εργαστήρια για χρήση εκτός προγραμματισμένων ωρών;

Όχι, λόγω έλλειψης επικουρικού προσωπικού. Ιδιαίτερα από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 οι αποσπάσεις εκπαιδευτικού προσωπικού που συνέβαλλε στη λειτουργία των εργαστηρίων είναι σχεδόν μηδενικές (1 αποσπασμένος δάσκαλος) στο ΠΤΔΕ Φλώρινας.

4.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και

επικοινωνιών;
• Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην παρουσίαση των μαθημάτων; Πώς; Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στη διδασκαλία; Πώς; Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι αίθουσες είναι εξοπλισμένες με βιντεοπροβολέα, οθόνη προβολής και δυνατότητα πρόσβασης στο Διαδίκτυο. Οι δυνατότητες αυτές αξιοποιούνται από την πλειονότητα των διδασκόντων κατά την παρουσίαση των μαθημάτων και τη διδασκαλία. Εξάλλου, υποστηρικτικό υλικό για 75 μαθήματα έχει αναρτηθεί στην ασύγχρονη πλατφόρμα εκπαίδευσης Open eClass από τους διδάσκοντες του Τμήματός μας. • Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην εργαστηριακή εκπαίδευση; Πώς; Στο Τμήμα μας διδάσκονται μαθήματα με αντικείμενο τη διδασκαλία με ΤΠΕ (π.χ. Σχεδίαση και ανάπτυξη εκπαιδευτικού λογισμικού, Κατασκευή εκπαιδευτικού υλικού και διδασκαλία με ΤΠΕ κ.ά.). Επιπλέον, στο εργαστήριο των Φυσικών Επιστημών χρησιμοποιούνται εκπαιδευτικά λογισμικά και διαδίκτυο για την αναζήτηση πληροφοριών σχετικών με τα φυσικά φαινόμενα. • Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην επικοινωνία των φοιτητών με τον διδάσκοντα; Πώς; Η επικοινωνία μεταξύ φοιτητών και διδασκόντων συχνά πραγματοποιείται μέσω της χρήσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, της χρήσης της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης καθώς και της χρήσης του Skype.
4.7. Πώς κρίνετε την αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και τη μεταξύ τους συνεργασία;
• Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματα. Η αναλογία διδασκόντων/ διδασκομένων στα υποχρεωτικά μαθήματα είναι δυσανάλογα μεγάλη. Σε κάθε διδάσκοντα αναλογούν μέχρι και 190 φοιτητές. Στα μαθήματα επιλογής η επιθυμητή και προβλεπόμενη αναλογία ήταν στο 1/20. Ωστόσο, λόγω της έλλειψης προσωπικού η αναλογία σε κάποια μαθήματα ήταν μέχρι και 1/70 γεγονός που καθιστά δύσκολη την σε βάθος συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων. Σε ό,τι αφορά τη Διδακτική Μεθοδολογία και Πρακτική Άσκηση (Δι.Με.ΠΑ), η οποία εκτυλίσσεται σε 4 φάσεις, οι συνεργασίες των φοιτητών με τους αποσπασμένους εκπαιδευτικούς αρχίζει από το 2ο έτος και συνεχίζεται μέχρι το 4ο. Για κάθε προετοιμασία διδασκαλίας που εφαρμόζουν οι φοιτητές στα σχολεία προηγείται ατομική συνεργασία τουλάχιστον 2 ωρών με τους μέντορες. Πρόκειται για ουσιαστική στήριξη τους στην οργάνωση της διδακτικής διαδικασίας (σχεδιασμός μαθήματος και εργαστήρια), ώστε να προετοιμαστούν για το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν μετά την αποφοίτησή τους. Η έλλειψη αποσπασμένων εκπαιδευτικών οδηγεί τα μέλη ΔΕΠ που εμπλέκονται στην πρακτική άσκηση να αναλαμβάνουν την ατομική συνεργασία με τους φοιτητές ή να εμπλέκουν μερικώς μεταπτυχιακούς φοιτητές ή υποψηφίου διδάκτορες • Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια. Η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια προσεγγίζει τον ένα διδάσκοντα προς είκοσι πέντε διδασκομένους. Ωστόσο, για να προκύψει αυτή η αναλογία οι διδάσκοντες υλοποιούν τα εργαστηριακά μαθήματα σε δύο εξάμηνα αντί για ένα. Η αναλογία εξαρτάται και από τον αριθμό των αποσπασμένων εκπαιδευτικών κάθε χρόνο. Γίνεται αντιληπτό ότι για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, εφόσον δεν αποσπάστηκαν εκπαιδευτικοί όλες οι αναλογίες διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια επιβαρύνθηκαν.

- Έχουν οι διδάσκοντες ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές; Τις τηρούν; Αξιοποιούνται από τους φοιτητές;

Οι διδάσκοντες ορίζουν ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές που κατανέμονται τουλάχιστον σε δύο ημέρες την εβδομάδα. Οι ώρες αυτές τηρούνται και αξιοποιούνται από τους φοιτητές, τόσο για απορίες τους σχετικά με το μάθημα όσο και για την ελοπτεία της πορείας των εργασιών που έχουν αναλάβει. Η συνεργασία των διδασκόντων με τους φοιτητές, ωστόσο, δεν περιορίζεται στις ώρες γραφείου. Οι πόρτες των γραφείων των καθηγητών είναι πάντα ανοιχτές, κάτι το οποίο χαρακτηρίζει τα μικρά πανεπιστήμια όπου οι σχέσεις καθηγητών και φοιτητών είναι προσωπικές και οικείες.

4.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα;

- Πώς μεθοδεύεται η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας);

Την εκπαίδευση στην αναζήτηση μέσω πηγών σε βάσεις δεδομένων αναλαμβάνουν οι εργαζόμενοι στην βιβλιοθήκη ατομικά καθώς επισκέπτονται την βιβλιοθήκη. Όπως αναφέρεται παραπάνω, στους φοιτητές συχνά δίνεται επιπλέον βιβλιογραφία για την οποία οι φοιτητές ανατρέχουν στη βιβλιοθήκη. Ωστόσο, συχνά για τις ανάγκες των εργασιών τους απαιτείται να ανατρέξουν σε ηλεκτρονικές πηγές καθώς το Πανεπιστήμιό μας είναι μεν συνδεδεμένο με την ηλεκτρονική βάση περιοδικών Heal-Link και οι φοιτητές εκπαιδεύονται από τους εργαζόμενους στη βιβλιοθήκη. Στο σύντομο Οδηγό Επιστημονικής Τεχνογραφίας υπάρχουν οδηγίες για την αναζήτηση, αξιολόγηση και παράθεση των βιβλιογραφικών πηγών.

- Παρέχεται στους φοιτητές δυνατότητα συμμετοχής σε ερευνητικά έργα;

Το Τμήμα επιδιώκει την εξοικείωση των φοιτητών με τις σύγχρονες διαδικασίες αγωγής και μάθησης που συνδέονται με τη λειτουργία του σχολείου και ενθαρρύνει τη συνεργασία τους με τους διδάσκοντες και μεταξύ τους για την εκπόνηση ερευνητικών εργασιών. Οι φοιτητές αναλαμβάνουν ομαδικές ή ατομικές ερευνητικές εργασίες, ώστε να συνειδητοποιήσουν τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται η επιστημονική έρευνα (αναζήτηση και χρήση πηγών, οργάνωση της δομής της εργασίας, εξαγωγή πρωτότυπων συμπερασμάτων κ.ά.). Αρκετοί φοιτητές συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα μελών ΔΕΠ είτε με τη μορφή επικουρίας είτε με τη μορφή συνεργασίας που καταλήγουν σε από κοινού δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά ή ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια. Ωστόσο το γενικότερο κλίμα δεν είναι ιδιαίτερα ευνοϊκό για την υλοποίηση ερευνητικών έργων στο κύριο πεδίο εφαρμογής των μελετών του Τμήματος, που είναι το δημοτικό σχολείο. Η απαγόρευση εκπόνησης ερευνών στα δημόσια σχολεία, πλην των πειραματικών, για παράδειγμα, εκ μέρους του Υπ.Δ.Β.Μ.Θ. ανέστειλε σχεδόν όλες τις ερευνητικές δραστηριότητες των Παιδαγωγικών Τμημάτων, γεγονός που προκαλεί δυσχέρειες στην εκπόνηση ερευνών εκ μέρους των μελών του Δ.Ε.Π., των μεταπτυχιακών φοιτητών καθώς και στην εκπόνηση χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων, αναστέλλοντας ακόμα και συμβατικές υποχρεώσεις έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ωστόσο επιδιώκεται οι φοιτητές του Τμήματος να συμμετέχουν σε έρευνες στο πλαίσιο της μεθοδευμένης, πλαισιωμένης και ευρέως θεμελιωμένης πρακτικής τους άσκησης στα συνεργαζόμενα δημοτικά σχολεία της περιοχής Φλώρινας, η οποία στοχεύει στη βασική διδακτική τους κατάρτιση, θεωρητική και πρακτική. Αυτή αρθρώνεται σε τρεις ξεχωριστές φάσεις με ανάλογους στόχους, περιεχόμενα και δομικά χαρακτηριστικά. Ξεκινά στο τρίτο εξάμηνο και ολοκληρώνεται στο όγδοο.

- Η Α' φάση αποβλέπει στην εισαγωγή του φοιτητή στη θεωρία και πράξη του σχολείου και της διδασκαλίας, με θεωρητικά μαθήματα στη Σχολή και συστηματική παρατήρηση (με χρήση ερευνητικού εργαλείου) στο σχολείο.
- Η Β' φάση αποβλέπει στη θεωρητική κατάρτιση του φοιτητή στη διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου και στην ανάπτυξη ικανοτήτων σχεδιασμού, διεξαγωγής και αξιολόγησης της διδασκαλίας των μαθημάτων αυτών.
- Η Γ' φάση αποσκοπεί στην εισαγωγή του φοιτητή στον κανονικό, καθημερινό ρυθμό εργασίας και ζωής στο σχολείο. Ο φοιτητής αναλαμβάνει την ευθύνη του παιδαγωγικού και διδακτικού έργου επί μία εβδομάδα σε μια τάξη πολυθέσιο σχολείου και άλλη μία εβδομάδα σε ολιγοθέσιο σχολείο.

Όλες οι φάσεις της πρακτικής άσκησης επέχουν θέση εργαστηρίου. Για την αποτελεσματική διεξαγωγή τους σημαντικό ρόλο επιτελούν οι «μέντορες» των φοιτητών, δηλαδή οι αποσπασμένοι στο Τμήμα από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση δάσκαλοι, οι οποίοι υποστηρίζουν τους μελλοντικούς συναδέλφους στην προετοιμασία τους για το εκπαιδευτικό έργο.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι από το 2011 197 φοιτητές του Τμήματος έχουν δυνητικά την ευκαιρία να συμμετέχουν σε ερευνητικά έργα, προσφέροντας εργασία σε φορείς στους οποίους οι ίδιοι απασχολούνται στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται η σύνδεση των γνώσεων που αποκτούν οι φοιτητές μας με τις μελλοντικές επαγγελματικές απαιτήσεις, με σκοπό την πληρέστερη ένταξή τους στο εργασιακό περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος οι φοιτητές μας απασχολούνται για ένα μήνα περίπου σε 70 και πλέον κοινωνικούς χώρους, οι οποίοι πιθανόν στο μέλλον να αποτελέσουν χώρους αναζήτησης εργασίας από μέρους τους. Τα αντικείμενα απασχόλησης στους χώρους αυτούς χωρίζονται σε 10 θεματικά πεδία, τα οποία με τη σειρά τους αντιστοιχούν στα μαθήματα επιλογής των φοιτητών. Τα θεματικά πεδία είναι τα εξής:

1. Αρχαιολογική έρευνα, Ιστορία και Τοπική Ιστορία
2. Μουσειακή Εκπαίδευση - Διαχείριση Πολιτισμικής Κληρονομιάς – Αισθητική Αγωγή
3. Βιβλίο, Λογοτεχνία και Γλώσσα
4. Συμβουλευτική στην παιδική ηλικία – Ειδική Αγωγή – Αγωγή Υγείας
5. Εκπαιδευτική Τεχνολογία και Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση
6. Εφαρμογές των Μαθηματικών στην Κοινωνία και το Περιβάλλον
7. Εφαρμογές της Στατιστικής στην Εκπαίδευση
8. Εφαρμογές των Φυσικών Επιστημών στη διαχείριση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος
9. Εξωσχολική μάθηση και ψυχαγωγία: άτυπες και μη τυπικές μορφές
10. Διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας σε Σύγχρονα Περιβάλλοντα Μάθησης

4.9. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο;

- **Με ποιά εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;**

Το ΠΤΔΕ συνεργάζεται με τα περισσότερα παιδαγωγικά τμήματα (Δημοτικής και Νηπιαγωγών) της χώρας μας καθώς και ανάλογα με το ερευνητικό πεδίο του κάθε μέλους ΔΕΠ με ανάλογα πανεπιστημιακά τμήματα πχ Ψυχολογίας και Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του ΑΠΘ, Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Βόλου, Πολυτεχνεία, Φιλολογίες ξένων γλωσσών, Μαθηματικό, Φυσικό κ.ά).

- **Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;**

Στη βάση προγραμμάτων κινητικότητας, επισκέψεων προσκεκλημένων ερευνητών, καθώς και ενός εντατικού προγράμματος ERASMUS, το Τμήμα συνεργάζεται με τα εξής ιδρύματα του εξωτερικού:

1. University of Turku, Finland;
2. Instituto Politecnico de Castelo Branco, Portugal;
3. University of Cyprus, Cyprus;
4. Ludwig-Maximilians-University of Munich, Germany;
5. Orleans-Tours, France;
6. University of East Anglia, UK;
7. Oslo University College, Norway;
8. University of Nantes, France;
9. University College South, Denmark;
10. Wyższa Szkoła Humanistyczna – Ekonomiczna we Wrocławiu, Wrocław,

11. Universitat Salzburg, Austria;
12. Univerzita Konstantina Filozofa v Nitra, Slovakia;
13. NHL University, The Netherlands;
14. Tallinn University, Estonia; 15. Linnaeus University, Sweden;
16. University of Ljubljani, Slovenia;
17. University of Helsinki, Finland;
18. Open University, Cyprus
19. Institut fuer Interkulturelle Kommunikation - Fachhochschule Muenchen

• Αναπτύσσονται συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς;

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος παρέχουν επιστημονική υποστήριξη στους εκπαιδευτικούς (Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης) της περιοχής με τη μορφή ημερίδων, μικρών συνεδρίων και σεμιναρίων πάνω σε θέματα που αφορούν τα γνωστικά αντικείμενα που διδάσκονται. Δίνουν επίσης ευχαρίστως διαλέξεις πάνω σε θέματα των γνωστικών τους αντικειμένων και ενδιαφερόντων, όπου κι αν κληθούν προς τούτο από φορείς της περιοχής, π.χ. "Ανοιχτό" Πανεπιστήμιο Δήμων της περιοχής, Σχολή Γονέων της Ιεράς Μητρόπολης Φλωρίνης Πρεσπών και Εορδαίας, σχολικές επιτροπές γυμνασίων ή λυκείων, σχολικούς συμβούλους κ.λπ.

Επίσης, με την πρακτική άσκηση δίνουν την ευκαιρία για τη σύνδεση της Τριτοβάθμιας με την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση σε επίπεδο επιστημονικό, ερευνητικό και κοινωνικό. Σημαντικό ρόλο στη διαδικασία αυτή παίζουν οι μέντορες (αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί). Από την παρουσία των μεντόρων σε όλες της φάσεις της ΔΙ.ΜΕ.Π.Α. και από τους απαιτητικούς ρόλους που αναλαμβάνουν – οργάνωση των επισκέψεων των φοιτητών στα σχολεία, επιστημονική και παιδαγωγική καθοδήγησή τους, αξιολόγηση των διδακτικών ασκήσεων, «εταιρική» υποστήριξη των δασκάλων που ανοίγουν τις τάξεις τους στους φοιτητές και εν γένει στήριξη όλων των δράσεων που αναπτύσσονται για τη σύζευξη θεωρίας και πράξης – εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η διαμόρφωση δύο σημαντικών παραμέτρων: (α) της αρμονικής συνεργασίας ανάμεσα στα σχολεία και στο Τμήμα ως ίδρυμα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών και (β) της ανάπτυξης θεωρητικής υποδομής για τη θεμελίωση και την επιτυχή οργάνωση της Πρακτικής Άσκησης.

Επιπλέον, το Τμήμα αναπτύσσει συνεργασίες με φορείς που έχουν τοπικό, περιφερειακό καθώς και εθνικό χαρακτήρα και δράση (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας, ΔΕΗ, Ορυχεία λιγνίτη, Δήμοι, Περιφέρεια κ.ά.). Οι συνεργασίες αυτές εκτείνονται σε όλη την Ελλάδα, αλλά και στο εξωτερικό, καθώς οι φοιτητές επιλέγουν να έρθουν σε επαφή με φορείς που δεν είναι αναγκαστικά στην περιοχή του ΠΔΜ και να προσφέρουν εργασία στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης.

Κατά την τελευταία πενταετία διεξάγεται διαγωνισμός με την επωνυμία «Μαθηματικά της Φύσης και της Ζωής» με στόχο οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου να ενδιαφερθούν περισσότερο και να αγαπήσουν τα μαθηματικά. Ο διαγωνισμός διεξάγεται στις εγκαταστάσεις της Παιδαγωγικής Σχολής υπό την εποπτεία και το συντονισμό μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές που συμμετέχουν στο διαγωνισμό να επισκεφθούν τις εγκαταστάσεις της Σχολής με τους γονείς τους και τους δασκάλους τους και προάγεται η προβολή του Τμήματος στην τοπική και την ευρύτερη κοινωνία της Δυτικής Μακεδονίας.

Όπως φαίνεται από τα παραπάνω, το Τμήμα δημιουργεί διαύλους επικοινωνίας με επιστημονικούς, κοινωνικούς και επιχειρησιακούς φορείς που δραστηριοποιούνται σε σύγχρονες μορφές τυπικής ή μη τυπικής μάθησης· επιπλέον, προσφέρει ευκαιρίες για άνοιγμα του ελληνικού πανεπιστημίου της περιφέρειας στα Βαλκάνια και την υπόλοιπη Ευρώπη.

4.10. Πώς κρίνετε την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

- Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας; Πόσες και ποιές συμφωνίες έχουν συναφθεί για την ενίσχυση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών;

Το Τμήμα στηρίζει και βλέπει πολύ θετικά την σύναψη διμερών και άλλων συμφωνιών με άλλα τμήματα και πανεπιστήμια του εξωτερικού. Το Τμήμα έχει αναπτυσσόμενη πολιτική στην σύναψη διμερών συμφωνιών με τα εξής πανεπιστήμια του εξωτερικού:

1. University of Turku, Finland;
2. Instituto Politecnico de Castelo Branco, Portugal;
3. University of Cyprus, Cyprus;
4. Ludwig-Maximilians-University of Munich, Germany;
5. Orleans-Tours, France;
6. University of East Anglia, UK;
7. Oslo University College, Norway;
8. University of Nantes, France;
9. University College South, Denmark;
10. Wyższa Szkoła Humanistyczno – Ekonomiczna we Wrocławu, Wrocław;
11. Universität Salzburg, Austria;
12. Univerzita Konstantina Filozofa v Nitra, Slovakia;
13. NHL University, The Netherlands;
14. Tallinn University, Estonia;
15. Linnaeus University, Sweden;
16. University of Ljubljani, Slovenia;
17. University of Helsinki, Finland;
18. Open University, Cyprus.

Αξιίζει να σημειωθεί ότι τα δύο τελευταία χρόνια αναπτύχθηκε από το Τμήμα το Εντατικό Πρόγραμμα ERASMUS “*People and Space in the Borderland of Western Macedonia: tracing historical, social and intercultural features*” <P.S.BoWMA> (Ανθρωποι και Χώρος στη Δυτική Μακεδονία: ανιχνεύοντας ιστορικά, κοινωνικά και διαπολιτισμικά χαρακτηριστικά) όπου συμμετείχαν καθηγητές και φοιτητές από τα πανεπιστήμια NHL University, The Netherlands, University of Ljubljani, Slovenia και Cyprus University of Technology, Cyprus.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα διακρίθηκε στο πλαίσιο επετειακής εκδήλωσης για τα Εντατικά Προγράμματα ERASMUS (Erasmus Intensive Programmes, IPs) που ανέπτυξαν τα Ανώτατα Ιδρύματα της χώρας στο διάστημα των τελευταίων εφτά χρόνων (2007-2013). Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) –ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ – τη Δευτέρα 9 Δεκεμβρίου 2013.

Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας απέσπασε 2 βραβεία:

Το 1^ο ΒΡΑΒΕΙΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ και 3^ο ΒΡΑΒΕΙΟ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ για το συντονισμό του Εντατικού Προγράμματος ERASMUS με τίτλο: “**People and Space in the Borderland of Western Macedonia: tracing historical, social and intercultural features**” <P.S.BoWMA>

(Ανθρωποι και Χώρος στη Δυτική Μακεδονία: ανιχνεύοντας ιστορικά, κοινωνικά και διαπολιτισμικά χαρακτηριστικά) www.eled.uowm.gr/ip.

Συντονιστές του Προγράμματος P.S.BoWMA ήταν η Κατερίνα Δημητριάδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (Ακαδ. Έτη 2009-10 και 2010-11, υλοποίηση στη Φλώρινα) και ο Ιωάννης Ζιώγας, Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Εικαστικών Και Εφαρμοσμένων Τεχνών (Ακαδ. Έτος 2011-12, υλοποίηση στο Leeuwarden - Ολλανδία).

Στο Πρόγραμμα συμμετείχαν ως εταίροι τα Πανεπιστήμια:

- NHL University (Noordelijke Hogeschool Leeuwarden), THE NETHERLANDS

(<http://www.nhl.nl>),

- University of Ljubljana, SLOVENIA (<http://www.uni-lj.si>),

- Cyprus University of Technology, Lemessos, CYPRUS (<http://www.cut.ac.cy>)

- St. Mary's University College, Belfast, UNITED KINGDOM (<http://www.stmarys-belfast.ac.uk>).

- **Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;**

Κατά την τελευταία πενταετία πραγματοποιήθηκαν 46 μετακινήσεις μελών ΔΕΠ στο πλαίσιο διδασκαλίας τους σε προπτυχιακά προγράμματα σπουδών άλλων πανεπιστημίων και 30 μετακινήσεις στο πλαίσιο διδασκαλίας τους σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών ή στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων.

- **Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;**

44 μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν την τελευταία πενταετία στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων.

- **Πόσοι φοιτητές του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;**

10 φοιτητές μετακινήθηκαν, παρόλο που οι αιτήσεις κάθε φορά ήταν πολύ περισσότερες. Τα τελευταία χρόνια η εκδήλωση ενδιαφέροντος από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του τμήματος είναι αυξανόμενη. Δυστυχώς τα κονδύλια που διατίθενται είναι λίγα και δεν μπορούν να ικανοποιήσουν όλους του φοιτητές και τις φοιτήτριες.

- **Πόσοι φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;**

Μετακινήθηκαν 17 φοιτητές. Ωστόσο, αξίζει να αναφερθεί ότι από το 2008 έως το 2013 (κάθε χρόνο) επισκέπτονται το Τμήμα φοιτήτριες προερχόμενες από τη Γαλλία στο πλαίσιο της φοίτησής τους σε ελληνο-γαλλικό μεταπτυχιακό διαπανεπιστημιακό πρόγραμμα με τον τίτλο «**Διδακτικές της πολυγλωσσίας και γλωσσικές, εκπαιδευτικές πολιτικές. Διάδοση των γλωσσών και των πολιτισμών σε πολυγλώσσα και πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα**». Στο πρόγραμμα συμμετέχουν το Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ. και ο Τομέας Τα γαλλικά ως ξένη γλώσσα του Τμήματος Φιλολογίας, Γλώσσες και Ανθρωπιστικές Επιστήμες του **Πανεπιστήμιο του Maine**.

- **Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα;**

Το εκπαιδευτικό έργο αναγνωρίζεται από το τμήμα ακολουθώντας την αναγνώριση των ECTS μονάδων που μεταφέρουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που παρακολούθησαν εκπαιδευτική διαδικασία σε άλλο ίδρυμα και πέρασε το μάθημα/μαθήματα. Οι φοιτητές που παρακολούθησαν το Εντατικό Πρόγραμμα P.S.BoWMa, για παράδειγμα, πιστώθηκαν με 6 μονάδες ECTS.

- **Πόσο ικανοποιητική είναι η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού**

Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους;

Η λειτουργία του κεντρικού Γραφείου Διεθνών Προγραμμάτων του Πανεπιστημίου μας, κυρίως, από το 2012 που στελεχώθηκε με νέα διοικητική υπάλληλο είναι πολύ καλή.

- **Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;**

Το Τμήμα ενημερώνει επίσημα τα μέλη ΔΕΠ και τους φοιτητές μέσω των Γενικών Συνελεύσεων καθώς και με ανακοινώσεις στα υποχρεωτικά μαθήματα. Ενημέρωση γίνεται και μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων.

- **Οργανώνονται εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές από άλλα Ιδρύματα;**

Οργανώνονται επισκέψεις σε χώρους πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος στην ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας.

- **Πώς υποστηρίζονται οι εισερχόμενοι φοιτητές;**

Οι εισερχόμενοι φοιτητές και φοιτήτριες βρίσκονται σε επαφή με τους υπεύθυνους κατά περίπτωση καθηγητές και καθηγήτριες μέλη ΔΕΠ του Τμήματος όσον αφορά τα μαθήματά τους καθώς και για άλλα ζητήματα που αφορούν την διαμονή τους στην Φλώρινα. Επίσης, στο πλαίσιο λειτουργίας του θεσμού του Συμβούλου-καθηγητή οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μπορούν να ενημερώνονται ή να έχουν υποστήριξη σε ζητήματα που τους απασχολούν.

- **Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές;**

Για τους φοιτητές που μετακινούνται μέσω του προγράμματος Erasmus υπάρχει αριθμός μαθημάτων που προτείνονται στην αγγλική γλώσσα τα οποία ακολουθούν το πρόγραμμα ECTS.

- **Υπάρχει πρόσθετη (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομική ενίσχυση των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας;**

Όχι, το Τμήμα έχει πενιχρά οικονομικά μέσα που δεν του επιτρέπουν να ενισχύσει αυτή την κινητικότητα.

- **Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;**

Το Τμήμα μας ενθαρρύνει την κινητικότητα, καθώς παροτρύνει τους φοιτητές και τα μέλη του να μεταβούν σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού, αλλά δεν μπορεί να τα υποστηρίξει περαιτέρω οικονομικά. Εξάλλου έχει πλήρη αντιστοιχία διδακτικών μονάδων με τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, ακολουθώντας τη συμφωνία της Μπολόνια.

- **Πώς ελέγχεται η ποιότητα (και όχι μόνον η ποσότητα) της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού;**

Τα μέλη που μετακινούνται καταθέτουν σημείωμα με την ερευνητική/ακαδημαϊκή τους δραστηριότητα πριν την αναχώρησή τους. Επίσης, υποβάλλουν έκθεση πεπραγμένων μετά την επιστροφή τους από το Ίδρυμα του εξωτερικού και ενημερώνουν σχετικά τη Διοίκηση του Ιδρύματος.

5. Ερευνητικό έργο

5.1. Πώς κρίνετε την προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος;

- Υπάρχει συγκεκριμένη ερευνητική πολιτική του Τμήματος; Ποια είναι;

Η ερευνητική πολιτική που εφαρμόζεται στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας εστιάζεται κυρίως στην καλλιέργεια και προαγωγή των Επιστημών της Αγωγής, μέσα από την ανάπτυξη και διενέργεια επιστημονικών ερευνών που αποσκοπούν στην αναζήτηση και στη θεμελίωση πρωτότυπης θεωρίας που αφορά τόσο την εκπαιδευτική διαδικασία όσο και όλους τους τομείς της εκπαιδευτικής έρευνας. Επίσης η έρευνα που προάγεται από το Τμήμα έχει ως σκοπό την ενίσχυση και προσαρμογή όλων των αντικειμένων που συνθέτουν την παιδαγωγική δομή, στις σύγχρονες απαιτήσεις και ανάγκες της επιστήμης.

- Παρέχονται κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας; Ποια είναι αυτά; Πώς ενημερώνεται το ακαδημαϊκό προσωπικό για δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας; Πώς υποστηρίζεται η ερευνητική διαδικασία;

Παρά τις περιορισμένες δυνατότητες χρηματοοικονομικής στήριξης του Τμήματος, το ακαδημαϊκό προσωπικό συμμετέχει στις τρέχουσες επιστημονικές εξελίξεις, με την παρουσία του σε επιστημονικά συνέδρια και συμπόσια, με την συμμετοχή του σε ερευνητικά έργα, με τις προτάσεις για ερευνητικά προγράμματα και κυρίως με την διεξαγωγή ερευνών τα αποτελέσματα των οποίων δημοσιεύονται σε επιστημονικά περιοδικά, σε συλλογικούς τόμους, πρακτικά συνεδρίων, κτλ. Τα οικονομικά κίνητρα διεξαγωγής έρευνας που παρέχονται στο ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος είναι ελάχιστα (π.χ. έμμεση ενίσχυση από τον τακτικό προϋπολογισμό του Τμήματος), ενώ γίνεται προσπάθεια υποβολής προτάσεων για υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων και έργων, για τις προκηρύξεις των οποίων το ακαδημαϊκό προσωπικό ενημερώνεται κυρίως μέσω της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Η ερευνητική διαδικασία υποστηρίζεται, από πλευράς ανθρώπινου δυναμικού, τόσο από τον/την υπεύθυνο/η της έρευνας όσο και από προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές.

- Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο εσωτερικό του Τμήματος; Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα εκτός Τμήματος, στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα; Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον;

Τα ερευνητικά αποτελέσματα διαχέονται στο εσωτερικό του Τμήματος με ενημέρωση των μελών ΔΕΠ, ενώ σε επίπεδο επιστημονικής ακαδημαϊκής κοινότητας, διαχέονται μέσω δημοσιεύσεων σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά/συλλογικούς τόμους/πρακτικά και ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια. Επίσης, τα αποτελέσματα των ερευνών διαχέονται στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον κυρίως μέσω ημερίδων και δημοσιεύσεων στα ΜΜΕ.

Προς την κατεύθυνση αυτή και η ηλεκτρονική έκδοση του περιοδικού της Παιδαγωγικής Σχολής MENON.

MENON - Journal of Educational Research

(<http://www.kosmit.uowm.gr/site/content/menon-journal-educational-research>)

Το **MENON** αποτελεί ένα βήμα έκφρασης, διεθνών επιστημονικών προδιαγραφών για ερευνητές, ακαδημαϊκούς και εκπαιδευτικούς, με ευρύ φάσμα ακαδημαϊκών θεμάτων, που σχετίζονται με τα γνωστικά αντικείμενα των Παιδαγωγικών Τμημάτων.

Στο περιοδικό μπορούν να δημοσιευθούν σε μία από τις τρεις γλώσσες: αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά πρωτότυπες εμπειρικές και θεωρητικές μελέτες καθώς επίσης και βιβλιοκριτικές-παρουσιάσεις που θα κινούνται στα πεδία των ανθρωπιστικών, των κοινωνικών και των θετικών επιστημών.

Εκδότης του περιοδικού είναι ο Κοσμήτορας της σχολής, Καθηγητής Χ. Λεμονίδης, ενώ η συντακτική επιτροπή αποτελείται από 5 μέλη ΔΕΠ του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών. Στην επιστημονική επιτροπή συμμετέχουν έγκριτοι επιστήμονες από διάφορα πανεπιστήμια της Ελλάδας και του Εξωτερικού.

Μέχρι τώρα εκδόθηκαν τρία τεύχη.

ΤΕΥΧΟΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΘΡΩΝ
1ο	Ιούλιος 2012	11
2α	Ιούλιος 2013	13
2β	Νοέμβριος 2013	10

Συνολικά έχουν υποβληθεί, από τον Μάιο του 2011, όπου έγινε η πρώτη πρόσκληση, **55** άρθρα. Από αυτά έγιναν αποδεκτά μετά από αξιολόγηση από δύο εξωτερικούς κριτές τα **34**. Έχουν δημοσιεύσει συγγραφείς από Πανεπιστήμια στην Ελλάδα, Κύπρο, Σουηδία, Αλβανία, Πορτογαλία και Γαλλία.

Πίνακας 1. Κατανομή των άρθρων ανά χώρα προέλευσης των συγγραφέων

ΑΡΘΡΑ ΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΑΝ	34
ΕΛΛΑΔΑ	24
ΑΛΒΑΝΙΑ	6
ΕΛΛΑΔΑ, ΓΑΛΛΙΑ	1
ΕΛΛΑΔΑ, ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	1
ΣΟΥΗΔΙΑ	1
ΚΥΠΡΟΣ	1

Πίνακας 2. Συνολικός αριθμός συγγραφέων ανά χώρα προέλευσής τους

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	102
ΕΛΛΑΔΑ	67
ΑΛΒΑΝΙΑ	15
ΣΚΟΠΙΑ	11
ΚΥΠΡΟΣ	2
ΕΛΛΑΔΑ, ΓΑΛΛΙΑ	2

ΕΛΛΑΔΑ, ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	2
ΣΟΥΗΔΙΑ	3

Πίνακας 3. Γλώσσες των δημοσιευμένων άρθρων

ΑΡΘΡΑ ΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΑΝ	34
ΑΓΓΛΙΚΑ	31
ΓΑΛΛΙΚΑ	2
ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	1

5.2. Πώς κρίνετε τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα;

- **Ποιά ερευνητικά προγράμματα και δραστηριότητες υλοποιήθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη κατά την τελευταία πενταετία; Ποιό ποσοστό μελών ΔΕΠ/ΕΠ αναλαμβάνει ερευνητικές πρωτοβουλίες; Συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες ή/και μεταδιδακτορικοί ερευνητές στα ερευνητικά προγράμματα;**

Υπάρχουν δυνατότητες και προοπτικές για ανάπτυξη ερευνητικών έργων και προγραμμάτων στο Τμήμα που να καλύπτουν την οργάνωση και διεξαγωγή ερευνών που αφορούν ευρύτερα τομείς εκπαίδευσης, πολιτισμού, νέων τεχνολογιών, κοινωνιολογίας, ψυχολογίας και γενικότερα έρευνες που αφορούν στις προτεραιότητες και στις ανάγκες των σύγχρονων θεμάτων εκπαιδευτικής έρευνας, όπως π.χ. η υποστήριξη των προγραμμάτων με τη χρήση νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας. Τα ερευνητικά έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης είναι «ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ II: Ενίσχυση του Ανθρώπινου Ερευνητικού Δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής διατριβής» με τίτλο «Η Ανάπτυξη της πολιτισμικής δεξιότητας στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: Ένα εκπαιδευτικό πακέτο για την εκπαίδευση και επιμόρφωση των δασκάλων», «Ενθάρρυνση επιχειρηματικών δράσεων, καινοτομικών εφαρμογών και μαθημάτων επιλογής των φοιτητών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας» και η ερευνητική δράση «Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ)» στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση ΕΣΠΑ 2007-2013», στα οποία συμμετέχουν και εξωτερικοί συνεργάτες. Επιπλέον, στο Τμήμα εκπονήθηκε το πρόγραμμα «Κατασκευή εκπαιδευτικού υλικού» και στο πλαίσιο του Erasmus to Intensive Programme, IP, με τίτλο: "People and Space in the Borderland of Western Macedonia: tracing historical, social and intercultural features" Στην πλειοψηφία τους (65%) τα μέλη ΔΕΠ έχουν αναλάβει και αναλαμβάνουν ερευνητικές πρωτοβουλίες, με την υποβολή προτάσεων για τη διεξαγωγή ερευνητικών προγραμμάτων σε αντικείμενα που άπτονται όλους τους τομείς εκπαιδευτικής έρευνας. Το Τμήμα συνεργάστηκε με το Τμήμα Νηπιαγωγών (Coordinator), και με εξωτερικούς ερευνητές την τελευταία πενταετία σε δύο ερευνητικά προγράμματα: (α) «Διερεύνηση Διδακτικών – Μαθησιακών Ακολουθιών: η περίπτωση των Δυνάμεων», (2004 - 2006). Πυθαγόρας Ι, ΕΠΕΑΚ, ΥΠΕΠΘ, Ελλάδα, (β) «Συνεργασία Πανεπιστημίου – Σχολείου για το σχεδιασμό και εφαρμογή μιας διδακτικής σειράς, προϊόν έρευνας, υποστηριζόμενη από ΤΠΕ», (2007-2009). SAS6-CT-2006-042942-Material Science (042942). Παράλληλα, 4 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα (ευρωπαϊκά και ελληνικά) που εκπονούνται από Τμήματα άλλων Α.Ε.Ι. της Ελλάδας.

5.3. Πώς κρίνετε τις διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές;

- **Αριθμός και χωρητικότητα ερευνητικών εργαστηρίων. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού. Καλύπτουν οι διαθέσιμες υποδομές τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας; Ποιά ερευνητικά αντικείμενα δεν καλύπτονται από τις διαθέσιμες υποδομές; Πώς χρηματοδοτείται η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών;**

Στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης λειτουργεί ένα εργαστήριο Η/Υ το οποίο πρόσφατα ανακαινίστηκε πλήρως, τόσο από πλευράς χώρου όσο και από πλευράς εξοπλισμού και υποδομών. Οι θέσεις των Η/Υ την τελευταία διετία έχουν αυξηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό. Παρόλα αυτά οι φοιτητές χρησιμοποιούν το συγκεκριμένο εργαστήριο με αποτέλεσμα να μην είναι διαθέσιμο για τις ερευνητικές ανάγκες.

Επίσης, στη Σχολή λειτουργούν δύο εργαστήρια Φυσικών Επιστημών, (από κοινού με το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών), τα οποία χρησιμοποιούνται για διδακτικούς σκοπούς και για την πραγματοποίηση εργαστηριακών ασκήσεων (διδάσκουν 4 μέλη ΔΕΠ). Ο χώρος δεν επαρκεί για την αποθήκευση των οργάνων και των συσκευών. Παράλληλα, στο Τμήμα λειτουργούν θεσμοθετημένα, εργαστήρια διδακτικής μαθηματικών και τοπικής ιστορίας, για τα οποία δεν υπάρχουν ειδικές υποδομές, αλλά χρησιμοποιούνται αίθουσες και το εργαστήριο Η/Υ του Τμήματος.

Τέλος, αν και ο χώρος της βιβλιοθήκης έχει ανακαινιστεί την τελευταία πενταετία, δεν υπάρχουν νησίδες/τραπέζια σε όλο το κτίριο της Σχολής που να υποστηρίζουν την συνεργασία μεταξύ των φοιτητών.

Η χρηματοδότηση των ερευνητικών υποδομών υλοποιείται από Ευρωπαϊκά και Ελληνικά προγράμματα και από τον προϋπολογισμό του Τμήματος.

5.4. Πώς κρίνετε τις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος κατά την τελευταία διετία ;

Με βάση τα στοιχεία που έχουν αποτυπωθεί στο σχετικό πίνακα (πίνακας 15) οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του Τμήματος καλύπτουν όλες τις κατηγορίες. Ιδιαίτερη βαρύτητα από ποσοτική άποψη φαίνεται ότι δίνεται στις ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια με κριτές (χωρίς πρακτικά)(31.7% των συνολικών καταχωρήσεων), ακολουθούν οι εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές και πρακτικά (29.55%) καθώς και οι δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές (18.62%). Το γεγονός ότι και στις τρεις πρώτες κατηγορίες καταχωρήσεων υπάρχει το σύστημα των κριτών είναι ενδεικτικό της ποιότητας των εργασιών που κατατίθενται προς κρίση. Συνολικά, εμφανίζονται 467 καταχωρήσεις σε όλες τις κατηγορίες του πίνακα. Αναλογούν, περίπου, 20 καταχωρήσεις ανά μέλος ΔΕΠ κατά την τελευταία διετία-τριετία. Να σημειωθεί, επίσης, ότι προτιμήθηκε από την ΟΜΕΑ η κατηγοριοποίηση των καταχωρήσεων ανά ημερολογιακό έτος και συμπεριλήφθηκαν τα έτη από το 2011 έως και το 2013. Βέβαια, το γεγονός ότι σε ένα Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης υπηρετούν μέλη ΔΕΠ με διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα, ερευνητικά ενδιαφέροντα και γνωσιακά υπόβαθρα συντελεί να εμφανίζονται διάφορα ποσοστά καταχωρήσεων ανά κατηγορία και ανά μέλος ΔΕΠ. Επίσης, σε αυτό συντελούν οι απαιτήσεις των διαφορετικών βαθμίδων, τα παράλληλα καθήκοντα που ασκούνται από μέλη ΔΕΠ διάφορων βαθμίδων (π.χ. διοικητικά κ.α.) καθώς και η διακύμανση των ηλικιών των μελών ΔΕΠ η οποία εκτείνεται σε μία εικοσιπενταετία περίπου.

5.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους;

Από τη συμπλήρωση και την επεξεργασία του σχετικού πίνακα (πίνακας 16) προκύπτουν 340 καταχωρήσεις σχετικές με παραμέτρους αναγνώρισης του ερευνητικού έργου του Τμήματος. Αναλογικά, προκύπτουν 15, περίπου, καταχωρήσεις ανά μέλος ΔΕΠ. Ωστόσο, σημαντική βαρύτητα (68.8%) στα ποσοστά των καταχωρήσεων εμφανίζουν (όπως είναι φυσικό) οι ετεροαναφορές στο ερευνητικό έργο των μελών του Τμήματος. Αναλογικά εμφανίζονται, περίπου, 10 ετεροαναφορές ανά μέλος ΔΕΠ κατά την τελευταία τριετία (2011-2013). Πρέπει να επισημανθεί ότι ο αριθμός αυτός θα μπορούσε να είναι σημαντικά υψηλότερος αλλά δεν έχει ακόμα αναπτυχθεί επαρκώς η διαδικασία εντοπισμού και καταγραφής των ετεροαναφορών στο ερευνητικό έργο των μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

5.6. Πώς κρίνετε τις ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος;

✓ Υπάρχουν ερευνητικές συνεργασίες και ποιές

(α) Με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του ιδρύματος;

(β) Με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού;

(γ) Με φορείς και ιδρύματα του εξωτερικού;

Α) Υπάρχει συνεργασία του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης και με τα τέσσερα άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, σε διδακτικό αλλά και σε ερευνητικό επίπεδο, τόσο με τη συνεργασία σε επιστημονικές μελέτες και έρευνες, όσο και με την κοινή συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα.

Β) Παράλληλα, το Τμήμα συνεργάζεται ερευνητικά με άλλα Α.Ε.Ι. της Ελλάδας (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων).

Από τη συνεργασία μέλους ΔΕΠ του Τμήματος (καθηγητής Φωτιάδης) με την ΕΡΤ προέκυψε ντοκιμαντέρ ιστορικού περιεχομένου (12 επεισοδίων).

Επιπλέον, 4 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο συμμετείχαν ή συντόνιζαν ομάδες εργασίας για τη συγγραφή σχολικών εγχειριδίων του δημοτικού σχολείου στα αντικείμενα της γλώσσας, των μαθηματικών και των εικαστικών.

Ως αποτέλεσμα της συνεργασίας του Τμήματος με το Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Α.Π.Θ., με το Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών του ΑΠ.Θ. και με το Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ. έχει προκύψει Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στη Μουσειολογία για το οποίο έχει γίνει αναφορά προηγούμενα και στο οποίο συμμετέχουν μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματός μας.

Γ) Το Τμήμα συνεργάζεται με φορείς και ιδρύματα των χωρών: Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Μ. Βρετανία, Φινλανδία.

5.7. Πώς κρίνετε τις διακρίσεις και τα βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος;

Οι διακρίσεις της τελευταίας πενταετίας αφορούν στα ακόλουθα θεματικά πεδία:

✓ Ιστορική έρευνα στον ποντιακό ελληνισμό (σε εθνικό και διεθνές επίπεδο)

Ενδεικτικά, μπορούν να αναφερθούν οι βραβεύσεις μελών ΔΕΠ (Καθηγητή κ. Φωτιάδη):

α) από το Δήμο Βέροιας με το «Χρυσό Κλειδί» της πόλης για την προσφορά του (2006),

β) από το Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού με μετάλλιο για τη «συμβολή στην ανάπτυξη του Απόδημου Ελληνισμού» (2006),

γ) από την Ένωση Ιδιοκτητών Ημερησίων Επαρχιακών Εφημερίδων για την «σημαντική προσφορά ως αφετηρία την Ελληνική Περιφέρεια» (2007),

δ) από την Ιερά Μητρόπολη Δράμας με Χρυσό Μετάλλιο «δι' όσα υπέρ του Πόντιου Ελληνισμού ούτος έπραξεν» (2008).

✓ Συγγραφικό έργο στη νεότερη ιστορία (σε εθνικό επίπεδο)

✓ Εκπαιδευτική ρομποτική (σε εθνικό και διεθνές επίπεδο)

- ✓ Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό (σε εθνικό επίπεδο)
- ✓ Αξίζει να σημειωθεί ότι τα δύο τελευταία χρόνια αναπτύχθηκε από το Τμήμα το Εντατικό Πρόγραμμα ERASMUS "*People and Space in the Borderland of Western Macedonia: tracing historical, social and intercultural features*" <P.S.BoWMa> (Ανθρωποι και Χώρος στη Δυτική Μακεδονία: ανιχνεύοντας ιστορικά, κοινωνικά και διαπολιτισμικά χαρακτηριστικά) όπου συμμετείχαν καθηγητές και φοιτητές από τα πανεπιστήμια NHL University, The Netherlands, University of Ljubljani, Slovenia και Cyprus University of Technology, Cyprus.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα διακρίθηκε στο πλαίσιο επετειακής εκδήλωσης για τα Εντατικά Προγράμματα ERASMUS (Erasmus Intensive Programmes, IPs) που ανέπτυξαν τα Ανώτατα Ιδρύματα της χώρας στο διάστημα των τελευταίων εφτά χρόνων (2007-2013). Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) –ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ – τη Δευτέρα 9 Δεκεμβρίου 2013.

Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας απέσπασε 2 βραβεία:

Το 1^ο ΒΡΑΒΕΙΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ και 3^ο ΒΡΑΒΕΙΟ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ για το συντονισμό του Εντατικού Προγράμματος ERASMUS με τίτλο: "**People and Space in the Borderland of Western Macedonia: tracing historical, social and intercultural features**" <P.S.BoWMa>

(Ανθρωποι και Χώρος στη Δυτική Μακεδονία: ανιχνεύοντας ιστορικά, κοινωνικά και διαπολιτισμικά χαρακτηριστικά) www.eled.uowm.gr/ip.

Συντονιστές του Προγράμματος P.S.BoWMa ήταν η Κατερίνα Δημητριάδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (Ακαδ. Έτη 2009-10 και 2010-11, υλοποίηση στη Φλώρινα) και ο Ιωάννης Ζιώγας, Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Εικαστικών Και Εφαρμοσμένων Τεχνών (Ακαδ. Έτος 2011-12, υλοποίηση στο Leeuwarden - Ολλανδία).

Στο Πρόγραμμα συμμετείχαν ως εταίροι τα Πανεπιστήμια:

- NHL University (Noordelidijke Hogeschool Leeuwarden), THE NETHERLANDS (<http://www.nhl.nl>),
- University of Ljubljana, SLOVENIA (<http://www.uni-lj.si>),
- Cyprus University of Technology, Lemessos, CYPRUS (<http://www.cut.ac.cy>)
- St. Mary's University College, Belfast, UNITED KINGDOM (<http://www.stmarys-belfast.ac.uk>).

11 από τα 23 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν διδάξει ως επισκέπτες καθηγητές σε άλλα Ιδρύματα του εξωτερικού.

5.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό συμμετοχής των φοιτητών/σπουδαστών στην έρευνα;

Στα πλαίσια του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος, δίνεται η ευκαιρία στους φοιτητές να συμμετάσχουν σε έρευνες, που αφορούν τομείς εκπαίδευσης, αλλά και επιχειρηματικότητας και καινοτομίας. Στα υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών, προσφέρεται το μάθημα «Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας», στο οποίο οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με τις βασικές αρχές και τα στάδια μιας έρευνας, αλλά και στατιστικής επεξεργασίας ερευνητικών δεδομένων ενώ στη συνέχεια του προγράμματος σπουδών, αλλά και μέσω των προγραμμάτων και «Ενθάρρυνση επιχειρηματικών δράσεων, καινοτομικών εφαρμογών και μαθημάτων επιλογής των φοιτητών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας», «ΔΑΣΤΑ» προσφέρονται μαθήματα, στα οποία οι φοιτητές κάνουν πρακτική εφαρμογή ερευνών σε διάφορα αντικείμενα (Παιδαγωγική, Μαθηματικά, Ιστορία, Ψυχολογία, Γλώσσα, Νέες Τεχνολογίες, Φυσικές Επιστήμες, Κοινωνιολογία, Λογοτεχνία, Πολιτισμός, κτλ). Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ενθάρρυνση επιχειρηματικών δράσεων, καινοτομικών εφαρμογών και μαθημάτων επιλογής των φοιτητών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας» οι φοιτητές εκπόνησαν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες εργασίες αναπτύσσοντας καινοτόμες ιδέες τόσο για εκπαιδευτικά, αλλά και γενικότερα για επιχειρηματικά θέματα. Επιπλέον, ομάδα φοιτητών του Τμήματος έχει διακριθεί με το πρώτο βραβείο σε Πανελλήνιο και σε διεθνή διαγωνισμό εκπαιδευτικής ρομποτικής στον οποίο το Τμήμα συμμετέχει τα τελευταία χρόνια με ομάδες φοιτητών του στο πλαίσιο των μαθημάτων Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών. Σε μεταπτυχιακό επίπεδο, οι φοιτητές συμμετέχουν σε έρευνες που είναι απαραίτητες στα πλαίσια των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών, με την επίβλεψη και καθοδήγηση των διδασκόντων, καθώς και στα πλαίσια των διπλωματικών τους εργασιών.

Όλοι οι φοιτητές (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, υποψήφιοι διδάκτορες) ενθαρρύνονται να συμμετέχουν υπό την εποπτεία μελών ΔΕΠ στη διεξαγωγή ερευνών στο πλαίσιο της φοίτησής τους. Από περιοδολόγηση και σχετική καταμέτρηση του σχετικού ερευνητικού έργου του Τμήματος κατά το χρονικό διάστημα 2011-2013 προκύπτει συμμετοχή των φοιτητών σε δημοσιευμένο ερευνητικό έργο ως ακολούθως:

Δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές: 27.8%

Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές: 37%

Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους: 18%

Ανακοινώσεις σε συνέδρια με κριτές: 34%

6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

6.1. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Ποια έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς εκτελούνται ή εκτελέσθηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία;

Το Τμήμα συνεργάζεται με τους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς της τοπικής και της ευρύτερης κοινωνίας.

- ✓ Στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης των φοιτητών του Τμήματος ισχύει συνεργασία με τις σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Φλώρινας.
- ✓ Στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης προβλέπεται η ανάπτυξη συνεργασίας με 70 φορείς. Μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2012-2013 200 φοιτητές έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα.

- ✓ Αναπτύχθηκε συνεργασία με τη Δ.Ε.Η. Δυτικής Μακεδονίας για την εξάσκηση των φοιτητών στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη περιβαλλόντων μάθησης μη τυπικής εκπαίδευσης.
- ✓ Κατά την τελευταία πενταετία διεξάγεται διαγωνισμός με την επωνυμία «Μαθηματικά της Φύσης και της Ζωής» με στόχο οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου να ενδιαφερθούν περισσότερο και να αγαπήσουν τα μαθηματικά. Ο διαγωνισμός διεξάγεται στις εγκαταστάσεις της Παιδαγωγικής Σχολής υπό την εποπτεία και το συντονισμό μελών ΔΕΠ του Τμήματος.
- ✓ Από το 2012 ξεκίνησε συνεργασία με σχολεία της ευρύτερης περιοχής της Φλώρινας, για την οργάνωση επιστημονικής γωνιάς σε κάθε σχολείο καθώς και την οργάνωση Φεστιβάλ Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας: <http://ekdidyma.web.uowm.gr/?q=physics/innovations/1st-festival-fe>
- ✓ Συμμετοχή μελών ΔΕΠ στην Επιτροπή Ανηλίκων, συμβάλλοντας με τις γνώσεις και τις προτάσεις τους στην εύρυθμη λειτουργία της Επιτροπής. Άλλα μέλη ΔΕΠ βοηθούν στα προβλήματα της τοπικής κοινωνίας, όπως είναι η βοήθεια των φτωχών και η ψυχική στήριξή τους.
- ✓ Μέλη ΔΕΠ είναι μέλη πολιτιστικών φορέων, όπως της Ευξείνου Λέσχης και του Συλλόγου Κιουταχειωτών-Μικρασιατών Φλώρινας, στις δραστηριότητες των οποίων συμμετέχουν ενεργά. Δίνουν διαλέξεις πολιτιστικού περιεχομένου σε αυτούς τους

συλλόγους και στον πολιτιστικό σύλλογο εργαζομένων ΟΤΕ.

✓ **Πρόγραμμα εθελοντισμού «Όλοι εγγράμματοι και ενάριθμοι»**

Το πρόγραμμα του εθελοντισμού «Όλοι εγγράμματοι και ενάριθμοι» ήταν μια πρωτοβουλία του κοσμήτορα, καθηγητή Λεμονίδη, και 4 μελών ΔΕΠ του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης με στόχο αφενός την ανάπτυξη των δεξιοτήτων, των αδύνατων κυρίως μαθητών του δημοτικού σχολείου, στη γλώσσα και τα μαθηματικά, αφετέρου την καλλιέργεια της ιδέας του εθελοντισμού στους φοιτητές του τμήματός μας. Η πρόταση αυτή υποβλήθηκε στην Επιτροπή στήριξης του Πανεπιστημίου της Φλώρινας και έγινε αποδεκτή από όλους τους τοπικούς φορείς (Δήμο Φλώρινας και Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης), αλλά και τους συλλόγους των διδασκόντων των σχολείων της πόλης της Φλώρινας.

Υποβλήθηκε επίσης και στη Γενική Συνέλευση των φοιτητών του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης και υιοθετήθηκε με ενθουσιασμό από το σύνολο των φοιτητών.

Η προσπάθεια αυτή ξεκίνησε πιλοτικά τον Ιανουάριο του 2012 και διήρκεσε μέχρι τον Ιούνιο του 2012. Ανά σχολείο, οργανώθηκαν ομάδες μαθητών, που προέρχονται από οικογένειες με ιδιαίτερα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα και παρουσιάζουν δυσκολίες στη μάθηση. Οι γονείς και κηδεμόνες των μαθητών καλούνταν να συμπληρώσουν αίτηση συμμετοχής στο Πρόγραμμα Εθελοντικής Ενισχυτικής Διδασκαλίας για τα παιδιά τους. Συνολικά δήλωσαν συμμετοχή 77 μαθητές του Δημοτικού σχολείου.

Από την άλλη κλήθηκαν οι τριτοετείς και τεταρτοετείς φοιτητές του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, να διδάξουν εθελοντικά στους μαθητές αυτούς υπό την εποπτεία των 4 Μελών ΔΕΠ που αποτελούσαν το συντονιστικό όργανο αυτής της προσπάθειας. Δήλωσαν εθελοντική συμμετοχή 70 φοιτητές του ΠΤΔΕ, ενώ 4 μεταπτυχιακοί φοιτητές είχαν συντονιστικό ρόλο.

Μετά από μια διαδικασία διερεύνησης και καταγραφής των αναγκών των μαθητών, οι φοιτητές με συγκεκριμένο υλικό, στη γλώσσα και τα μαθηματικά, που το επέλεγαν σε συνεργασία με τα μέλη ΔΕΠ, ενίσχυαν εξατομικευμένα τις δεξιότητες του κάθε μαθητή με τη χρήση κατάλληλων δραστηριοτήτων προσαρμοσμένες στις αντίστοιχες ανάγκες, δύο φορές την εβδομάδα. Οι φοιτητές τηρούσαν εβδομαδιαίο ημερολόγιο, όπου κατέγραφαν τη μαθησιακή διαδικασία και τις δυσκολίες του κάθε μαθητή, και έκαναν επαναλαμβανόμενες συναντήσεις με τα αντίστοιχα μέλη ΔΕΠ του συντονιστικού, όπου συζητήσουν για τη διαδικασία και σχεδίαζαν ή αναδιαμόρφωναν τις δραστηριότητες της επόμενης εβδομάδας.

Όλη αυτή η διαρκής αξιολόγηση κατέδειξε τα θετικά αποτελέσματα αυτής της πρώτης εθελοντικής προσπάθειας μέσα από την οποία βοηθήθηκαν ιδιαίτερα οι συγκεκριμένοι μαθητές του δημοτικού. Επιπλέον, μέσα από αυτή την εθελοντική προσπάθεια προωθήθηκε η σύνδεση της πανεπιστημιακής κοινότητας με την τοπική κοινωνία αφού δόθηκε στο Πανεπιστήμιο η ευκαιρία να δείξει το κοινωνικό του πρόσωπο.

Πόσα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν σ' αυτά;

- ✓ 9 μέλη ΔΕΠ και ένα μέλος ΕΕΔΙΠ του Τμήματος συντονίζουν τη συνεργασία με τις σχολικές μονάδες.
- ✓ Όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετέχουν είτε ως συντονιστές είτε ως επόπτες των υπο-έργων υλοποίησης της συνεργασίας στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης.
- ✓ Ένα μέλος ΔΕΠ συντονίζει τη συνεργασία με τη Δ.Ε.Η.
- ✓ 15 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν στην υλοποίηση του Intensive Program.
- ✓ Στο Εκπαιδευτικό Δίκτυο Δυτικής Μακεδονίας συμμετέχουν 4 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.
- ✓ Στη διεξαγωγή του διαγωνισμού «Μαθηματικά της Φύσης και της Ζωής» συμμετέχουν τρία μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.
- ✓ Στη δημιουργία της επιστημονικής γωνιάς και την διεξαγωγή του Φεστιβάλ Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας (2013) συμμετείχαν δύο μέλη ΔΕΠ και 200 περίπου μαθητές (5 σχολεία).

Πόσοι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν σε αυτά;

- ✓ Όλοι οι προπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν στη συνεργασία του Τμήματος και των σχολικών μονάδων.
- ✓ 25 προπτυχιακοί φοιτητές και μία μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Τμήματος συμμετείχαν στην υλοποίηση του Intensive Program.
- ✓ Στο Εκπαιδευτικό Δίκτυο Δυτικής Μακεδονίας συμμετέχουν 2 μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος και ένας προπτυχιακός φοιτητής του Τμήματος Εφαρμοσμένων και Εικαστικών Τεχνών.
- ✓ Στη δημιουργία της επιστημονικής γωνιάς και την διεξαγωγή του Φεστιβάλ Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας (2013) συμμετείχαν 1 υποψήφιος διδάκτωρ, 25 φοιτητές και 200 περίπου μαθητές (5 σχολεία).

Γενικότερα, το Τμήμα συνδιοργανώνει συνέδρια και ημερίδες με φορείς της τοπικής κοινωνίας οι οποίοι συχνά αποτελούν χορηγούς αυτών των δράσεων. Η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με τους ΚΠΠ φορείς αναγνωρίζεται από την τοπική κοινωνία και τα τοπικά μέσα ενημέρωσης.

Πώς αναγνωρίζεται και προβάλλεται η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Η συνεργασία του Τμήματος με τους ΚΠΠ φορείς προβάλλεται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και των τοπικών ΜΜΕ. Το Τμήμα ενημερώνει όλους τους φορείς της Δυτικής Μακεδονίας μέσω της λειτουργίας Γραφείου Τύπου (το οποίο διαθέτει ξεχωριστή ηλεκτρονική διεύθυνση).

6.2. Πώς κρίνετε τη δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

- **Υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών; Πόσο αποτελεσματικοί είναι κατά την κρίση σας;**

Δεν υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών.

- **Πώς αντιμετωπίζουν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;**

Αν και δεν υπάρχουν επίσημοι μηχανισμοί τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος προωθούν την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών.

- **Πώς αντιμετωπίζουν οι ΚΠΠ φορείς την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;**

Οι ΚΠΠ φορείς αναγνωρίζουν τη δυναμική παρουσία και παρέμβαση του Τμήματος στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι της Δυτικής Μακεδονίας.

- **Αξιοποιούνται οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς;**

Όλη η υλικοτεχνική υποδομή του Τμήματος αξιοποιείται για την προώθηση συνεργασιών του με τους ΚΠΠ φορείς.

6.3. Πώς κρίνετε τις δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

- Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο;

Οι δράσεις συνεργασίας καθώς και τα αποτελέσματα ανακοινώνονται συνήθως στον τοπικό τύπο ή σε άλλα ΜΜΕ (ραδιόφωνο, τηλεόραση) τοπικής εμβέλειας.

- Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος;

Υπάρχει συμμετοχή του Τμήματος στην οργάνωση εκδηλώσεων ενημερωτικού περιεχομένου σε σχέση με τη λειτουργία του.

- Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων;

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες απόφοιτοι του Τμήματος (δάσκαλοι) συμμετέχουν σε ΚΠΠ φορείς (δημοτικές επιτροπές παιδείας, νομαρχιακές επιτροπές παιδείας κτλ) υπάρχει συνεργασία.

6.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία;

- Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία;

Στο πλαίσιο της μη τυπικής εκπαίδευσης οργανώνονται εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους όπως λιγνιτορυχεία, ατμοηλεκτρικοί σταθμοί παραγωγής ενέργειας, ΟΤΕ, Αρκτούρος, Πρέσπες, μουσεία. Ακόμα, στο πλαίσιο τυπικής εκπαίδευσης φοιτητές αναλαμβάνουν την εκπόνηση πτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών με θέματα που αφορούν την ιστορία, τη σύγχρονη παρουσία και τη λειτουργία ΚΠΠ φορέων.

- Οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων; Απασχολούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες;

Σε διάφορα θεματικά πεδία (π.χ. Αγωγή Υγείας, Διοίκηση Εκπαίδευσης, Εκπαιδευτική Αξιολόγηση) οργανώνονται ομιλίες/διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων τα οποία, όμως, δεν απασχολούνται ως διδάσκοντες στο Τμήμα.

6.5. Πώς κρίνετε τη συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη;

- Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες;

Οι συνεργασίες του Τμήματος με τους ΚΠΠ φορείς διακρίνονται για την σταθερότητά τους. Συνεχώς εμπεδώνονται και επομένως το μέλλον συνεργασίας προοιωνίζεται καλό και συνεχώς βελτιούμενο. Αντίθετα οι συνθήκες της περιρρέουσας ατμόσφαιρας καθιστούν επιτακτική την διεύρυνση και ολοένα βελτίωση των συνεργασιών. Αυτές οι συνεργασίες φαίνονται και στην διοργάνωση από μέρους του Τμήματος εκδηλώσεων εκπαιδευτικού και πολιτισμικού ενδιαφέροντος, οι οποίες υπηρετούν την εκπαιδευτική και πολιτισμική ανάπτυξη της περιοχής.

- Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και

ΚΠΠ φορέων;

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 το Τμήμα σύναψε επίσημη συμφωνία συνεργασίας με φορείς της πόλης (τοπική αυτοδιοίκηση, εκκλησία, τεχνικό και εμπορικό επιμελητήριο) με στόχο τη στήριξη της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας αλλά και των υπόλοιπων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

- **Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα;**

Έχει συζητηθεί η θεσμοθέτηση της εκπροσώπησης του Τμήματος στην τοπική αυτοδιοίκηση μέσω της λειτουργίας γραφείου διασύνδεσης του πανεπιστημίου και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η δράση βρίσκεται σε φάση υλοποίησης.

- **Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης;**

Έχει θεσμοθετηθεί η σύνοδος-συνάντηση των κοσμητόρων των Παιδαγωγικών Σχολών και των προέδρων των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών σε πανελλαδικό επίπεδο. Οι συναντήσεις διεξάγονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα και σε αυτές συζητώνται θέματα σχετικά με την τριτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας με έμφαση στη λειτουργία, τα προβλήματα και τις προοπτικές ανάπτυξης των Παιδαγωγικών Τμημάτων. Επίσης, η διάδραση και η συνεργασία μεταξύ του Τμήματος και των άλλων Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης τονώνεται και από τη μεμονωμένη συμμετοχή μελών του Τμήματος σε εκλεκτορικά σώματα, εξεταστικές επιτροπές διδακτορικών διατριβών, κοινά ερευνητικά προγράμματα, μεταπτυχιακά προγράμματα.

- **Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή;**

Μέλη του Τμήματος συμμετέχουν ενεργά σε επιτροπές της τοπικής κοινωνίας και ευρύτερα της Δυτικής Μακεδονίας, οι οποίες επικεντρώνονται σε ειδικά προβλήματα ή και θέματα ανάπτυξης της περιοχής (π.χ. σιδηροδρομική σύνδεση Φλώρινας-Υπόλοιπης Ελλάδας). Η ιστορία του ποντιακού ελληνισμού αποτελεί σημαντικό άξονα αναφοράς προβολής του Τμήματος και συνεργασίας του με ΚΠΠ φορείς σε τοπικό, πανελλαδικό αλλά και διεθνές επίπεδο με την οργάνωση εκθέσεων, ομιλιών, σεμιναρίων (Αμερική, Ρωσία) και την παραγωγή ντοκιμαντέρ ιστορικού περιεχομένου από την ελληνική δημόσια τηλεόραση.

- **Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα;**

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 αναπτύχθηκε η συνεργασία του Τμήματος με τις άλλες βαθμίδες της εκπαίδευσης (α' βάθμια και β' βάθμια) σε επίπεδο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Ως προϊόν αυτής της συνεργασίας προέκυψε η ιστοσελίδα του δικτύου: <http://ekdidyma.web.uowm.gr/>. Η συγκεκριμένη ιστοσελίδα περιλαμβάνεται στο εκπαιδευτικό υλικό του Νέου Προγράμματος Σπουδών στις Φυσικές Επιστήμες για το Δημοτικό Σχολείο. Βρίσκεται σε ανάπτυξη με απώτερο σκοπό να συνδεθεί με τις κυριότερες εκπαιδευτικές ιστοσελίδες της χώρας μας.

- **Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;**

Το Τμήμα διοργανώνει κάθε χρόνο ημερίδες και συνέδρια τα οποία απευθύνονται, κυρίως, στον εκπαιδευτικό κόσμο αλλά και σε όλη την τοπική και την ευρύτερη κοινωνία. Ανάλογα με τη θεματολογία υπάρχει εκτεταμένη ή περιορισμένη συμμετοχή του κοινωνικού περιβάλλοντος σε αυτές τις δράσεις. Επιπλέον, το Τμήμα συμμετέχει με εκπρόσωπο ή

εκπροσώπους του σε κοινωνικές-πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται στην πόλη της Φλώρινας (επετειακοί εορτασμοί, ομιλίες, ενημερωτικές συναντήσεις).

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

7.1 Πώς κρίνετε τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

- **Ποια είναι η συμμετοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας στη διαμόρφωση και παρακολούθηση της υλοποίησης, και στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών του στρατηγικών;**

Η ακαδημαϊκή κοινότητα (ΔΕΠ, φοιτητές, λοιπό προσωπικό) μέσα από τη σύσταση επιτροπών με συγκεκριμένο έργο, συμμετέχει στην υλοποίηση των στόχων που θέτει το Τμήμα για την ανάπτυξή του. Τα τελευταία δύο έτη γίνονται προσπάθειες για τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών στρατηγικών του Τμήματος μέσα από την εμπλοκή του με τους τοπικούς φορείς (Δήμος, Περιφέρεια, επιχειρήσεις, εκκλησία). Επιπλέον έχει συσταθεί γραφείο τύπου με στόχο την προβολή των δράσεων, στα τοπικά ΜΜΕ και στο διαδίκτυο.

- **Συγκεντρώνει και αξιοποιεί το Τμήμα τα απαιτούμενα για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του στοιχεία και δείκτες;**

Παρακολουθούμε την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών, την πορεία των φοιτητών (τον αριθμό και τις κατηγορίες των νέο-εισερχόμενων φοιτητών, τα μόρια εισαγωγής τους, την επίδοσή τους, τον αριθμό των πτυχιούχων και την επαγγελματική τους αποκατάσταση) και τις αντοχές τους στο ανταγωνιστικό οικονομικό αλλά και ακαδημαϊκό περιβάλλον, την πορεία των ερευνητικών δραστηριοτήτων του Τμήματος και των μελών ΔΕΠ, την πορεία των ιδιαίτερων επιστημονικών πεδίων, και αναλόγως κάνουμε τις αναγκαίες προσαρμογές (σε νέα μέλη ΔΕΠ, σε νέα μαθήματα-αντικείμενα, υποδομές) λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς εξελίξεις. Στο παράρτημα παρουσιάζονται διαχρονικά ο αριθμός των νέο-εισερχόμενων φοιτητών, τα μόρια εισαγωγής τους, οι βαθμολογίες των αποφοίτων του Τμήματος.

- **Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου;**

Η ελκυστικότητα του Τμήματός μας είναι σχετικά ικανοποιητική, αν συγκριθεί με άλλα ομοταγή παιδαγωγικά τμήματα. Η φρεσκάδα του Τμήματος και των περισσότερων μελών του, καθώς και τα σύγχρονα και ελκυστικά αντικείμενα αποτελούν πόλο έλξης. Επιπλέον, στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών καλεί τακτικά και ετησίως μέλη από την ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα τα οποία δίνουν διαλέξεις, συνεργάζονται με μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες. Δεν έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο μη υποβολής υποψηφιοτήτων σε προκηρύξεις μελών ΔΕΠ.

- **Πώς συνδέεται ο προγραμματισμός προσλήψεων και εξελίξεων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού με το σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος; Πόσους φοιτητές ζητάει τεκμηριωμένα το Τμήμα ανά έτος; Πόσοι φοιτητές τελικά σπονδάζουν ανά έτος και ποια είναι η προέλευσή τους ανά τρόπο εισαγωγής (εισαγωγικές εξετάσεις, μετεγγραφές, ειδικές κατηγορίες, κλπ);**

Στο βαθμό που υπάρχουν δυνατότητες επί πλέον προσωπικού μέχρι τη συμπλήρωση του οργανογράμματος προκηρύσσουμε θέσεις σε σύγχρονα και ελκυστικά γνωστικά αντικείμενα. Αυτό αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της λογικής και της φιλοσοφίας που διέπει και συμπληρώνει τον ακαδημαϊκό αναπτυξιακό προγραμματισμό μας. Ωστόσο, η τελευταία εκλογή μέλους ΔΕΠ πραγματοποιήθηκε το 2010 και ο διορισμός του εκλεγμένου συναδέλφου συνέβη το Δεκέμβριο του 2013. Έκτοτε δεν υπάρχει άλλη προκήρυξη νέας θέσης παρά μόνο εξελίξεις μελών ΔΕΠ στο πλαίσιο της εφαρμογής από την ελληνική πολιτεία συγκεκριμένων αναλογιών αποχωρήσεων και προσλήψεων στο δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

- **Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου;**

Το Τμήμα προβάλλει το έργο του με ανοιχτό και διαυγή τρόπο μέσω της ιστοσελίδας του Πανεπιστημίου καθώς και του Τμήματος. Για παράδειγμα, στο διαδίκτυο είναι αναρτημένα τα ενημερωμένα βιογραφικά των περισσότερων μελών του Τμήματος καθώς και ο οδηγός σπουδών με σύγχρονα γνωστικά αντικείμενα. Η ίδια η λειτουργία του, η τοπική, εγχώρια και διεθνής δράση των μελών ΔΕΠ, αλλά και των φοιτητών, κυρίως των μεταπτυχιακών, η οργάνωση συνεδρίων/ημερίδων δημιουργούν προϋποθέσεις για την προσέλκυση φοιτητών υψηλού επιπέδου. Με την καθοδήγηση των καθηγητών τους συμμετέχουν σε συνέδρια, ελληνικά και διεθνή, δημοσιεύουν σε περιοδικά, ελληνικά και ξένα αναδεικνύοντας το Τμήμα και το έργο του.

Επίσης, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 (άνοιξη) υπό την αιγίδα του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας πραγματοποιήθηκαν ενημερωτικές επισκέψεις μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε σχολεία της Φλώρινας για να γνωρίσουν καλύτερα οι μαθητές του Λυκείου τις δυνατότητες που τους προσφέρονται για να φοιτήσουν στο ΠΤΔΕ Φλώρινας.

7.2. Πώς κρίνετε τη διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

- **Υπάρχει διαδικασία διαμόρφωσης συγκεκριμένου βραχυ-μεσοπρόθεσμου (λ.χ. 5ετούς) σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι η διαδικασία αυτή;**

Οι προοπτικές του Τμήματος καθώς και οι προσπάθειες βελτίωσης των συνθηκών λειτουργίας του διαφαίνονται στον τετραετή ακαδημαϊκό προγραμματισμό (2008-2012), που έχει συντάξει το Τμήμα και ο οποίος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Έκθεσης. Εκεί αποτυπώνονται οι βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες ανάγκες του Τμήματος σε ανθρώπινο δυναμικό, οι υποδομές και τα μέσα. Επίσης διατυπώνονται συγκεκριμένες προτάσεις για την ικανοποίηση των αναγκών αυτών. Η διαδικασία διαμόρφωσης αυτού του προγραμματισμού υπήρξε ιδιαίτερα ικανοποιητική, καθώς για τη σύνταξη της συμμετείχαν όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος.

Επιπρόσθετα, το σχέδιο ανάπτυξης του Τμήματος λαμβάνει υπόψη του τις ιδιαιτερότητες του χώρου του και του διεθνούς περιβάλλοντος. Η γεωγραφική θέση του Τμήματος κοντά σε παιδαγωγικές σχολές δύο όμορων χωρών, της Αλβανίας και της FYROM, από τις οποίες απέχει 60 και 30 χιλιόμετρα αντίστοιχα, δημιουργεί ευκαιρίες διεθνούς συνεργασίας. Στο πλαίσιο αυτό γίνονται και θα ενταθούν στο μέλλον προσπάθειες συνεργασίας σε ερευνητικό αλλά και διδακτικό επίπεδο με την ανάπτυξη συνεργασιών και ανταλλαγή φοιτητών και διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού. Προγραμματίζεται η συνδιοργάνωση συνεδρίου της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας μαζί με τις όμορες Παιδαγωγικές Σχολές της Κορυτσάς και των Bitola μέσα στο 2012.

- **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι;**

Στο Τμήμα μας όλα τα θέματα που το απασχολούν συζητούνται ευρύτατα στις Γενικές Συνελεύσεις. Ειδική διαδικασία για την παρακολούθηση του σχεδίου ανάπτυξης του Τμήματος δεν έχει θεσμοθετηθεί. Ωστόσο συστήνονται επιτροπές κατά περίπτωση, οι οποίες λογοδοτούν στα όργανα του Τμήματος με κορυφαίο τη Γενική του Συνέλευση. Σε γενικές γραμμές, η Συνέλευση του Τμήματος παρακολουθεί αποτελεσματικά τις σχετικές εξελίξεις.

Αντιπροσωπευτικά παραθέτουμε τον πίνακα 7.4 (βλ. Παράρτημα 7) υλοποίησης των στόχων του Τμήματος με βάση το τετραετή στρατηγικό σχεδιασμό (2008-2012). Με βάση τον πίνακα, διαπιστώνονται τα ακόλουθα (η αρίθμηση γίνεται με βάση το σχετικό πίνακα 1 της έκθεσης):

1.1.1 Έκταση διαθέσιμων χώρων:

Το έτος 2010, κατασκευάστηκαν 8 νέες αίθουσες (διδασκαλία, εργαστήρια, γραφεία) στις εγκαταστάσεις της Παιδαγωγικής Σχολής, διαστάσεων (3x5).

1.1.2 Βιβλιοθήκη:

- (i) Απέκτησε το λογισμικό ADVANCE με τον οποίο είναι δυνατή η πρόσβαση στον κατάλογο των τίτλων της βιβλιοθήκης.
- (ii) Τη διετία 2009-2011, αυξήθηκε ο ετήσιος αριθμός των δανεισμών περίπου από 4000 σε 6000.
- (iii) Τη διετία 2009-2011 αυξήθηκε ο αριθμός των τίτλων της βιβλιοθήκης περίπου κατά 2000 από δύο δωρεές.
- (iv) Η βιβλιοθήκη απέκτησε ασύρματο δίκτυο.

1.1.3 Δίκτυο:

Ο στόχος της τετραετίας σχετικά με τα 5 Mbps καθώς και η ασύρματη ζεύξη με οπτική ίνα υλοποιήθηκε κατά το έτος 2009-2010.

1.1.4 Εξοπλισμός των αιθουσών:

Όλες οι αίθουσες εξοπλίστηκαν με video-projector και είναι σε εξέλιξη η σύνδεση στο Internet.

1.1.5 Εξοπλισμός των εργαστηρίων:

- (i) Αυξήθηκαν οι νησίδες των Η/Υ από 20 σε 36 και αποκτήσαμε έναν scanner A4.
- (ii) Όσον αφορά το εργαστήριο των Φυσικών Επιστημών, συμπληρώθηκε με όργανα, συσκευές και εκπαιδευτικά λογισμικά. Το εργαστήριο στεγάζεται σε δύο αίθουσες, και εξυπηρετεί τα μαθήματα τεσσάρων μελών ΔΕΠ των δύο τμημάτων της Παιδαγωγικής Σχολής. Ο εξοπλισμός του εργαστηρίου κρίνεται αρκετά ικανοποιητικός για τη στήριξη των πρακτικών των φοιτητών. Το εργαστήριο έχει ακόμη ανάγκη τουλάχιστον 5 Η/Υ για την πραγματοποίηση εικονικών και συγχρονικών πειραμάτων και παράλληλα ένας server για το «μοίρασμα» της εργασίας και τον έλεγχο των ασκουμένων φοιτητών.

1.1.6 Εξοπλισμός γραφείων διδασκόντων:

Έγινε περιορισμένη ανανέωση των επίπλων και των Η/Υ των μελών ΔΕΠ. Το ζήτημα της διάθεσης γραφείων στα μέλη ΔΕΠ μετά την αποχώρηση των συναδέλφων του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών έχει πλέον εξορθολογιστεί. Στην παρούσα φάση σχεδόν όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος διαθέτουν γραφείο μόνα τους και δεν το μοιράζονται με άλλους συναδέλφους όπως συνέβαινε μέχρι το 2012.

3.2 Χρηματοδότηση

Ο προϋπολογισμός του Τμήματος βαίνει μειούμενος κάθε χρόνο. Είναι ενδεικτικό ότι μόλις και μετά βίας μπορούν να καλυφθούν τα έξοδα των μελών ΔΕΠ (όχι όλων) που συμμετέχουν σε συνέδρια του εσωτερικού και του εξωτερικού.

3.3 Άρση δυσκολιών πρόσβασης στο φυσικό χώρο έρευνας ενός Παιδαγωγικού Τμήματος: το σχολείο.

Το πρόβλημα παραμένει για όλη τη χώρα και αφορά τις έρευνες που πρέπει να διεξαχθούν σε πολλές σχολικές μονάδες. Ωστόσο, σε ότι αφορά στις έρευνες που αφορούν διδακτικές παρεμβάσεις και παρατήρηση λειτουργεί στη Φλώρινα Πρότυπο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο.

ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Το Πρότυπο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Φλώρινας βρίσκεται μεταξύ των οδών Σαλαμίνος και Μακεδονίας στις βόρειες παρυφές της πόλης της Φλώρινας και αποτελεί το μοναδικό Πρότυπο Πειραματικό Σχολείο σε όλη την περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας. Είναι ένα εξαθέσιο σχολείο και αποτελεί την εξέλιξη του 2^{ου} Πειραματικού Δημοτικού Σχολείου. Για το σχολικό έτος 2013-14 φοιτούν σε αυτό 140 μαθητές σε έξι τάξεις και εργάζονται 13 εκπαιδευτικοί εκ των οποίων οκτώ δάσκαλοι, ένας καθηγητής Πληροφορικής, μία καθηγήτρια Αγγλικής γλώσσας, μία καθηγήτρια Γαλλικής γλώσσας, μία καθηγήτρια Γερμανικής γλώσσας και μία καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής. Συστηγάζεται με το 7^ο Νηπιαγωγείο Φλώρινας σε ένα νεόδμητο διώροφο κτίριο και διαθέτει έξι αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής, αίθουσα Μουσικής, δύο αίθουσες για Ομίλους, αίθουσα Φυσικής (υπό κατασκευή), βιβλιοθήκη, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, γραφείο δασκάλων και διευθυντή, κυλικείο και βοηθητικούς χώρους.

Διαθέτει πλούσια υλικοτεχνική υποδομή και πρόσβαση στο διαδίκτυο σε κάθε αίθουσα του κτιρίου. Πιο συγκεκριμένα, διαθέτει για την εξυπηρέτηση της διδακτικής πράξης και τη γραμματειακή υποστήριξη 18 ηλεκτρονικούς υπολογιστές, έξι φορητούς υπολογιστές και 24 OLPC, έξι προβολείς (projectors), ένα διαδραστικό πίνακα, υλικό εκπαιδευτικής ρομποτικής (roamers, NXT, Lego WeDo), ηχητικά σύνολα, cd και video players, τηλεοράσεις, 3 φωτοτυπικά μηχανήματα, εκτυπωτή, σαρωτή, συσκευές τηλεομοιοτυπίας κ.ά.

Οι χώροι του Σχολείου χρησιμοποιούνται σε καθημερινή βάση για δραστηριότητες διαφόρων αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων της περιοχής όπως το Λύκειο Ελληνίδων, ο Π.Α.Σ. Φλώρινας, ο Σύλλογος Ηπειρωτών κ.ά. Ακόμη το Σχολείο λειτουργεί ως Κέντρο Στήριξης Επιμόρφωσης (ΚΣΕ) για εκπαιδευτικούς και χώρος όπου διοργανώνονται ημερίδες και σεμινάρια διαφόρων φορέων αλλά και συναντήσεις εργασίας Σχολικών Συμβούλων και εκπαιδευτικών.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ

Σύμφωνα με το νόμο 3966/2011(ΦΕΚ 118 Α/24-5-2011): «Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, Ίδρυση Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Οργάνωση του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» και λοιπές διατάξεις», σκοπός των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων είναι:

- η εξασφάλιση δημόσιας και δωρεάν υψηλής ποιότητας παιδείας για όλους, που συμβάλλει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των μαθητών,
- η προαγωγή της εκπαιδευτικής έρευνας στην πράξη, σε συνεργασία με τις αντίστοιχες Σχολές και Τμήματα των Α.Ε.Ι., στη διδακτική των επί μέρους γνωστικών αντικειμένων, στον ψυχοπαιδαγωγικό τομέα, καθώς και στην οργάνωση, διοίκηση, αξιολόγηση και διαχείριση σχέσεων στο επίπεδο της σχολικής μονάδας,
- η εκπαίδευση με πρακτική άσκηση των προπτυχιακών φοιτητών και σπουδαστών Τμημάτων Α.Ε.Ι. και, ιδίως, Παιδαγωγικών Τμημάτων και Τμημάτων Σχολών Θετικών Επιστημών και Φιλοσοφικών Σχολών, καθώς και των μεταπτυχιακών φοιτητών στις επιστήμες της εκπαίδευσης (αγωγής), σε συνεργασία με τις αντίστοιχες Σχολές και Τμήματα, καθώς και η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών της ευρύτερης εκπαιδευτικής κοινότητας, σε συνεργασία με τα Α.Ε.Ι. και το Ι.Ε.Π., η υποστήριξη του στόχου της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της αριστείας, με τη δημιουργία ομίλων, στους οποίους μπορούν να συμμετέχουν μαθητές από όλα τα σχολεία της δημόσιας εκπαίδευσης, και η ανάδειξη, προώθηση και εκπαίδευση μαθητών με ιδιαίτερες μαθησιακές δυνατότητες και ταλέντα αλλά και η υποστήριξη μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες και
- η πειραματική εφαρμογή ιδίως:
 - προγραμμάτων σπουδών, αναλυτικών προγραμμάτων και μεθόδων διδασκαλίας,
 - εκπαιδευτικού υλικού οποιασδήποτε μορφής,
 - καινοτόμων διδακτικών πρακτικών,
 - καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων,
 - προγραμμάτων αξιολόγησης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου και της υλικοτεχνικής υποδομής των σχολικών μονάδων και
 - νέων μοντέλων διοίκησης και λειτουργίας του σχολείου.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

Με τον παραπάνω νόμο το Σχολείο επιλέχτηκε ως ένα από τα δεκαπέντε πρότυπα πειραματικά δημοτικά σχολεία της Ελλάδας, μέσω ειδικής αξιολόγησης από τη Διοικούσα Επιτροπή των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων. Η παραπάνω αξιολόγηση βασίστηκε στη μοριοδότηση έξι κριτηρίων όπως αναλύονται παρακάτω:

- Κριτήριο 1
Αυξημένα τυπικά προσόντα εκπαιδευτικού προσωπικού (ΠΜΣ, διδακτορικό)
- Κριτήριο 2
Παρουσία των εκπαιδευτικών του σχολείου στην επιστημονική και εκπαιδευτική κοινότητα, όπως αυτή πιστοποιείται από τις δύο καλύτερες κατά τη γνώμη των ίδιων των εκπαιδευτικών δημοσιεύσεις τους σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά ή πρακτικά συνεδρίων με κριτές.

- **Κριτήριο 3**
Συμμετοχή του σχολείου σε δημιουργικές, καινοτόμες δραστηριότητες και σε δραστηριότητες κοινωνικής προσφοράς όπως: δράσεις που συνδέουν το σχολείο με την ευρύτερη εκπαιδευτική/πνευματική κοινότητα και την κοινωνία, εκπαιδευτικές (δι)ημερίδες που (συν)διοργάνωσαν, συμμετοχή σε θεσμοθετημένα ελληνικά ή ευρωπαϊκά προγράμματα και δημιουργικές πρωτοβουλίες (Comenius, Βουλή Εφήβων, Μελίνα, αγωγή υγείας, περιβαλλοντική εκπαίδευση, πολιτιστικά προγράμματα, διαθεματικά προγράμματα στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης, συμμετοχή σε εθνικούς και διεθνείς διαγωνισμούς κ.τ.λ), βραβεύσεις, διακρίσεις, ευρεσιτεχνίες σχολείου/μαθητών/εκπαιδευτικών, ερευνητικές δράσεις και παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, ερευνητικές πρωτοβουλίες που συμμετείχε το σχολείο, παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και δράσεις δημοσιότητας όπως λευκώματα, μαθητικά έντυπα, ιστολόγια, ιστοσελίδες, εκθέσεις ζωγραφικής.
- **Κριτήριο 4**
Εμπειρία του σχολείου από την πρακτική άσκηση των φοιτητών, τη συμμετοχή σε ερευνητικές δραστηριότητες σε συνεργασία με ΑΕΙ, τη συμμετοχή σε διαδικασίες επαγγελματικής ανάπτυξης εκπαιδευτικών και τη λειτουργία μαθητικών ομίλων
- **Κριτήριο 5**
Εμπειρία από την εκπόνηση σχεδίων αποτίμησης/αξιολόγησης και ανάπτυξης του εκπαιδευτικού έργου της σχολικής μονάδας
- **Κριτήριο 6**
Υλικοτεχνική υποδομή

Αξιολόγηση εκπαιδευτικού προσωπικού

Το σχολικό έτος 2012-2013 πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά μετά από τριάντα χρόνια αξιολόγηση των εκπαιδευτικών για την τοποθέτησή τους στα Πρότυπα Πειραματικά Σχολεία με πενταετή θητεία. Η αξιολόγηση αυτή πραγματοποιήθηκε σε δύο φάσεις, μία για όσους υπηρετούσαν ήδη στα Πρότυπα Πειραματικά Σχολεία και μία για τη συμπλήρωση των κενών θέσεων που προέκυψαν από την πρώτη φάση, με ανοιχτή πρόσκληση ενδιαφέροντος προς όλους τους εκπαιδευτικούς. Το όλο εγχείρημα και η πρώτη εφαρμογή του υλοποιήθηκε μέσω μια πρωτότυπης ηλεκτρονικής πλατφόρμας που δημιουργήθηκε για τον σκοπό αυτό (ιστότοπος «Αθηνά» των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων). Τα κριτήρια αξιολόγησης των εκπαιδευτικών που αξιολογήθηκαν και στις δύο φάσεις στηρίχθηκαν σε τρεις άξονες:

- την κατάρτιση και το επιστημονικό έργο των υποψηφίων.
- τη διδακτική τους εμπειρία και προϋπηρεσία και
- την παρουσία τους στη διαδικασία της συνέντευξης

Η διαφοροποίηση μεταξύ των αξιολογούμενων εκπαιδευτικών στις δύο φάσεις έγκειτο στο ότι οι ήδη υπηρετούντες εκπαιδευτικοί που αξιολογήθηκαν κατέθεσαν, εκτός των άλλων και φάκελο-portfolio, όπου παρουσιαζόταν το διδακτικό τους προφίλ, ενδεικτικά σχέδια μαθήματος και εργαλεία αξιολόγησης των μαθητών κ.ά. και αξιολογήθηκαν από τον Σχολικό Σύμβουλο για τη διδασκαλία τους στην τάξη και από το Διευθυντή του Σχολείου για την εν γένει παρουσία τους και συνεισφορά τους στο Σχολείο. Η παραπάνω αξιολόγηση τόσο από το Σχολικό Σύμβουλο όσο και από τον Διευθυντή έγινε με βάση πολύ συγκεκριμένα και μετρίσιμα κριτήρια, γεγονός που εξασφάλιζε σε μεγάλο βαθμό την αξιοπιστία και την αντικειμενικότητα της αξιολόγησης.

ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Τα όργανα διοίκησης του Σχολείου είναι:

σε εθνικό επίπεδο: η Διοικούσα Επιτροπή Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και

σε επίπεδο σχολικής μονάδας:

- το Επιστημονικό Εποπτικό Συμβούλιο (ΕΠ.Ε.Σ.) που αποτελείται από τους:
 - Γεώργιο Ιορδανίδη, Επικουρο Καθηγητή του Π.Τ.Δ.Ε του Πανεπιστημίου Δυτ.

Μακεδονίας.

- Όλγα Μούσιου-Μυλωνά, Σχολική Σύμβουλο.
- Κίμων Σαββάκη, Διευθυντή του Σχολείου.
- Αμαραντίδου Κυριακή, δασκάλα του Σχολείου.
- Μπλούχου Στεφανία, δασκάλα του Σχολείου.
- ο Διευθυντής,
- ο Σύλλογος διδασκόντων

Επίσης, στα όργανα διοίκησης του σχολείου περιλαμβάνεται το Σχολικό Συμβούλιο που αποτελείται από το Διευθυντή του Σχολείου, έναν εκπρόσωπο του Δήμου Φλώρινας, έναν εκπρόσωπο του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων και δύο διακεκριμένα άτομα της τοπικής κοινωνίας που σχετίζονται με το Σχολείο. Το Συμβούλιο του Σχολείου ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) αποφασίζει για θέματα του σχολείου και για θέματα που σχετίζονται με την προσφορά του στην τοπική κοινωνία, ύστερα από συζήτηση με εκπροσώπους των γονέων και της τοπικής κοινωνίας,

β) συνεργάζεται με το σύλλογο γονέων του Π.Π.Σ., καθώς και με τους αρμόδιους τοπικούς φορείς, ιδίως για θέματα υλικοτεχνικής υποδομής και οικονομικών πόρων της σχολικής μονάδας, καθώς και για πολιτισμικές δραστηριότητες στην τοπική κοινωνία και

γ) εισηγείται στο Ε.Π.Ε.Σ. την αξιοποίηση και διάθεση των πόρων της σχολικής μονάδας, πέραν αυτών που διαχειρίζεται η αρμόδια σχολική επιτροπή.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Το Πρότυπο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Φλώρινας, όπως και με την παλαιότερη μορφή του, ως 2^ο Πειραματικό Σχολείο, είχε ανέκαθεν στενή συνεργασία με την Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας, ιδιαίτερα στον τομέα που αφορούσε την πρακτική άσκηση των φοιτητών. Με το νέο θεσμικό καθεστώς η συνεργασία αυτή διευρύνθηκε και επισημοποιήθηκε με μια συμφωνία συνεργασίας που υπογράφηκε από τον Πρόεδρο του Ε.Π.Ε.Σ. και τον Πρόεδρο του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας. Οι δύο πλευρές έχουν συμφωνήσει να συνεργαστούν στους τομείς:

- Α. της πρακτικής άσκησης των φοιτητών του Τμήματος
- Β. της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών
- Γ. της εκπαιδευτικής έρευνας πεδίου στο επίπεδο του Σχολείου
- Δ. την υποστήριξη των ομίλων αριστείας που λειτουργούν στο σχολείο

Η συνεργασία αυτή εξειδικεύει, σε ειδικό παράρτημα, τις υποχρεώσεις αμφοτέρων των πλευρών και το ρόλο των υπηρετούντων εκπαιδευτικών και των διδασκόντων σε αυτές.

Συνοπτικά, μέσα στις υποχρεώσεις του Σχολείου και πέρα από τη συνεργασία στον τομέα των τριών φάσεων των πρακτικών ασκήσεων των φοιτητών, βασική συνιστώσα της συνεργασίας αποτελεί η συμμετοχή σε ερευνητικά εκπαιδευτικά προγράμματα που υλοποιεί το Τμήμα, διαθέτοντας εκπαιδευτικούς και υλικοτεχνική υποδομή. Για το σκοπό αυτό, το Ε.Π.Ε.Σ. δέχεται στις αρχές του διδακτικού έτους αιτήματα για ερευνητικά προγράμματα, όπου θα περιγράφονται η σκοπιμότητα της προτεινόμενης πράξης, οι στόχοι της έρευνας, το περιεχόμενο της ερευνητικής πρότασης, οι εμπλεκόμενοι φορείς, η μεθοδολογία υλοποίησης, τα παραδοτέα καθώς και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της έρευνας και αποφασίζει για την υλοποίησή τους.

Επίσης, με τη σύμφωνη γνώμη του Διευθυντή του Σχολείου και του εκπαιδευτικού της τάξης, μπορούν να υλοποιούνται μέρη ερευνητικών εργασιών, που αφορούν μαθητές ή διδακτικό προσωπικό, όπως συμπλήρωση ερωτηματολογίων, λήψη συνεντεύξεων, κ.ά. Αντίστοιχα, το Τμήμα βοηθάει, στην υλοποίηση προγραμμάτων που αφορούν σε θέματα επαγγελματικής ανάπτυξης του διδακτικού προσωπικού του καθώς και στην οργάνωση ημερίδων και εργαστηρίων για εκπαιδευτικούς και γονείς, με κάθε δυνατό τρόπο και κυρίως με τη συμμετοχή σε αυτές μελών Δ.Ε.Π. και χορηγεί σχετικές βεβαιώσεις. Επιπρόσθετα, συνδράμει στη λειτουργία των Ομίλων Αριστείας του Σχολείου με την παροχή εκπαιδευτικού προσωπικού ή φοιτητών καθώς και υλικοτεχνικής βοήθειας όπου χρειαστεί.

Ωστόσο, η συνεργασία με ο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας δεν περιορίζεται μόνο με Π.Τ.Δ.Ε αλλά επεκτείνεται και με άλλα τμήματα, όπως το Τμήμα Νηπιαγωγών και το Τ.Ε.Ε.Τ., με τα οποία υπήρξαν συνεργασίες τόσο στους τομείς της διευρυμένης πρακτικής

άσκησης των φοιτητών τους όσο και στην οργάνωση, από κοινού, δράσεων και επιμορφωτικών δραστηριοτήτων.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Γνωστικά αντικείμενα και ωρολόγιο πρόγραμμα

Σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τα Πρότυπα Πειραματικά Σχολεία (Π.Π.Σ.) το Σχολείο μας ακολουθεί το ωρολόγιο πρόγραμμα των μη πρότυπων πειραματικών σχολείων, το οποίο έχει αναμορφωθεί, με απόφαση του οικείου ΕΠ.Ε.Σ., για να ικανοποιήσει τις ιδιαίτερες ανάγκες, τις ερευνητικές προτεραιότητες και τις συνθήκες λειτουργίας του Σχολείου. Για αυτό το λόγο έχουν επέλθει οι παρακάτω αλλαγές:

- Ενίσχυση της αγγλικής γλώσσας με εισαγωγή της διδασκαλίας της στις δύο πρώτες τάξεις (δύο ανά εβδομάδα) και αύξηση των ωρών διδασκαλίας της στις μεγαλύτερες τάξεις (τέσσερις ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα), εφαρμογή της μεθοδολογίας CLIL (Content and language integrated learning) στη διδασκαλία μαθημάτων από φοιτητές του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία στις πρώτες τάξεις και αντικατάσταση του εγχειριδίου της τρίτης τάξης από καταλληλότερο για την ορθότερη διδασκαλία της γλώσσας.
- Εισαγωγή της διδασκαλίας του μαθήματος της Πληροφορικής σε όλες τις τάξεις του Σχολείου, ανά δίωρο εβδομαδιαίως, με κύριο γνώμονα τα αναλυτικά προγράμματα της διδασκαλίας του μαθήματος στα σχολεία διευρυμένου ωραρίου.
- Αντικατάσταση του εγχειριδίου των Μαθηματικών της Β' τάξης με καταλληλότερο, για να υπάρξει σύνδεση με τη μαθηματική λογική των εγχειριδίων της πρώτης και τρίτης τάξης, ώστε να υπάρχει συνέχεια.

Όμιλοι Αριστείας

Οι όμιλοι αυτοί αφορούν διάφορους γνωστικούς τομείς ώστε να δημιουργούνται πυρήνες δημιουργικότητας και αριστείας που αξιοποιούν τις αυξημένες ικανότητες ορισμένων μαθητών, χωρίς να υπονομεύεται η κοινωνικοποίησή τους. Οι όμιλοι λειτουργούν πέρα από το ωρολόγιο πρόγραμμα και μετέχουν σε αυτούς τόσο μαθητές του Π.Π.Σ. όσο και μαθητές των δημόσιων σχολικών μονάδων της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής του. Για το σκοπό αυτό οργανώθηκαν πρώτη φορά στο Σχολείο, το σχολικό έτος 2012-13, τρεις όμιλοι που επικεντρώνονταν κυρίως στη γλωσσική καλλιέργεια και την τεχνολογία οι οποίοι αυξήθηκαν σε πέντε για το τρέχον σχολικό έτος:

- Εργαστήρι Γλώσσας: «Παραμύθι και αφήγηση» για μαθητές Γ' και Δ' τάξης Δημοτικού.
- Εργαστήρι Γλώσσας: «Παιχνίδια γλώσσας και δημιουργικής γραφής» για μαθητές Δ' και Ε' τάξης Δημοτικού.
- Εργαστήρι Γλώσσας: «Κριτικός Γραμματισμός» για μαθητές ΣΤ' τάξης Δημοτικού.
- «Όμιλος Εκπαιδευτικής Ρομποτικής Ι» για μαθητές Δ' και Ε' τάξης Δημοτικού.
- «Όμιλος Εκπαιδευτικής Ρομποτικής ΙΙ» για μαθητές ΣΤ' τάξης Δημοτικού.

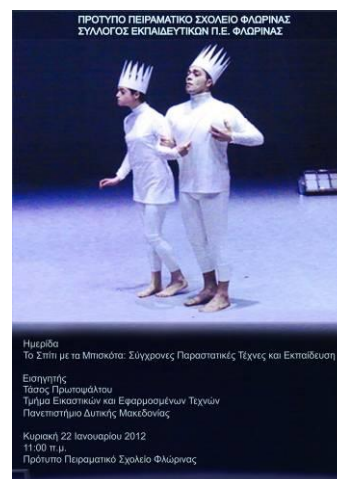
Για τους παραπάνω ομίλους έχει γίνει ειδικός σχεδιασμός και έχουν εκπονηθεί ειδικοί οδηγοί σπουδών για τη διευκόλυνση των εκπαιδευτικών που διδάσκουν σε αυτούς και έχει παραχθεί εκπαιδευτικό υλικό το οποίο το Σχολείο προτίθεται να εκδώσει στο μέλλον, για εφαρμογή στην εκπαιδευτική διαδικασία της πρωινής ζώνης σαν βοηθητικό υλικό.

ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Το Σχολείο στην προσπάθειά του να εκπληρώσει τους σκοπούς που θέτει το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του, προσπάθησε, την τελευταία τριετία (2011-13), να καλύψει όσους περισσότερους τομείς ήταν εφικτό, τόσο στην παροχή υψηλής ποιότητας παιδείας, μέσα από τη χρήση της καινοτομίας και του πειραματισμού σε νέες διδακτικές μεθόδους, όσο και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και τη σύνδεση του Σχολείου με την κοινωνία. Ενδεικτικά κάποιες από αυτές παρουσιάζονται παρακάτω.

Οργάνωση επιμορφωτικών ημερίδων

- Στις 22-2-2012 οργανώνεται, στο χώρο του Σχολείου, σε συνεργασία με το Σύλλογο Εκπαιδευτικών Π.Ε. Φλώρινας, ημερίδα με θέμα τις Παραστατικές Τέχνες στην Εκπαίδευση με παράλληλο βιωματικό εργαστήριο, για εκπαιδευτικούς της ευρύτερης περιοχής της Φλώρινας. Στη διάλεξη αυτή επιχειρείται μία εισαγωγή στο παραστατικό φαινόμενο και μία χαρτογράφηση των παραστατικών τεχνών σήμερα με αναφορές στο έργο διεθνών σημαντικών καλλιτεχνών όπως ο Angelin Preljocaj και ο Virgilio Sieni. Κατά τη διάρκεια του ομαδικού βιωματικού εργαστηρίου (workshop) επιδιώκεται η βιωματική σχέση των συμμετεχόντων με το σκηνικό χώρο και χρόνο. Με πρωτογενές δραματουργικό υλικό προσωπικά βιώματα, μνήμες, σκέψεις και όνειρα και χρησιμοποιώντας ως εργαλεία το χώρο, το σώμα, το χρόνο, το βίντεο, το φως και τον ήχο επιδιώκεται η σύνθεση διηγήσεων, σε δεδομένο χώρο, διερευνώντας την επιτελεσματικότητα του μύθου μέσα από τις σχέσεις χώρου και σώματος, χώρου και χρόνου, νοήματος και εικόνας.

- Στις 22-5-2012, στα πλαίσια του 6ου Συνεδρίου Διδακτικής της Πληροφορικής που οργάνωσε η Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας, πραγματοποιήθηκε ημερίδα εκπαιδευτικής ρομποτικής με παράλληλα εργαστήρια για εκπαιδευτικούς και φοιτητές όπου παρουσιάστηκαν παραδείγματα εκπαιδευτικής χρήσης της ρομποτικής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Καινοτόμες δραστηριότητες

Ευρωπαϊκό πρόγραμμα πολυμερούς σχολικής σύμπραξης Comenius

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα υλοποιήθηκε μεταξύ των ετών 2009-2011 σε σύμπραξη με σχολεία από Σλοβενία, Πολωνία και Τουρκία. Τίτλος του προγράμματος: «I hear and I forget. I see and remember. I do and I understand». Στη διάρκεια του προγράμματος συμμετείχαν δύο τμήματα του Σχολείου και πήραν μέρος συνολικά 49 άτομα. Τα

περισσότερα εκ των παραδοτέων (Βιβλίο, Διαγωνισμός ζωγραφικής, ιστότοπος, Έρευνα, Ανάλυση αποτελεσμάτων, Παρουσίαση σχολείου, Παρουσίαση

μαθητών, Βίντεο, online δοκιμασία/παιχνίδι, Παρουσίαση: "Η παιδική ηλικία στα μέσα του 20ου αι. στην Ελλάδα") του προγράμματος είναι διαθέσιμα μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινού Θησαυρού, ενώ κάποια από αυτά διατίθενται κατόπιν αιτήματος προς τους συντονιστές του προγράμματος.

Προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων

Οι αρχές που εφαρμόζονται στα προγράμματα των Σχολικών Δραστηριοτήτων είναι: η διεπιστημονική θεώρηση, η βιωματική προσέγγιση, η ενθάρρυνση της μαθητικής πρωτοβουλίας, το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, η

ανάπτυξη
δημοκρατικού
διαλόγου, η
καλλιέργεια της
κριτικής σκέψης και οι
αρχές της εκπαίδευσης
για την αειφόρο
ανάπτυξη. Η

θεματολογία τους
εκτείνεται σε ευρύ
πεδίο που αφορά την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, την
Αγωγή Υγείας και τον Πολιτισμό, αποτελεί καινοτόμο
δράση της σχολικής τάξης που υλοποιείται τόσο μέσα
στην ώρα της ευέλικτης ζώνης όσο και με διάχυση σε όλα
τα μαθήματα.

Το Σχολείο μας υλοποιεί κάθε σχολική χρονιά
έναν μεγάλο αριθμό τέτοιων προγραμμάτων, θεωρώντας
ότι συμβάλλουν ουσιαστικά στην πραγμάτωση των
εκπαιδευτικών του στόχων και στην προώθηση της
καινοτομίας. Ενδεικτικά, θα αναφερθούν μόνο τα
προγράμματα που υλοποιήθηκαν το τελευταίο διδακτικό

έτος 2012-13 και στους τρεις παραπάνω τομείς (περιβάλλον, υγεία, πολιτισμός):

1. «Η Φλώρινα»
2. «Η πόλη μας και ο πολιτισμός μας»
3. «Τα Χριστούγεννα στον κόσμο»
4. «Αθλητισμός και Πολιτισμός»
5. «Η Οδύσσεια του Ποντιακού Ελληνισμού»
6. «Εθνικοί Ευεργέτες και Νεομάρτυρες»
7. «Στοματική Υγιεινή»
8. «Ταξίδι στον κόσμο των συναισθημάτων»
9. «Τρώμε σωστά ... είμαστε υγιείς»
10. «Ισορροπημένη διατροφή, η αξία του πρωινού»
11. «Ένα άθλημα μια ιστορία»
12. «Ζώα που απειλούνται με εξαφάνιση»
13. «Ένας περίπατος στο ηλιακό μας σύστημα»
14. «Απειλούμενα είδη στην Ελλάδα»
15. «Ανιχνεύοντας το περιαστικό δάσος της Φλώρινας»
16. «Μια βόλτα στο δάσος μια φορά»

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι εκτός των παραπάνω προγραμμάτων που υλοποιεί το

Σχολείο, προωθήθηκε και η συνεργασία με διάφορους πολιτιστικούς και μη φορείς, με φοιτητές του Τ.Ε.Ε.Τ., κυρίως πάνω στην υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων που καλλιεργούσαν τη βιωματική μάθηση και τη δημιουργική ικανότητα των μαθητών και δόθηκε βαρύτητα στη συνεργασία και την ενημέρωση των γονέων με επιμορφωτικές δράσεις.

3.4 Επέκταση της πρόσβασης σε ηλεκτρονικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες

Το Τμήμα έχει πρόσβαση στο σύνδεσμο Ελληνικών Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών Heal-Link.

- **Υπάρχει διαδικασία δημοσιοποίησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης και των αποτελεσμάτων του;**

Ειδική διαδικασία δημοσιοποίησης του συγκεκριμένου σχεδίου δεν υπάρχει. Ωστόσο, το Τμήμα με κάθε ευκαιρία κοινοποιεί δημοσίως στην ιστοσελίδα του ή την ιστοσελίδα του πανεπιστημίου τα σχέδια, τις αποφάσεις και τα αποτελέσματα.

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

8.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών;

- **Πώς είναι στελεχωμένη και οργανωμένη η Γραμματεία του Τμήματος και των Τομέων;**
1. Μία μόνιμη υπάλληλος Π. Ε., Γραμματέας του Τμήματος με τις εξής αρμοδιότητες:
 - Προετοιμασία και συμμετοχή στις Γενικές Συνελεύσεις του Τμήματος και των Εκλεκτορικών Σωμάτων.
 - Τήρηση και ενημέρωση του Αρχείου του Τμήματος και των ατομικών φακέλων των καθηγητών.
 - Τήρηση Πρωτοκόλλου και διεκπεραίωση Αλληλογραφίας, συμπλήρωση στατιστικών δελτίων.
 - Διεκπεραίωση πάσης φύσεως διοικητικών θεμάτων (προσλήψεις ειδικών επιστημόνων, προκηρύξεις θέσεων Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., αποσπάσεις εκπαιδευτικών, κλπ),
 - Συνεργασία με τον πρόεδρο του Τμήματος, το διδακτικό προσωπικό και ενημέρωσή τους για τη νομολογία που ισχύει. Επίσης ενημέρωση και του διοικητικού προσωπικού για τυχόν αλλαγές στους νόμους και τα διατάγματα.
 - Συντονισμός και οργάνωση του προσωπικού της Γραμματείας.
 - Συνεργασία με την κεντρική Διοίκηση του Πανεπιστημίου και το Υπουργείο παιδείας για πάσης φύσεως διοικητικών θεμάτων, φοιτητικών, εκλεκτορικών κ.λ.π.
 - Τελετές Ορκωμοσίας.
 2. Ένας μόνιμος υπάλληλος Π.Ε (από μετάταξη) με τις εξής αρμοδιότητες:
 - Γραμματεία μεταπτυχιακού του Τμήματος. Πρόγραμμα Cardisoft.
 - Προκήρυξη μεταπτυχιακού διεξαγωγή εξετάσεων, εγγραφές, εξυπηρέτηση φοιτητών βαθμολογίες, έκδοση πτυχίων.
 - Ετήσια Στατιστικά ενάρξεως και λήξεως.
 - Οικονομικά του Τμήματος (προσφορές αγοράς-προτάσεις- αποδόσεις –οικονομική τακτοποίηση συνεδρίων στα οποία συμμετέχουν οι Καθηγητές)
 - Μέλος επιτροπής παραλαβής πετρελαίου, αποδόσεις δικαιολογητικών αγοράς πετρελαίου.
 - Ενασχόληση με φοιτητικά θέματα του Τμήματος όποτε χρειαστεί.
 3. Μία υπάλληλος ΕΤΕΠ που ασκεί διοικητικό έργο στη γραμματεία του Τμήματος αλλά και στη λειτουργία του Εργαστηρίου Τοπικής Ιστορίας
 - Εξυπηρέτηση φοιτητών από τη θυρίδα.
 - Πρόγραμμα Cardisoft, δηλώσεις μαθημάτων, βεβαιώσεις, αναλυτικές βαθμολογίες.
 - Καταχώριση διδακτικών συγγραμμάτων στον ΕΥΔΟΕΟ.
 - Εγκρίσεις ακαδημαϊκών ταυτοτήτων.

- Ορκωμοσία- Πτυχία
- Ετήσια στατιστικά ενάρξεων και λήξεως.
- Υποτροφίες (Ι.Κ.Υ).

4. Μία υπάλληλος με σύμβαση αορίστου χρόνου ως βοηθητικό προσωπικό.
 - Τήρηση Πρωτοκόλλου, πληκτρολόγηση πρακτικών Γενικών Συνελεύσεων του τμήματος.
 - Αρχείο της Παιδαγωγικής Ακαδημίας και της εξομοίωσης των Πτυχιούχων δασκάλων.
 - φωτοτυπίες εγγράφων, διανομή αλληλογραφίας στις θυρίδες των μελών Δ. Ε. Π, ασφάλεια αιθουσών, κλπ).

• Πόσο αποτελεσματικές θεωρείτε πως είναι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος και των Τομέων για την εξυπηρέτηση των αναγκών του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

Όπως είναι φανερό η Γραμματεία του Τμήματος πρέπει να καταβάλλει μεγάλη προσπάθεια ώστε να εξυπηρετηθούν απρόσκοπτα οι πεντακόσιοι, περίπου, φοιτητές και φοιτήτριες του Τμήματος και το Διδακτικό και Ερευνητικό προσωπικό. Η προσπάθεια των μελών της Γραμματείας συνίσταται στην όσο το δυνατόν πιο ορθολογική κατανομή καθηκόντων και αρμοδιοτήτων και τον αποτελεσματικό συντονισμό τους.

Η Γραμματεία εδράζεται σε γραφείο που βρίσκεται σε κεντρικό σημείο του κτιρίου διοίκησης. Το ωράριο λειτουργίας είναι 7:30 με 15:30, ενώ οι ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές του Τμήματος 11:00 με 13:00 καθημερινώς.

Σε γενικές γραμμές, οι παρεχόμενες υπηρεσίες κρίνονται αποτελεσματικές, καθώς εναρμονίζονται με τις ανάγκες λειτουργίας του Τμήματος. Σε μεγάλο βαθμό, σ' αυτό συμβάλλουν η μηχανοργάνωση, η οποία έχει σταδιακά προχωρήσει τα τελευταία χρόνια και η συνέπεια που επιδεικνύουν οι διοικητικοί υπάλληλοι στο έργο τους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι πραγματοποιήθηκε διαδικασία αξιολόγησης των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 στην οποία εμφανίζονται 42 καταχωρήσεις (3 μέλη ΔΕΠ, 18 μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες και 21 προπτυχιακοί φοιτητές) . Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης σε σχέση με την αποτελεσματικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος είναι σχετικά ικανοποιητικά και περιγράφονται ως ακολούθως:

1. Ωράριο εξυπηρέτησης της γραμματείας: 3,29
2. Ταχύτητα διεκπεραίωσης της υπόθεσης του συναλλασσόμενου: 3.62
3. Αποτελεσματικότητα διεκπεραίωσης της υπόθεσης του συναλλασσόμενου: 3.79
4. Ευγένεια, προθυμία, πρωτοβουλία του προσωπικού: 3.76
5. Επίπεδο γνώσης του αντικειμένου του προσωπικού: 3.84
6. Επάρκεια του προσωπικού: 3.24

• Πόσο αποτελεσματική είναι η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος;

Οι κεντρικές υπηρεσίες της διοίκησης του ιδρύματος εδρεύουν στην Κοζάνη (η οποία βρίσκεται σε απόσταση 60, περίπου, χιλιομέτρων από τη Φλώρινα, όπου εδρεύει το Τμήμα). Αυτό θα μπορούσε να προκαλέσει δυσλειτουργία στη συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με αυτές του Ιδρύματος. Κάτι τέτοιο, ωστόσο, δεν έχει παρατηρηθεί. Σε αυτό συμβάλλει, βέβαια, η μεγάλη εμπειρία των διοικητικών στελεχών των υπηρεσιών του Τμήματος και η διάθεση και η προσπάθεια των στελεχών της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος.

Επίσης, με την αποχώρηση του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών δύο διοικητικοί υπάλληλοι ανέλαβαν μεταξύ άλλων στη δικαιοδοσία τους τα ζητήματα της στέγασης και της σίτισης των φοιτητών της Παιδαγωγικής Σχολής.

**• Πόσο ικανοποιητική για τις ανάγκες του Τμήματος είναι
(α) η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης;**

Ως προς την οργάνωση και τη λειτουργία της Βιβλιοθήκης, το ωράριο μπορεί να θεωρηθεί ότι ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στις ανάγκες του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών, καθώς εκτείνεται από τις 9:00 έως τις 20:00. Σε ότι αφορά στην οργάνωση γίνονται, συνεχώς, προσπάθειες αναβάθμισης των υπηρεσιών από το προσωπικό της βιβλιοθήκης.

Μετά τη διαδικασία αξιολόγησης στα ερωτήματα 7 και 8 του σχετικού ερωτηματολογίου αξιολόγησης των διοικητικών υπηρεσιών εμφανίζονται αρκετά υψηλές τιμές. Συγκεκριμένα, στην παράμετρο για το ωράριο της βιβλιοθήκης η τιμή του μέσου όρου είναι 4.29 και στην παράμετρο για την οργάνωση της βιβλιοθήκης η τιμή είναι 4.13.

(β) των Υπηρεσιών Πληροφόρησης;

Οι υπηρεσίες πληροφόρησης που παρέχονται στο προσωπικό και τους φοιτητές του Τμήματος είναι οι ακόλουθες:

- ♦ Πρόσβαση στο δίκτυο του Πανεπιστημίου μέσω VPN
- ♦ Σύστημα Υποβοήθησης Διδασκαλίας στη διεύθυνση <https://classweb.uowm.gr>
- ♦ Η λειτουργία πλατφόρμας ασύγχρονης τηλε-εκπαίδευσης UOWM Open eClass στη διεύθυνση <http://eclass.uowm.gr>
- ♦ Δίκτυο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Heallink)
- ♦ Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
- ♦ Αιτήσεις προς τη γραμματεία (π.χ. έκδοση βεβαιώσεων - φοιτητές)
- ♦ Ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο από τους χώρους του Πανεπιστημίου
- ♦ Το Γραφείο Διασύνδεσης, το οποίο ιδρύθηκε και στελεχώθηκε πρόσφατα σε επίπεδο ιδρύματος και το οποίο διατηρεί παράρτημα στην Παιδαγωγική Σχολή της Φλώρινας, και
- ♦ Το Γραφείο Διεθνών Σχέσεων έχει αναβαθμιστεί μετά τη στελέχωσή του από άτομο που παράγει εξαιρετικό έργο.

Θεωρητικά οι παραπάνω υπηρεσίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών που οφείλει ένα πανεπιστημιακό Τμήμα να παρέχει στα μέλη του (φοιτητές/φοιτήτριες και μέλη ΔΕΠ). Βέβαια, το γεγονός ότι κάποιες από τις υπηρεσίες αυτές δημιουργήθηκαν και στελεχώθηκαν πρόσφατα δημιουργεί κάποιες δυσλειτουργίες σε αυτά τα αρχικά στάδια. Από την άλλη πλευρά, είναι φανερό οι προσπάθειες εκσυγχρονισμού της λειτουργίας του Τμήματος μέσω της παροχής όσο το δυνατό περισσότερων υπηρεσιών. Ενδεικτικά, η πλατφόρμα ασύγχρονης τηλε-εκπαίδευσης χρησιμοποιείται σε ευρεία κλίμακα από φοιτητές/φοιτήτριες και μέλη ΔΕΠ.

Η τιμή από το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης στην παράμετρο που αφορά στις υπηρεσίες πληροφόρησης είναι σχετικά ικανοποιητική (3.95).

• Πώς είναι στελεχωμένα και πώς οργανώνονται τα Εργαστήρια ή/και τα Σπουδαστήρια του Τμήματος;

Η στελέχωση των εργαστηρίων του Τμήματος είναι υποτυπώδης. Από τα τρία εργαστήρια που λειτουργούν στο πλαίσιο του Τμήματος (Εργαστήριο Τοπικής Ιστορίας, Εργαστήριο Διδακτικής Φ.Ε., Εργαστήριο Πληροφορικής) μόνο η λειτουργία του εργαστηρίου Πληροφορικής εξυπηρετείται από ένα μέλος ΕΤΕΠ που είναι ενταγμένο στην Παιδαγωγική Σχολή του Πανεπιστημίου, ενώ αυτό των Φυσικών Επιστημών από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 δε στελεχώνεται από μέλος ΕΤΕΠ, το οποίο απασχολείται με βάση την περιγραφή του ρόλου του και στη Γραμματεία του Τμήματος.

Το σπουδαστήριο - βιβλιοθήκη ανήκει στην Παιδαγωγική Σχολή του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Στελεχώνεται από ένα μέλος ΕΕΔΙΠ της Παιδαγωγικής Σχολής και εξυπηρετεί το κοινό καθημερινά εκτός Σαββάτου και Κυριακής από τις 9.00 έως 20:00.

Αξίζει να αναφερθεί η λειτουργία αναγνωστηρίου για τις ανάγκες των φοιτητών και των φοιτητριών καθώς και των μελών ΔΕΠ του Τμήματος το οποίο έχει ιδρυθεί πρόσφατα και λειτουργεί με σύγχρονες προδιαγραφές. Ωστόσο, η προσέλευση και η συμμετοχή των φοιτητών και των φοιτητριών φέρεται περιορισμένη.

• Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε πως είναι η λειτουργία τους;

Είναι φανερό και αναμενόμενο ότι οι εγκαταστάσεις και οι υποδομές είναι λειτουργικές μόνο στο πλαίσιο της στελέχωσής τους με μόνιμο, κυρίως, προσωπικό. Συνεπώς, η αποτελεσματική και απρόσκοπτη λειτουργία των εργαστηρίων, της βιβλιοθήκης και του αναγνωστήριου επαφίεται σε μεγάλο βαθμό στη διάθεση του υπάρχοντος μόνιμου προσωπικού και των αποσπασμένων. Από το ακαδημαϊκό έτος δεν υπάρχουν αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί και, συνεπώς, η λειτουργία των εργαστηρίων καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια για να παραμείνει σε αποδεκτά επίπεδα.

Η σχετική τιμή από το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης για την ικανοποιητική λειτουργία των εργαστηρίων είναι 3.72.

• Πώς υποστηρίζονται οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Οι ανάγκες του τμήματος σε υποστήριξη, στο τομέα των υπηρεσιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, κατανέμονται σε 3 κατηγορίες:

Κατηγορία 1η: Υποστήριξη τελικού χρήστη. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται όλα τα ζητήματα που αφορούν τον τελικό χρήστη ενός υπολογιστικού συστήματος. Τέτοια παραδείγματα είναι η αντιμετώπιση απλών καθημερινών βλαβών (π.χ. οθόνες, εκτυπωτές, κεντρικές μονάδες), η πλήρης επανεγκατάσταση λογισμικού (λειτουργικό σύστημα, επαναφορά προσωπικών αρχείων, κλπ), η αντιμετώπιση προβλημάτων πρόσβασης σε υπηρεσίες (π.χ. κωδικοί πρόσβασης), η παροχή βοήθειας (π.χ. επίδειξη πρόσβασης στην υπηρεσία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, στο σύστημα εύδοξος, στο σύστημα eClass, παροχή εξειδικευμένων συμβουλών χρήσης σε γενικά λογισμικά όπως ο επεξεργαστής κειμένου, κλπ).

Κατηγορία 2η: Υποστήριξη διδακτικού έργου. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται όλα τα ζητήματα που αφορούν στη συντήρηση και καλή λειτουργία του εφοπλισμού των αιθουσών διδασκαλίας (βιντεοπροβολείς, συνδέσεις δικτύου, κλπ), ο δανεισμός εξοπλισμού (π.χ. φορητοί υπολογιστές), η υποστήριξη των απαιτούμενων λογισμικών και του εργαστηρίου Η/Υ, αλλά και η συμβολή στη διεξαγωγή εργαστηριακών μαθημάτων, ειδικότερα αυτών που σχετίζονται με τις ΤΠΕ.

Κατηγορία 3η: Υποστήριξη διοικητικού και άλλου έργου. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται όλα τα ζητήματα που αφορούν στην εξειδικευμένη επεξεργασία εγγράφων, την παραγωγή έντυπου υλικού για διάφορες εκδηλώσεις (π.χ. εκτυπώσεις για ημερίδες και συνέδρια), την έρευνα αγοράς για την προμήθεια αναλώσιμων και λοιπού εξοπλισμού, την ανανέωση του ιστότοπου του τμήματος, το σχεδιασμό και την τήρηση του ωρολόγιου προγράμματος μαθημάτων και του προγράμματος εξετάσεων, αλλά και την παροχή εξειδικευμένης βοήθειας (π.χ. σχεδιασμός ιστοσελίδων).

Υπάρχουν 4 είδη χρηστών: α) μέλη ΔΕΠ, β) διοικητικοί υπάλληλοι, γ) φοιτητές, και δ) άλλοι συνεργάτες. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά την καθημερινή χρήση των υπολογιστικών τους συστημάτων επιλύονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, σχετικά ικανοποιητικά, αναλογικά με τις συνθήκες που επικρατούν λόγω μη ύπαρξης παρατήματος Υπηρεσίας Πληροφορικής στη Φλώρινα. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων γίνεται από το μέλος ΔΕΠ του κοντινότερου στη φύση των προβλημάτων γνωστικού αντικείμενου (πληροφορική), έναν αποσπασμένο εκπαιδευτικό και ένα μέλος ΕΤΕΠ, όσο το επιτρέπουν οι άλλες τους υποχρεώσεις. Ωστόσο, από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 δεν υπάρχει μετά από πολλά χρόνια αποσπασμένος εκπαιδευτικός με ειδικότητα στην πληροφορική.

Ειδικότερα, το μέλος ΕΤΕΠ είναι υπεύθυνο για την ορθή λειτουργία του εργαστηρίου Η/Υ του τμήματος και του εργαστηρίου Η/Υ του ΠΤΔΕ, φροντίζοντας για την αντιμετώπιση τεχνικών προβλημάτων, την καλή κατάσταση του χώρου των εργαστηρίων, την εγκατάσταση και συντήρηση λογισμικού, αλλά και των ηλεκτρονικών υπολογιστών, ενώ παράλληλα επιβλέπει προσωπικά το χώρο των εργαστηρίων και βοηθά τους χρήστες τους (φοιτητές και διδακτικό προσωπικό). Παράλληλα, αναλαμβάνει την εγκατάσταση κάθε είδους λογισμικού στους Η/Υ των χρηστών (γραφεία ΔΕΠ και διοικητικών υπηρεσιών), την επίλυση όλων των τεχνικών θεμάτων που αφορούν στην πρόσβαση στο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο κορμού, αλλά και τη δοκιμαστική εγκατάσταση νέων λογισμικών και υπηρεσιών για τα μέλη του τμήματος.

Ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός, ειδικότητας πληροφορικής, από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, φρόντιζε (2011-2013) για την καθημερινή ανανέωση του διαδικτυακού τόπου του τμήματος, την ορθή λειτουργία των Η/Υ των υπηρεσιών και των μελών ΔΕΠ (π.χ.

εγκατάσταση και έλεγχος καλής λειτουργίας λογισμικού προστασίας από ιούς), την παροχή βοήθειας οποιασδήποτε μορφής, απευθείας στους τελικούς χρήστες (φοιτητές, γραφεία μελών ΔΕΠ, διοικητικές υπηρεσίες, κλπ). Επιπλέον φρόντιζε για την καλή λειτουργία και συντήρηση του εποπτικού εξοπλισμού (βιντεοπροβολείς) στις αίθουσες διδασκαλίας και τη διαχείριση εξοπλισμού βραχυχρόνιου δανεισμού (π.χ. φορητοί υπολογιστές). Ήταν υπεύθυνος για την κατάρτιση του ωρολόγιου προγράμματος μαθημάτων και εξετάσεων, ενώ βοηθάει στη διεξαγωγή εργαστηριακών μαθημάτων της ειδικότητάς του. Όλα αυτά τα καθήκοντα επιφορτίζονται υπάλληλοι της Γραμματείας, το μέλος ΕΤΕΠ και τα μέλη ΔΕΠ της συναφούς ειδικότητας.

Το μέλος ΔΕΠ της συναφούς ειδικότητας, παρέχει απευθείας βοήθεια σε συναδέλφους, σε διοικητικές υπηρεσίες, αλλά πολλές φορές και σε φοιτητές. Συνήθως ανταποκρίνεται άμεσα στις απλές κλήσεις, ενώ λειτουργεί συντονιστικά και παρέχει τεχνογνωσία στο υποστηρικτικό προσωπικό (μέλος ΕΤΕΠ και αποσπασμένος εκπαιδευτικός), για την αντιμετώπιση σοβαρότερων προβλημάτων. Ακόμη, συνεργάζεται με τις διοικητικές υπηρεσίες (π.χ. γραμματεία τμήματος) για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη δοκιμή υπηρεσιών μέσω Η/Υ (π.χ. Σύστημα Υποβοήθησης Διδασκαλίας). Φροντίζει για την έρευνα αγοράς και την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης σε όλα τα είδη ηλεκτρονικού εξοπλισμού και λογισμικού. Διαχειρίζεται τον υφιστάμενο εξοπλισμό (π.χ. διανομή Η/Υ στους τελικούς χρήστες, καταγραφή αναγκών, κλπ) και παρέχει εξειδικευμένες συμβουλές, όπου αυτό απαιτείται (κυρίως σε συναδέλφους που επιθυμούν να διεκπεραιώσουν εξειδικευμένες εργασίες σε Η/Υ και δε γνωρίζουν με ποιο τρόπο). Τέλος, φροντίζει για το συντονισμό της ομάδας υποστήριξης σε όλα τα ζητήματα, ενώ επανασχεδιάζει τους ιστότοπους του τμήματος (προπτυχιακό και μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών), ώστε να ανταποκρίνονται στις πιο σύγχρονες προδιαγραφές πρόσβασης.

Για τη βελτιστοποίηση των παρεχομένων υπηρεσιών όμως, απαιτείται μόνιμο προσωπικό. Η υφιστάμενη κατάσταση στηρίζεται, σε σημαντικό βαθμό, στην προσωπική συμβολή των εμπλεκόμενων και στη θέλησή τους για υποστήριξη του τμήματος. Επικουρικά, συνδράμουν μεταπτυχιακοί ή/και προπτυχιακοί φοιτητές, εφόσον έχουν τεχνικές γνώσεις (π.χ. μεταπτυχιακοί φοιτητές, κάτοχοι πτυχίου πληροφορικής). Η ιδανική σύνθεση τοπικού παραρτήματος Υπηρεσίας Πληροφορικής θα πρέπει να περιλαμβάνει 3 άτομα, ειδικότητας πληροφορικής. Οι τελευταίοι, μαζί με το μέλος ΕΤΕΠ θα είναι σε θέση να παρέχουν υποστήριξη σε όλα τα ζητήματα, καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας, λειτουργώντας σε δύο βάρδιες. Επιπλέον θα μπορούν να λειτουργούν ως γραφείο προμηθειών ηλεκτρονικού εξοπλισμού και αναλωσίμων, αλλά και να καλύπτουν πλήρως τις ανάγκες του τμήματος και των μελών ΔΕΠ για διαδικτυακή παρουσία (π.χ. προσωπικές ιστοσελίδες, ιστοσελίδες εκδηλώσεων και ερευνητικών προγραμμάτων).

Σε ικανοποιητικά επίπεδα κινούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των υπηρεσιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος για το ακαδημαϊκό έτος 2012-13, όπως αυτά καταγράφονται στις απαντήσεις των χρηστών σε μια σειρά ερωτήσεων στον ιστότοπο της ΜΟΔΙΠ. Η διατύπωση της σχετικής ομάδας ερωτήσεων είναι η εξής:

Δ. Πόσο αποτελεσματικές είναι οι υποδομές και οι υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος;

13. Ταχύτητα πρόσβασης στο Διαδίκτυο: 3.51

14. Ευκολία πρόσβασης σε μονάδα εργασίας: 3.42

15. Επάρκεια και ποιότητα εξοπλισμού πληροφορικής: 3.63

16. Κατάσταση λειτουργίας εξοπλισμού: 3.67

17. Διαθέσιμο λογισμικό για τις ανάγκες των σπουδών: 3.76

18. Προθυμία εξυπηρέτησης από τεχνικό προσωπικό: 3.46

19. Επίπεδο γνώσης του αντικειμένου του τεχνικού προσωπικού: 4.08

8.2. Πώς κρίνετε τις υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας;

• Πώς εφαρμόζεται ο θεσμός του Σύμβουλου Καθηγητή;

Η κείμενη νομοθεσία προβλέπει τη λειτουργία του θεσμού του Συμβούλου Καθηγητή ο οποίος/η οποία είναι υπεύθυνος/η για τη στήριξη των φοιτητών και φοιτητριών σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους. Ωστόσο, η άποψή μας είναι ότι ο θεσμός θα μπορούσε να λειτουργήσει πιο αποτελεσματικά όχι μέσω της ανάθεσης αυτών των καθηκόντων σε μέλος ΔΕΠ εκ περιτροπής αλλά σε εξειδικευμένο στέλεχος (π.χ. ψυχολόγο). Σε σχέση με τη

συμβουλευτική σε επίπεδο σταδιοδρομίας λειτουργεί το Γραφείο Διασύνδεσης του πανεπιστημίου το οποίο διοργανώνει σχετικές ημερίδες αλλά και ενημερώνει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες σε ομάδες. Ιδιαίτερα κατά την τελευταία διετία το Γραφείο Διασύνδεσης του ΠΔΜ αναλαμβάνει αρκετή δράση σε ζητήματα που αφορούν τη συμβουλευτική των φοιτητών, την ενημέρωσή τους, τις διεξόδους επαγγελματικής αποκατάστασης καθώς και τις μεταπτυχιακές σπουδές σε Ελλάδα και εξωτερικό.

• Πόσο αποτελεσματικά υποστηρίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών;

Στους φοιτητές, διοικητικούς υπαλλήλους, μέλη ΔΕΠ και εξωτερικούς συνεργάτες παρέχεται πρόσβαση σε μια σειρά από ηλεκτρονικές υπηρεσίες: α) Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, β) ηλεκτρονικοί κατάλογοι (βιβλιοθήκη - Heallink), γ) σύστημα υποβοήθησης διδασκαλίας, δ) αιτήσεις προς τη γραμματεία (π.χ. έκδοση βεβαιώσεων - φοιτητές), ε) πλατφόρμα ασύγχρονης τηλε-εκπαίδευσης, στ) Πρόσβαση στο δίκτυο του Πανεπιστημίου μέσω VPN, ζ) ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο από τους χώρους του Πανεπιστημίου, η) χρήση διαδραστικού πίνακα κτλ. Το προσωπικό που αναφέρθηκε προηγούμενα προσπαθεί να καλύψει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις όλων των χρηστών.

• Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Στο Τμήμα δεν υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης εργαζόμενων φοιτητών και φοιτητριών. Η συμβουλευτική υποστήριξη τους εντάσσεται στις δραστηριότητες του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου, παράρτημα του οποίου λειτουργεί στην Παιδαγωγική Σχολή στη Φλώρινα.

• Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερο αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Δεν υπάρχει εξειδικευμένη και στελεχωμένη υπηρεσία υποστήριξης των αδύναμων φοιτητών και φοιτητριών ή υπηρεσία υποστήριξης φοιτητών και φοιτητριών που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους. Αυτές οι περιπτώσεις είναι στατιστικά σπάνιες στο Τμήμα. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στον προβλεπόμενο χρόνο λόγω της σχεδόν άμεσης επαγγελματικής τους αποκατάστασης μετά την απόκτηση του πτυχίου τους. Επίσης, λόγω αυτής της συνθήκης οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που φοιτούν στο Τμήμα έχουν επιτύχει αρκετά υψηλές βαθμολογίες στις πανελλαδικές εξετάσεις για να εισαχθούν στο Τμήμα. Πάντως, οι ελάχιστες περιπτώσεις αδύναμων φοιτητών και φοιτητριών αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση από τα μέλη ΔΕΠ. Αυτό ισχύει και λόγω του ότι στο Τμήμα επικρατούν πολύ καλές σχέσεις και σχετικά οικογενειακό κλίμα μεταξύ των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών και των φοιτητριών.

• Παρέχονται υποτροφίες στους άριστους φοιτητές ή σε ειδικές κατηγορίες φοιτητών (πέραν των υποτροφιών του ΙΚΥ);

Η υποτροφία που ισχύει σε επίπεδο Τμήματος αφορά στο φοιτητή ή τη φοιτήτρια που θα πρωτεύσει στο βαθμό πτυχίου. Σε αυτήν την περίπτωση εισάγεται χωρίς εξετάσεις στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος.

• Υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική του Τμήματος για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων στο Τμήμα φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι;

Συνήθως, οργανώνεται από το Τμήμα κάποια τελετή υποδοχής των νεοεισερχόμενων φοιτητών και φοιτητριών όπου έχουν την ευκαιρία να ενημερωθούν για το πρόγραμμα σπουδών και να γνωρίσουν τους διδάσκοντες. Κατά τις πρώτες ημέρες παρουσίας τους στους χώρους της Παιδαγωγικής Σχολής οι νεοεισερχόμενοι ενημερώνονται από εκπροσώπους φοιτητικών συλλόγων ενώ κατά τη διαδικασία των δηλώσεων ενημερώνονται από τα μέλη ΔΕΠ που παρίστανται καθώς και από τα μέλη του διοικητικού προσωπικού που εποπτεύουν τη διαδικασία. Επίσης, οι διδάσκοντες που διδάσκουν

μαθήματα στο Α' εξάμηνο φροντίζουν για την ομαλή κοινωνικοποίηση των νεοεισερχόμενων μέσω της διεξαγωγής σχετικών συζητήσεων.

• Πώς συμμετέχουν οι φοιτητές στη ζωή του Τμήματος και του Ιδρύματος γενικότερα;

Το γεγονός ότι το Τμήμα εδρεύει σε μικρή επαρχιακή πόλη συμβάλλει στη δημιουργία ενός κλίματος συνεργασίας και επικοινωνίας μεταξύ τους καθώς και με τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Καταρχάς υπάρχει η θεσμική συμμετοχή εκπροσώπων των φοιτητών στις Γενικές Συνελεύσεις του Τμήματος. Επιπλέον, συμμετέχουν συνήθως σε οργανωτικές επιτροπές συνεδρίων και ημερίδων. Κάποιες χρονιές διοργανώνονται γιορτές στο πλαίσιο των Χριστουγέννων με τη συμμετοχή των φοιτητών και των φοιτητριών. Συχνά οι ίδιοι οι φοιτητές μέσω των συλλόγων τους οργανώνουν εθελοντικές αιμοδοσίες ή ημερίδες σχετικές με την παροχή πρώτων βοηθειών (υπό την εποπτεία μέλους ΕΕΔΙΠ). Συμμετέχουν ή οργανώνουν θεατρικές παραστάσεις και αθλητικές δραστηριότητες. Επίσης, κάθε χρόνο διοργανώνουν αρκετά πάρτυ στους χώρους της Σχολής. Τόσο η παρουσία τους όσο και η συμμετοχή και η εμπλοκή τους στα δρώμενα του Τμήματος και της Παιδαγωγικής Σχολής, γενικότερα, μπορεί να εκτιμηθεί ως ενεργή.

• Πώς υποστηρίζονται ειδικά οι αλλοδαποί φοιτητές που μετακινούνται προς το Τμήμα;

Ο αριθμός αλλοδαπών φοιτητών που μετακινούνται στο Τμήμα είναι εξαιρετικά μικρός. Στις περισσότερες των περιπτώσεων ζητήματα εγκατάστασης, στέγασης και σίτισης ρυθμίζονται από την Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας. Σε ότι αφορά σε ζητήματα που άπτονται της φοίτησης ρυθμίζονται από τα μέλη του διοικητικού προσωπικού της Γραμματείας. Επίσης, προς διευκόλυνση των φοιτητών που μετακινούνται με το πρόγραμμα Erasmus ενεργοποιούνται τα μέλη ΔΕΠ που είναι υπεύθυνα για το πρόγραμμα.

Στο ερωτηματολόγιο για τις Διοικητικές Υπηρεσίες, τις Υποδομές και τη Φοιτητική Μέριμνα, που από το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 έχει αναρτηθεί στον ιστότοπο της ΜΟΔΙΠ, οι απαντήσεις που αναφέρονται στον τομέα της φοιτητικής μέριμνας συγκεντρώνουν τους χαμηλότερους μέσους όρους. Συγκεκριμένα:

20. Αποτελεσματικότητα πολιτικής Τμήματος για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων φοιτητών στο Τμήμα: 3.5

21. Αποτελεσματικότητα πολιτικής Τμήματος για την ενημέρωση των φοιτητών σε θέματα οδηγού σπουδών και επιλογών που απαιτούνται: 2.92

22. Αποτελεσματικότητα πολιτικής Τμήματος για την ενημέρωση των φοιτητών για τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό και τις μεταπτυχιακές σπουδές: 2.83

23. Αποτελεσματικότητα πολιτικής Τμήματος για την αντιμετώπιση προσωπικών προβλημάτων που επηρεάζουν τις σπουδές τους: 2.87

8.3. Πώς κρίνετε τις υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα;

• Επάρκεια και ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης.

Τόσο η επάρκεια όσο και η ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης χρήσουν βελτίωσης. Τα τελευταία χρόνια, βέβαια, έχει παρατηρηθεί αύξηση στους τίτλους που διαθέτει η βιβλιοθήκη, ενώ εκσυγχρονίζεται συνεχώς και το σύστημα πρόσβασης στους τίτλους. Ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν τα ακόλουθα στοιχεία :

(i) Αποκτήθηκε το λογισμικό ADVANCE με το οποίο είναι δυνατή η πρόσβαση στον κατάλογο των τίτλων της βιβλιοθήκης.

(ii) Τη διετία 2009-2011, αυξήθηκε ο ετήσιος αριθμός των δανεισμών περίπου από 4000 σε 6000.

(iii) Τη διετία 2009-2011 αυξήθηκε ο αριθμός των τίτλων της βιβλιοθήκης περίπου κατά 2000 από δύο δωρεές.

(iv) Η βιβλιοθήκη απέκτησε ασύρματο δίκτυο.

(v) Απέκτησε ιστοσελίδα <http://www2.library.uowm.gr/>

(vi) Γίνεται προσπάθεια πρόσβασης των χρηστών σε χρήσιμες ιστοσελίδες

- **Επάρκεια και ποιότητα κοινόχρηστου τεχνικού εξοπλισμού.**

Ο κοινόχρηστος τεχνικός εξοπλισμός καθίσταται ανεπαρκής. Η συνεχής χρήση του των δύο φωτοτυπικών μηχανημάτων από τα μέλη ΔΕΠ και τους φοιτητές οδηγεί συχνά σε βλάβες. Ωστόσο, ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός του εργαστηρίου πληροφορικής έχει ανανεωθεί, πλήρως, πρόσφατα (το Φθινόπωρο του 2103). Σαφέστατα, μπορούν να γίνουν κινήσεις προς την κατεύθυνση της ορθολογικής χρήσης του εξοπλισμού αλλά, κυρίως, προς τη χρηματοδότηση των Τμημάτων για την ανανέωσή του. Αυτό συμβαίνει σε σχέση με το εργαστήριο πληροφορικής που ανανεώθηκε πρόσφατα με χρηματοδότηση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

- **Επάρκεια και ποιότητα χώρων και εξοπλισμού σπουδαστηρίων.**

Οι εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν τη βιβλιοθήκη (έκτασης περίπου 200 τετραγωνικών μέτρων) και το αναγνωστήριο (έκτασης, περίπου, 90 τετραγωνικών μέτρων) βρίσκονται σε χώρο που συνδέει το κτίριο διοίκησης με το κτίριο όπου βρίσκονται οι αίθουσες διδασκαλίας. Το αναγνωστήριο είναι καινούργιο και σύγχρονο. Οι δυνατότητες και των δύο χώρων σε ότι αφορά στον εξοπλισμό τους θα μπορούσαν να κριθούν ως περιορισμένες αναλογικά με τον αριθμό των φοιτητών που καλούνται να εξυπηρετηθούν. Ωστόσο, δε φαίνεται ότι δημιουργούνται συνωστισμοί ή αδυναμία εξυπηρέτησης των ενδιαφερομένων. Το σπουδαστήριο διαθέτει φωτοτυπικό μηχάνημα και υπολογιστές. Το σπουδαστήριο της βιβλιοθήκης δεν διαθέτει φωτοτυπικό μηχάνημα. Έχει 1 υπολογιστή στο αναγνωστήριο για την πρόσβαση των φοιτητών στο υλικό της. Επιπλέον, οι φοιτητές μπορούν να χρησιμοποιούν τη νησίδα των Η/Υ προκειμένου να εντοπίσουν το υλικό που καλύπτει τις ανάγκες τους. υπολογιστές.

- **Επάρκεια και ποιότητα γραφείων διδασκόντων.**

Από το 2013 οι διδάσκοντες δε μοιράζονται, πλέον, ανά δύο τους χώρους γραφείων που διατίθενται (εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις). Συνεπώς, οι συνθήκες προς αυτήν την κατεύθυνση είναι αρκετά καλές. Στη διάθεσή των μελών ΔΕΠ υπάρχει προσωπικός υπολογιστής, τηλεφωνική γραμμή, γραμμή fax.

- **Επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος και Τομέων.**

Η γραμματεία του Τμήματος στεγάζεται σε χώρο 30 τμ και βρίσκεται στο κτίριο διοίκησης της Παιδαγωγικής Σχολής. Η πρόσβαση όλων στη γραμματεία είναι εύκολη. Ο χώρος επιτρέπει την ομαλή λειτουργία της και η εξυπηρέτηση των ενδιαφερομένων γίνεται χωρίς προβλήματα.

- **Επάρκεια και ποιότητα χώρων συνεδριάσεων.**

Η Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας διαθέτει σύγχρονη αίθουσα συνεδριάσεων η οποία διαθέτει μικροφωνική εγκατάσταση και σύστημα καταγραφής των συνεδριάσεων. Επίσης, πρόσφατα εξοπλίστηκε και με διαδραστικό πίνακα λόγω του ότι χρησιμοποιείται και ως αίθουσα διδασκαλίας μαθημάτων μεταπτυχιακού επιπέδου αλλά και διεξαγωγής colloquium και υποστήριξης μεταπτυχιακών εργασιών και διδακτορικών διατριβών. Την αίθουσα μοιράζονται τα Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών.

- **Επάρκεια και ποιότητα άλλων χώρων (διδασκαλεία, πειραματικά σχολεία, μουσεία, αρχεία, αγροκτήματα, εκθεσιακοί χώροι κλπ).**

Το Τμήμα προσπαθεί να αξιοποιήσει όλους τους διαθέσιμους χώρους των κτιρίων στα οποία εδρεύει. Μετά την νέα διαδικασία χαρακτηρισμού Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων το Φθινόπωρο του 2011 στην πόλη της Φλώρινας υπάρχει ένα Πρότυπο

Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο με το οποίο και έχει υπογραφεί πρωτόκολλο συνεργασίας και η λειτουργία του οποίου θεσμικά εποπτεύεται από το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Οι εγκαταστάσεις του κρίνονται ως ικανοποιητικές, γιατί στεγάζεται σε νέο κτίριο. Ως εκθεσιακοί χώροι χρησιμοποιούνται συχνά κοινόχρηστοι χώροι της Σχολής.

- **Επάρκεια και ποιότητα υποδομών ΑΜΕΑ.**

Οι υποδομές του Τμήματος και της Σχολής, γενικότερα, κρίνονται ως μέτριες. Υπάρχουν ανελκυστήρες τόσο στο κτίριο διοίκησης όσο και στο κτίριο που στεγάζει τις αιθουσες διδασκαλίας. Σε ότι αφορά στην πρόσβαση από τον εξωτερικό χώρο προς το εσωτερικό των κτιρίων υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης προς το κτίριο των αιθουσών και όχι στο κτίριο διοίκησης. Βέβαια, τα δύο κτίρια επικοινωνούν μεταξύ τους και η πρόσβαση στο κτίριο διοίκησης μπορεί να γίνει εσωτερικά. Υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης σε κοινόχρηστους χώρους (π.χ. τουαλέτες). Ωστόσο, η κίνηση εντός των αιθουσών διδασκαλίας δεν είναι πάντοτε εύκολη. Σαφέστατα μπορούν να υπάρξουν αρκετές βελτιώσεις σε σχέση με αυτό το αξιολογικό κριτήριο.

- **Πώς εξασφαλίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας σε υποδομές και εξοπλισμό του Ιδρύματος;**

Η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στις υποδομές και τον εξοπλισμό του ιδρύματος γίνεται με σχετική ευκολία αλλά είναι απαραίτητη η προηγούμενη συνεννόηση μεταξύ των δύο τμημάτων (Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Τμήμα Νηπιαγωγών). Ο Κοσμήτορας της Παιδαγωγικής Σχολής αναλαμβάνει πρωτοβουλία στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους για να συντονιστεί η διαδικασία και η πρόσβαση των μελών της κοινότητας στις υποδομές και στον εξοπλισμό της Σχολής.

Ως προς την αξιολόγηση των πάσης φύσεως υποδομών που χρησιμοποιεί το Τμήμα, η εικόνα που προκύπτει για το ακαδημαϊκό έτος 2012-13 από το σχετικό με τις Διοικητικές Υπηρεσίες και τις Υποδομές του Τμήματος ερωτηματολόγιο της ΜΟΔΙΠ, είναι, σε γενικές γραμμές, ικανοποιητική αλλά επιδέχεται σαφούς βελτίωσης. Σε πενταβάθμια κλίμακα, οι μέσοι όροι που προέκυψαν βάσει των απαντήσεων 42 μελών της κοινότητας του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης έχουν ως εξής:

- 24. Επάρκεια και ποιότητα των υλικών της βιβλιοθήκης (3,64)
- 25. Επάρκεια και ποιότητα κοινόχρηστου τεχνικού εξοπλισμού (3,43)
- 26. Επάρκεια και ποιότητα χώρων και εξοπλισμού σπουδαστηρίων (3,4)
- 27. Επάρκεια και ποιότητα χώρων αιθουσών διδασκαλίας (3,31)
- 28. Επάρκεια και ποιότητα κοινόχρηστων χώρων αναμονής – κυλικείου (2,86)
- 29. Επάρκεια και ποιότητα για υποστήριξη ΑΜΕΑ (2,79)

8.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου);

- **Ποιες από τις λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ;**

Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό, όπως προαναφέρθηκε. Επιπλέον, μέσω του Συστήματος Υποβοήθησης Διδασκαλίας, είναι δυνατή η ηλεκτρονική καταχώρηση βαθμολογίας από τους διδάσκοντες με αδιάβλητο τρόπο. Μετά την καταχώρηση, ενημερώνεται αυτόματα η υπηρεσία της γραμματείας και αποκτούν πρόσβαση οι φοιτητές για την ενημέρωσή τους. Αν και η υπηρεσία λειτουργεί ένα ακαδημαϊκό έτος, σχεδόν το σύνολο των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας το χρησιμοποιεί ικανοποιητικά. Παρέχεται σε όλα τα μέλη της κοινότητας ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο, σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους. Η υπηρεσία χρησιμοποιείται ικανοποιητικά.

- **Ποιες από αυτές και πόσο χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος;**

Όλες οι παραπάνω υποδομές αξιοποιούνται ικανοποιητικά τόσο από τους

φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος όσο και το προσωπικό των διοικητικών υπηρεσιών.

- **Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο;**

Τέσσερα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος διαθέτουν προσωπική ιστοσελίδα.

- **Πόσο συχνά ανανεώνεται ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο;**

Ο ιστότοπος του Τμήματος ανανεώνεται συνεχώς. Η ανανέωσή του αφορά, κυρίως, στην ανάρτηση ανακοινώσεων, παροχή οδηγιών, ενημερωτικού υλικού. Ο ιστότοπος ανανεώθηκε το Φθινόπωρο του 2013 ενώ εμφανίζει 1.486.947 χτυπήματα.

8.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού;

- **Γίνεται ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;**

Η αποτελεσματική χρήση των υποδομών της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας δε θα ήταν εφικτή χωρίς ορθολογισμό. Οι εγκαταστάσεις είναι κοινές ανάμεσα στα Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών. Οι αίθουσες διδασκαλίας είναι κοινές και όλοι οι κοινόχρηστοι χώροι και οι εγκαταστάσεις επίσης. Η χρήση τους γίνεται μετά από συνεννόηση υπό την εποπτεία του Κοσμήτορα της Σχολής. Ωστόσο, αυτό δε σημαίνει ότι δεν υπάρχουν προβλήματα. Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους τα υπεύθυνα άτομα για τη σύνταξη του ωρολόγιου προγράμματος καταβάλλουν τεράστια προσπάθεια για την ορθολογική κατανομή των αιθουσών και των εργαστηρίων. Βέβαια, πρέπει να αναφερθεί ως θετική παράμετρος ότι το Τμήμα και η Παιδαγωγική Σχολή, γενικότερα, διαθέτουν δικές τους εγκαταστάσεις σε ενιαίο χώρο. Δε χρειάζεται να ενοικιαστούν εγκαταστάσεις ή να διασκορπιστούν οι φοιτητές σε διαφορετικά σημεία της πόλης για να κάνουν μαθήματα.

Επίσης, σαφής βελτίωση της κατάστασης παρατηρείται κατά την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014, όταν προστέθηκαν στο δυναμικό της Παιδαγωγικής Σχολής οι αίθουσες που χρησιμοποιούσε το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών.

- **Γίνεται ορθολογική χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;**

Οι περιορισμένες πιστώσεις των τελευταίων ετών δημιουργούν προβλήματα σε ότι αφορά στον εξοπλισμό του Τμήματος. Τα προβλήματα αφορούν, κυρίως, στη συντήρηση του εξοπλισμού ο οποίος χρησιμοποιείται συνεχώς. Η προσπάθεια των μελών ΔΕΠ, των φοιτητών και των μελών του διοικητικού προσωπικού συνίσταται στην ορθολογική και στο μέτρο του δυνατού χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού, ώστε να προκαλείται η λιγότερη δυνατή φθορά του.

8.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων;

- **Προβλέπεται διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;**

Η διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος προβλέπεται και εφαρμόζεται. Όταν υπάρχει μεγάλη συρρίκνωση των πόρων, όπως ισχύει τα τελευταία χρόνια η αποτελεσματικότητα στην εφαρμογή του προϋπολογισμού είναι σχετική.

- **Προβλέπεται διαδικασία κατανομής πόρων; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;**

Η διαδικασία κατανομής πόρων είναι συγκεκριμένη. Παρέχονται συγκεκριμένου

ύψους πιστώσεις στα μέλη ΔΕΠ για την προμήθεια αναλώσιμων και βιβλίων (όχι σε τακτική βάση). Τα προβλήματα είχαν προκύψει τα τελευταία χρόνια λόγω της μη χρηματοδότησης της συμμετοχής των μελών ΔΕΠ σε διεθνή συνέδρια ξεπεράστηκαν αλλά υπάρχει περιορισμός τόσο στον αριθμό των μελών ΔΕΠ που συμμετέχουν σε συνέδρια όσο και στο εάν τα συνέδρια αυτά διεξάγονται στην Ελλάδα ή το εξωτερικό. Βέβαια, οι προϋπολογισμοί του Τμήματος τα τελευταία χρόνια συρρικνώνονται συνεχώς ως αποτέλεσμα της ύφεσης της ελληνικής οικονομίας και της περικοπής σημαντικών ποσών από τις πιστώσεις προς τα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας.

• Προβλέπεται διαδικασία απολογισμού; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Διαδικασία απολογισμού προβλέπεται με τη λήξη του έτους. Ο απολογισμός τίθεται σε γνώση των μελών της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος και εγκρίνεται.

